

Κεραζοπούλου
ΜΥΡ. ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ — Μ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΘΗΝΑ — ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΜΥΡ ΚΑΒΗΝΟΥΣ — Μ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΘΗΝΑ — ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Σημείον
μονήμων και φιλίας
Παυλ. Παντακράτορος

I. Ὁ Γεωργός.

Σειμ

✱ • Είναι ένα λαμπρό πρωί τοῦ φθινόπωρου.
• Ο ἥλιος λάμπει. ✱

Στὸν οὐρανὸ δὲ φαίνεται κανένα συννε-
φάκι. Φυσᾷ ἕλαφρὸ βοριαδάκι. ✱ 6

Ἡ μικρὴ πόλη, χτισμένη στὴ ρίζα τοῦ
βουνοῦ, ἀστράφτει στὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Τὰ
σπιτάκια ~~εἶναι~~ εἶναι κάτασπρα.

Ὅλην τὴν νύχτα ἔβρεχε. Καὶ τὰ κερα-
μίδια τῶν σπιτιῶν, φρεσκοπλυμένα, εἶναι
κόκκινα κόκκινα. Μέσα στοὺς δρόμους φαί-
νονται ἀκόμη ἐδῶ κι' ἐκεῖ νερά, καὶ στὶς ἄ-
κριες τρέχουν μικρὰ ποταμάκια.

Πρωὶ πρωὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι χαρούμενοι
πᾶνε στὴ δουλειά τους. ✱ 6

**
**

• Ο κύρ Δημήτρης στέκεται στὴν πόρτα
τοῦ μικροῦ σπιτιοῦ του· κοιτάζει μὲ ἀγάπη
τὴ βρεγμένη καὶ μαλακὴ γῆ τοῦ περιβο-

λιού του και λέει με τὸ νοῦ του :

« Ἦρθε καιρός νὰ σπείρωμε τὰ χειμωνιάτικα λαχανικά μας. Μὲ τέτοια βροχὴ ὁ σπόρος θὰ πιάσῃ καὶ ἡ γῆ θὰ δώσῃ πλούσιο καρπὸ.

» Αὐτὸ παρακαλοῦμε κι ἐμεῖς. Τὰ παιδιά μεγαλώνουν καὶ χρειάζονται καὶ παραπάνω ἕξοδα.

» Γυναῖκα, φωνάζει στὴν κυρὰ Φρόσω, σήμερα θὰ σκάψωμε τὸ περιβόλι. Θὰ μὲ βοηθήσῃς καὶ σὺ καὶ ἡ Μαρία».

— «Θὰ βοηθήσω κι' ἐγώ» εἶπε μιὰ παιδιάτικη χαρούμενη φωνὴ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι. Καὶ μεμιάς πετάχτηκε ἀπὸ τὴν πόρτα, μὲ τὰ μάτια ζωηρὰ καὶ τὰ μάγουλα κόκκινα, ἓνα ὠραῖο καὶ καθαρὸ ἀγοράκι, μὲ καλοχτενισμένα τὰ καστανὰ του μαλλιά.

Ἦταν ὁ Γεώργιος, ὁ γιὸς τοῦ κυρ Διμήτρη, ἑφτά ὀκτὼ χρονῶν, καμάρι τοῦ σπιτιοῦ του.

Δὲν ἦταν μονάχα ὑπάκουος καὶ πρόθυμος νὰ βοηθήσῃ τὸν πατέρα του καὶ προποντῶν τὴ μητέρα του στὶς μικροδουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Ἦταν γεμάτος ἀγάπη γιὰ τοὺς δικούς του καὶ γιὰ ὅλα τὰ ὠραῖα πράματα. Τὰ πουλιά, τὰ λουλούδια, τὰ παιγνίδια, τίς ἡμέ-

ρες πού είναι καλοσύνη και όλα τὰ ὀμορφαινέι ὁ ἥλιος. Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ τοῦ ἄρεσε νὰ περνᾷ τὶς ὥρες του μέσα στὸ περιβόλι τους.

Ὁ Γιώργος πλησίασε τὸν πατέρα του καὶ εἶπε :

« Θὰ βοηθήσω κι ἐγώ, πατέρα, μὲ τὸ μικρὸ μου τσαπί. Χτὲς τὸ διώρθωσα. Τοῦ ἔβαλα μιὰ πρόκα ἀπὸ πάνω καὶ δὲ φεύγει πιά! »

— « Μάλιστα. Θὰ βοηθήσης καὶ σύ » εἶπε ὁ πατέρας του. « Σήμερα εἶναι ἡ τελευταία μέρα πού εἶσαι ἐλεύθερος. Ὅτι ἔχεις νὰ κάμης, νὰ τὸ κάμης σήμερα. Ἀπὸ αὔριο ἔχει σχολεῖο ».

Τὰ λόγια αὐτὰ ξάφνισαν τὸ Γιώργο. Στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμή καὶ δὲ μιλοῦσε. Τὸ σχολεῖο τὸ εἶχε ξεχάσει. Δυὸ μῆνες τώρα ὅλες οἱ μέρες ἦταν δικές του, καταδικές του, καὶ ἔπαιζε ὅσο ἤθελε.

Θ' ἄφηνε λοιπὸν τὰ τρεχάματα, τὰ σκαρφαλώματα στὰ δέντρα, καὶ θὰ πῆγαινε πάλι νὰ κλειστῆ μέσα στὸ σχολεῖο ;

Αὐτὰ συλλογιζόταν, ὅταν ἄρχισε νὰ βοηθῆ τὸν πατέρα του μὲ τὸ μικρὸ του τσαπί. Ξεριζωνε τ' ἀγριόχορτα καὶ καθάριζε

τὴ γῆ. Σήκωνε ψηλά τὸ τσαπί του καὶ τὸ κατεβαζε μὲ ὄρμῃ στὴ γῆ, καὶ τὸ τσαπί σήκωνε μεγάλους βώλους χῶμα.

Καὶ σιγὰ σιγὰ, ἐκεῖ πού δούλευε, θυμόταν καὶ τὸ σχολεῖο. Θυμόταν τ' ἄλλα τὰ παιδάκια, θυμόταν τὰ παιγνίδια, πού ἔπαιζαν μαζί, θυμόταν τὶς ἱστορίες, πού διάβαζαν στὸ βιβλίο τους καὶ τὴν καλὴ κυρία, πού τοὺς ἔλεγε τόσα ὠραῖα παραμύθια. Καὶ ἄρχισε τώρα νὰ βρίσκη πὼς δὲν ἦταν ἄσχημα καὶ στὸ σχολεῖο, καὶ μάλιστα στὸ διάλειμμα.

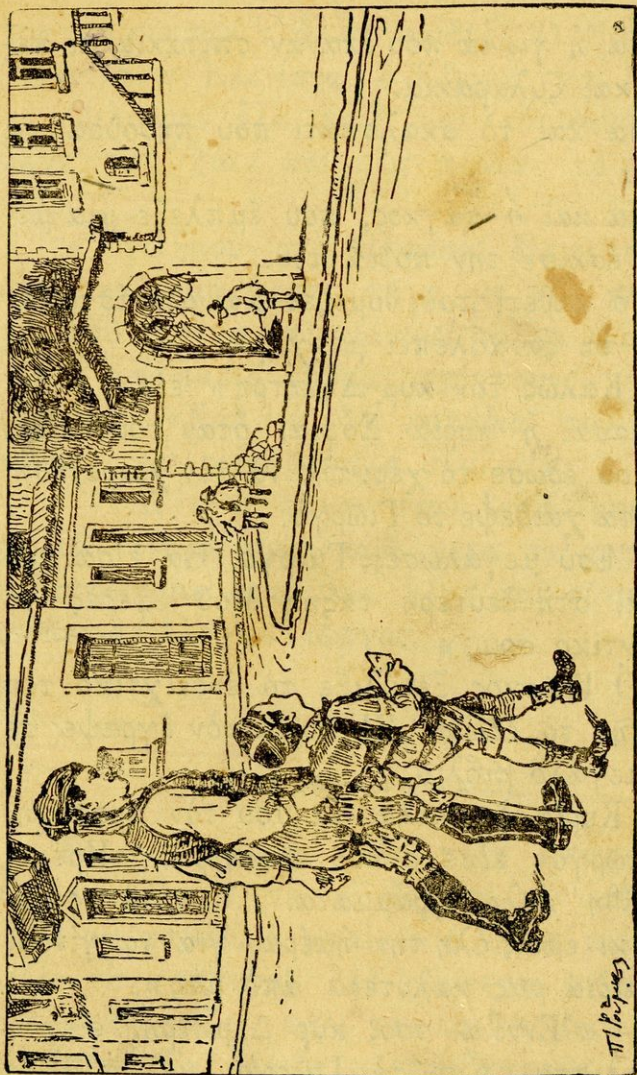
2. Στὸ Σχολεῖο.

Ὁ κύρ Δημήτρης καὶ ὁ Γιώργος ξεκίνησαν τὴν ἄλλη μέρα γιὰ τὸ σχολεῖο.

Ὁ Γιώργος ἔχει στὴν πλάτη του τὴν σάκα του, καὶ στὸ χέρι του κρατεῖ τὸ ἐνδειχτικό του.

Περπατεῖ πεταχτός καὶ χαρούμενος. Νὰ ἡ πόρτα τοῦ σχολείου.

Ὅταν μπῆκαν στὴν αὐλή, ἔρριξε ὁ Γιώργος μιὰ ματιὰ γύρω του. Ὅλα τοῦ ἦταν γνωστά.

8
Ο Γιώργος έχει στην πλάτη του τή σάκα του, και στο χέρι του κρατεί τὸ ἐνδειγτικό του (σ. 6).

Νά ἡ γωνιά πού ἔκαναν σπιτάκια μὲ πέ-
τρες καὶ ξυλαράκια.

Νά καὶ τὸ σκαλοπάτι πού πηδοῦσαν τὰ
παιδιά.

Νά καὶ ὁ πάγκος, πού ἔμπλεξε μιὰ μέ-
ρα κι ἔσκισε τὴν ποδιά του.

Τὸ καθετὶ τοῦ θυμίζει καὶ μιὰ ἱστορία.
"Ὅλα τὰ ξαναβλέπει μὲ χαρά.

«Καλῶς τὸν κύρ Δημήτρη» εἶπε ἡ δα-
σκάλισσα. ἡ κυρία Σοφία, ὅταν τοὺς εἶδε,
καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι της νὰ τὸν χαιρετήσει.
"Ἐπειτα χαίδεψε τὸ Γιῶργο.

«Ἐσὺ μεγάλωσες, Γιῶργο. Θὰ εἶσαι τώ-
ρα καὶ στὴ δεύτερη τάξη. Μοῦ ἔφερες τὸ
ἐνδειχτικό σου;»

Ὁ Γιῶργος ξετύλιξε τὸ ἐνδειχτικό του
καὶ τῆς τὸ ἔδωσε. Ἡ κυρία τὸν ἔγραψε σὲ
ἓνα μεγάλο βιβλίο.

«Κυρία δασκάλα, νὰ μοῦ τὸν προσέχης
τὸ Γιῶργο» εἶπε ὁ κύρ Δημήτρη. «Πρέπει
νὰ μάθη καλά γράμματα. Γι' αὐτὸ κοπιά-
ζομε κι ἐμεῖς ὅλη τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ γίνουν
τὰ παιδιά μας καλύτερα ἀπὸ μᾶς».

— «Ἐννοα σου, κύρ Δημήτρη, εἶπε ἡ
δασκάλισσα. Καὶ τὸ Γιῶργο, καὶ τ' ἄλλα
παιδάκια τὰ ἔχω σὰ δικά μου παιδιά».

Ἄμα ὁ Γιώργος κατέβηκε στὴν αὐλή, τὸν τριγύρισαν τ' ἄλλα παιδιὰ. Ὁ Νίκος, ἡ Ἄννιτσα, ἡ Ἐλενίστα, ὁ Κώστας καὶ ἄλλα.

Μιλοῦσαν ὅλα μαζί καὶ τὸ καθένα ἔλεγε ποῦ ἦταν καὶ πῶς πέρασε τὸ καλοκαίρι.

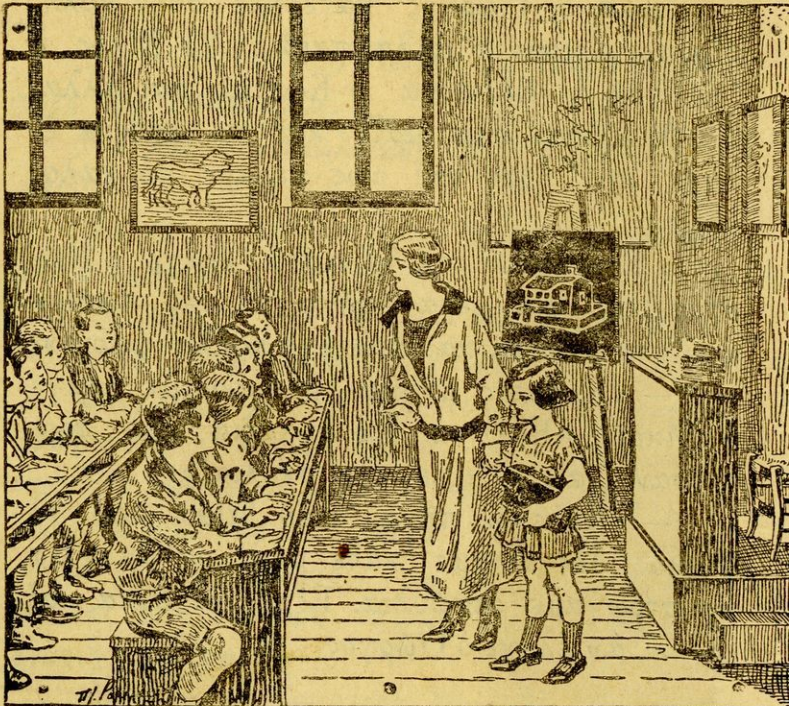
«Ἐγὼ ἤμουν στὴ θάλασσα, ἔλεγε ὁ Κώστας, καὶ μιὰ μέρα πῆγα μὲ τὸν πατέρα μου στὸ ψάρεμα καὶ πιάσαμε πολλὰ ψάρια».

— «Κι ἐμεῖς πῆγαμε στὸ βουνό» ἔλεγε ὁ Νίκος. «Καὶ νὰ δῆς κοπάδια ποῦ περνοῦσαν, καὶ κάτι μεγάλα σκυλιά!»

— «Κι ἐγὼ πῆγα στοῦ θείου μου τὸ χωριό. Πηγαίναμε κάθε μέρα στ' ἀμπέλια καὶ στρώγαμε σταφύλια. Εἶχε καὶ σῦκα καὶ ροδάκινα» ἔλεγε ὁ Γιώργος.

3. Ἡ Φωτοῦλα.

Τὰ παιδιὰ μέσα στὴν τάξη περιμένουν τὴ δασκάλισσα γιὰ ν' ἀρχίσῃ τὸ μάθημα. Ἀπὸ τὰ παράθυρα μπαίνει ὁ ἥλιος καὶ γεμίζει τὴν αἴθουσα, λές χαίρεται κι αὐτὸς ποῦ καλημερίζει πάλι τὰ παιδιὰ μέσα στὸ σχολεῖο. Τὰ θρανία φρεσκοδαμμένα, λάμ-

που. Λάμπουν και τὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν.

Ἡ πόρτα ἀνοίγει και μπαίνει μέσα ἡ κυρία Σοφία. Εἶναι νέα, ξανθή, κι ὄλο γελά.

Κρατᾷ ἀπὸ τὸ χέρι ἓνα κοριτσάκι, πὸ τὰ παιδιὰ πρώτη φορά τὸ βλέπουν. Εἶναι ἓνα κοριτσάκι παχουλό, ροδοκόκκινο, μὲ μαῦρα μαλλιά και μὲ κάτι μαῦρα ἔξυπνα μάτια, πὸ κοιτάζουν ὄλη τὴν τάξη ὀλοῖσα και θορρετά.

Μονομιᾶς παύει ὁ θόρυβος. Τα μάτια ὄλων τῶν παιδιῶν στρέφονται περιέργα στὴ νέα μαθήτρια.

Ἡ Φωτούλα δὲ σάστισε, πὺ ἐγινε ἔτσι ἑξαφνα σιωπὴ στὴν τάξη. Κοίταζε τώρα ἕνα ἕνα τα παιδια τοῦ πρώτου θρανίου.

«Σᾶς ἔφερα μιὰ νέα συμμαθήτρια» λέει ἡ δασκάλισσα. «Τὴ λένε Φωτούλα.

»Εἶναι καλὸ κοριτσάκι. Ἐρχεται πρώτη φορά στὸ σχολεῖο καὶ δὲ μᾶς γνωρίζει ἀκόμη. Νὰ φανῆτε καλοὶ κι εὐγενικοὶ μαζί της.

»Πρέπει νὰ παίζετε μαζί της γιὰ νὰ μᾶς γνωρίση καὶ νὰ συνηθίσῃ στὸ σχολεῖο μας».

Ἡ Φωτούλα κάθεται ἀνάμεσα στὴν Ἀννίτσα καὶ τὸ Γιώργο, πὺ τῆς ἔκαμαν θέση στὸ θρανίο μὲ μεγάλα εὐχαρίστηση.

Αὐτὴ τὴν ὥρα τὰ παιδια ζωγράφιζαν. Ὁ Γιώργος τῆς ἔδωσε ἕνα μολύβι κι ἡ Ἀννίτσα ἕνα χαρτί, καὶ ζωγράφισε κι ἡ Φωτούλα ἕνα σπιτάκι.

4. Τὰ καινούργια βιβλία.

Ἡ κυρία Σοφία ἔφερε μαζί της ἕνα δέμα βιβλία.

« Εἶναι τὰ καινούργια σας βιβλία » εἶπε στὰ παιδιά.

— « Ἄαα » ἀκούστηκε μέσα στήν τάξη.

Ἡ δασκάλισσα ἄρχισε νά λύνη τὸ δέμα. Τὰ παιδιά μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια κοίταζαν τὰ βιβλία.

Μερικά ἀπλωναν καὶ τὰ χέρια τους.

Ἡ δασκάλισσα ἄρχισε νά τὰ μοιράζη.

« Καὶ μένα, καὶ μένα » φώναζαν τὰ παιδιά.

Τὸ κάθε παιδί πῆρε τὸ βιβλίο του. Τί χαρά ἦταν ἐκείνη!

Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἦταν πιὸ χοντρὸ ἀπ' τὸ περσινό.

« Αὐτὸ ἔχει πιὸ πολλές ἱστορίες καὶ πιὸ πολλές ζωγραφιές » φώναξαν μερικά παιδιά.

Τὸ γύριζαν ἀπ' ἐδῶ, τὸ γύριζαν ἀπ' ἐκεῖ. Τὸ ἀνοίγαν κι ἔβλεπαν τίς εἰκόνες.

Μερικά παιδιά βιάζονταν νά κόψουν τὰ φύλλα μὲ τὰ χέρια τους.

« Ὁχι μὲ τὰ χέρια » εἶπε ἡ δασκάλισσα

Μ' ένα μαχαιράκι ἔκοψε ἡ ἴδια τὸ πρῶτο φύλλο καὶ ἄρχισε τὸ μάθημα.

3. Τὸ σπίτι τῆς Φωτούλας.

Κάπου κάπου τὸ μεσημέρι περνᾷ ἀπὸ τὸ σχολεῖο ὁ πατέρας τῆς Φωτούλας. Τὴν παίρνει καὶ πηγαίνουν στὸ σπίτι. Ὁ πατέρας τῆς Φωτούλας εἶναι γιατρός.

Τὸ σπίτι τους εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα στὴ μικρὴ πόλη. Εἶναι χτισμένο ἀπάνω στὴν πλατεῖα.

Εἶναι ἄσπρο καὶ τὰ παράθυρα πράσινα. Πρὸς τὸ μέρος τῆς πλατείας ἔχει δυὸ μεγάλα μπαλκόνια, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πίσω μιὰ μεγάλη ταρατσα. Ἀπὸ κεῖ βλέπεις ὅλα τὰ βουνα τριγύρω, τὸν ἥλιο ἅμα βασιλεύει καὶ ὅλη τὴν πόλη.

Πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι εἶναι ἓνα μεγάλο περιβόλι μὲ πολλὰ δέντρα καὶ λουλούδια.

Τὸ περιβόλι γύρω γύρω ἔχει κάγκελα. Ἡ ἐξώπορτα εἶναι σιδερένια καὶ τόσο πλατιά, πὺ μπορεῖ καὶ τὸ ἀμάξι νὰ περάσῃ.

Τὸ σπίτι μέσα ἔχει πολλὰ δωμάτια,

Όλα ἔχουν ὠραῖα ἔπιπλα. Ἡ Φωτούλα μὲ τ' ἀδερφάκια της ἔχουν ξεχωριστὴ κάμαρα, ποὺ παίζουν.

Αὐτὴ δὲν ἔχει πολλὰ ἔπιπλα, γιὰ νὰ ἔχουν τὰ παιδιὰ τόπο γιὰ τὰ παιγνίδια τους.

Ὁ Γιῶργος δὲν ἔχει πάει ἀκόμη στὸ σπίτι τῆς Φωτούλας.

6. Οἱ κοῦκλες τῆς Φωτούλας.

Καθισμένη χάμω, πάνω στὸ χαλί, ντύνει ἡ Φωτούλα τὶς κοῦκλες της.

Εἶναι ὅλες στὴ σειρά. Ἡ Ρήνα, ἡ Πόπη, ὁ Γιάννης, ἡ Μπεμπέκα.

Σήμερα πρέπει ὅλες νὰ εἶναι ὠραῖα ντυμένες καὶ νὰ εἶναι ὁμορφες. Σήμερα εἶναι μεγάλη γιορτὴ. Εἶνε τὰ βαφτίσια τῆς Μπεμπέκας, ποὺ κοιτάζει ἐκεῖ στὴν ἄκρη μὲ μεγάλα μάτια καὶ σὰ σαστισμένη. Ὅλες τὶς κοῦκλες της τὶς ἀγαπᾷ τὸ ἴδιο ἡ Φωτούλα, γιὰτὶ ὅλες εἶναι παιδιὰ της. Μὰ πιὸ πολὺ ἀγαπᾷ τὴν Μπεμπέκα, μὲ τὰ μεγάλα σαστισμένα μάτια, γιὰτὶ εἶναι μικρὴ, πολὺ μικρὴ ἢ καημένη, καὶ δὲν ξέρει ἀκόμη νὰ πῆ οὔτε μαμὰ οὔτε μπαμπά.

Ἡ Φω
κουτιά, γ
μα κομμάτ
κορδέλες.
νει μια
λίζει ὅσ
Νά,
μες. Τά
« Κ
έναν κ
μέ μι
σαν
κάνο
Ἄλλ
στή
δίνει
Τ
μισο
καὶ
στη
σου
ὁ κύρ

Μπεμπέ-

τάκι. Δυὸ

έρια. Κα-

κι.

φέρει τὸ

πρὸς-

τὸ ποῦν

. Καὶ

ο τσι-

νωφο-

τὸ τυ-

ροῦχο.

ι, δὲ

στήν

τ' ἀ-

μά-

νιέρα πού

άτι καὶ οἱ

μαρτυριές, και μικρά λουλουδάκια δεμένα με μιὰ κορδελίτσα.

Τώρα ανοίγει ἡ Φωτούλα τὴν πόρτα και φωνάζει τ' ἄλλα παιδιᾶ. Φτάνει και ὁ Γιῶργος.

Εἶναι καλεσμένος ἀπὸ τὴ Φωτούλα, γιατί αὐτὸς μάλιστα θὰ γίνη νονὸς τῆς Μπεμπέκας.

7. Στὸν περίπατο.

Ἐνα ἀπόγεμα τὰ παιδιᾶ βγῆκαν περίπατο με τὴ δασκάλισσα.

Ἄμα ἄφησαν πίσω τους τὴν πόλη και βρέθηκαν στὴν ἐξοχή, τα παιδιᾶ ἀνάσαναν βαθιὰ στὸν καθαρὸ ἀέρα.

Ὁ ἥλιος φώτιζε ὅλα γύρω.

Τὰ παιδιᾶ περπατοῦσαν ζωηρά. Ἐτρεχαν και πηδοῦσαν σὰν κατσικάκια.

Ὁ ἀέρας γέμιζε ἀπὸ τις φωνές τους.

Ἐφτασαν σ' ἓνα μεγάλο λιβάδι. Ἐκεῖ σταμάτησαν γιὰ νὰ παίξουν.

«Ποιὸς παίζει σκλαβάκια» φώναξε ὁ Γιῶργος.

— «'Εγώ, ἐγώ» φώναζαν πολλά παιδιά.

Ἄμα βαρέθηκαν τὰ παιδιά τὸ παίγνιδι αὐτό, ἄρχισαν νὰ πιάζουν τ' ἀμάξια. Μα ἐδῶ μάλωσαν. Τὰ κορίτσια ἤθελαν νὰ εἶναι οἱ ἀμαξάδες, τ' ἀγόρια ἤθελαν κι αὐτὰ νὰ εἶναι ἀμαξάδες. Ἡ Φωτούλα ἔλεγε πῶς δὲν ἤθελε νὰ εἶναι ὀλοένα τὸ ἄλογο. Ἦθελε νὰ γίνη λίγο κι ἀμαξάς. Ἡ δασκάλισσα εἶπε πῶς αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεται μὲ τὴ σειρά.

Ἔγιναν πέντε ἀμάξια και μπῆκαν στὴ γραμμὴ. Σὲ κάθε ἀμάξι δυὸ ἄλογα κι ὕστερα ὁ ἀμαξάς, πού κρατοῦσε μὲ τὸ ἓνα χέρι τὰ χαλινάρια και μὲ τὸ ἄλλο τὸ καμισίκι. Ἀπὸ πίσω ἦταν τέσσερα παιδιά πού ἔκαναν τὴν ἀμαξα.

Ἡ δασκάλισσα χτύπησε τὰ χέρια και ὅλα ξεκίνησαν.

Ἐτρεχαν μ' ὅλη τους τὴ δύναμη. «Χόπ χόπ χόπλα!» φώναζαν τα παιδιά, και κάθε ἀμάξι ἤθελε νὰ περάσῃ τὸ ἄλλο. Κι ἦταν ἕλαφρά, χωρὶς ἐπιβάτες, χωρὶς ρόδες και ξύλα και σίδερα τ' ἀμάξια αὐτά. Και πετοῦσαν.

Μὰ ἔξαφνα ἀκούστηκαν φωνές. Τὸ δεύτερο ἀμάξι εἶχε πέσει πάνω στοῦ πρώτου. Φοβερὴ σύγκρουση. Δυὸ παιδιά βρέθηκαν ἀ-

νάσκελα στὴ γῆ, κι' ἀπάνω σ' αὐτὰ ἔπεσαν
ὄλα τ' ἀμάξια καθὼς ἤρχονταν μὲ ὄρμη, καὶ
ἔγιναν τὰ παιδιὰ ἕνας σωρός. Τὰ ροῦχα τους
ἔγιναν χάλια. Ὁ Γεωργος εἶχε γδάρει ἔλα-
φρά τὴ μύτη του. Ὅλα τὰ παιδιὰ γελοῦσαν.
Γελοῦσε κι ἡ δασκάλισσα. Ὅταν σηκώθη-
καν, ξανάρχισαν τὸ παιγνίδι μὲ περισσότε-
ρη ὄρεξη.

8. Τὰ χελιδόνια.

Δόνια, χελιδόνια,
ὦρα σας καλή σας
κι ὁ Θεὸς μαζί σας.
Ἄιστε, φευγάτε,
πάλι ἐδῶ γυρνᾶτε,
μὴ μᾶς λησμονᾶτε.

9. "Αμα τὰ παιδιὰ φεύγουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Σκολνοῦν τὰ παιδιὰ τὸ ἀπόγεμα. Ἡ γειτονιά γεμίζει φωνές.

Μόλις βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα τοῦ σχολείου, χωρίζονται σὲ πολλὲς συντροφιές καὶ καθεμιὰ ξεκινᾷ ἀπ' ἄλλο δρόμο.

Ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο πηγαίνει ὁ Γιώργος, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ Σπύρος, ὁ Κώστας καὶ ἡ Φωτούλα. Περιπατοῦν ἀργὰ ἀργὰ καὶ κουβεντιάξουν.

Ἐκεῖ ποὺ πηγαίνουν, βλέπουν ἀπὸ μακριὰ ἀνθρώπους πολλοὺς, μαζεμένους στὴ μέση τοῦ δρόμου.

« Πᾶμε γρήγορα, νὰ δοῦμε τί γίνεται » εἶπε ὁ Κώστας.

Τὰ παιδιὰ χώθηκαν ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ βρέθηκαν στὴν πρώτη σειρά.

Δυὸ κάρα εἶχαν χτυπήσει τὸ ἓνα πάνω στ' ἄλλο. Τὸ ἓνα ἦταν φορτωμένο πέτρες καὶ τὸ ἄλλο βαρέλια. Τοῦ ἑνὸς ἀμαξιοῦ εἶχε στραβώσει ἡ μιὰ ρόδα καὶ τοῦ ἄλλου ἦταν σπασμένος ὁ ζυγός.

Ἐχουν ξεζέψει τὸ ἓνα ἄλογο, καὶ τὸ κρατᾷ τώρα ὁ ἀμαξίας ἀπὸ τὸ χαλινάρι.

Οἱ ἀμαξάδες βρίζονται καὶ δίνει ὁ ἓνας τὸ ἄδικο τοῦ ἄλλου. Ἐνας χωροφύλακας πλησιάζει, καὶ αὐτοὶ ποῦν νὰ μαλώνουν, γιὰτὶ φοβοῦνται μὴπως τοὺς πάρη στὴν ἀστυνομία.

« Πᾶμε, πᾶμε, παιδιὰ, ἀπ' ἐδῶ » εἶπε ἡ Φωτούλα. Κι ἔφυγαν.

» Ὅχι, κάτι μυρίζει » λέει ὁ Σπύρος ἔξαφνα καὶ γυρίζει τὴ μύτη του ἐδῶ κι ἐκεῖ.

— « Καλὰ λές. Ἐδῶ στὸ φούρνο κάτι θὰ ψήνουν. Πᾶμε νὰ δοῦμε » εἶπε ὁ Γιῶργος.

Ὁ φούρνος εἶναι ἀνοιχτός, καὶ ὁ φούρναρης στέκεται μπροστὰ μὲ ἄσπρη σκούφια κι ἄσπρη ποδιά.

Μὲ ἓνα μεγάλο ξύλινο φτυάρι βγάζει ἀπὸ τὸ φούρνο ταψιά μὲ κουλουράκια καὶ παξιμαδάκια. Νὰ κι ἓνα ταψάκι μ' ἓναν ὄμορφο μπακλαβά.

Τὰ παιδιὰ λιγώθηκαν. Ὁ Σπύρος δὲ μιλεῖ, μὰ τὰ μάτια του εἶναι καρφωμένα σὰν πιρούνια πάνω στὸν μπακλαβά. Ὁ Γιῶργος ξέροκαταπίνει καὶ ὁ Κωστάκης ἀνεβοκατεβάζει τὰ πόδια του.

Τοὺς παίρνει εἶδηση καὶ ὁ φούρναρης.

« Ἐέρω τώρα πὼς λιχουδεύεστε, μὰ τί νὰ σᾶς κάμω ! Ὁ μπακλαβάς εἶναι ξένος ».

— « Καλὰ εἶναι καὶ τὰ κουλουράκια » λέει ὁ Σπύρος.

— « Ναί, μὰ πληρώνονται μὲ δεκάρες » ἀπαντᾷ ὁ φούρναρης.

— « Ἄμ ἂν εἶχαμε ἐμεῖς δεκάρες θὰ τὰ εἶχαμε φαγωμένα » ξαναλέει ὁ Σπύρος.

Ὁ φούρναρης χαμογέλασε.

Τάχα τοὺς ἔδωσε ἀπὸ ἓνα κουλουράκι ;

Τώρα περνοῦν τὰ παιδιὰ μπρὸς ἀπὸ ἓνα σιδερά-
δικο. Ἡ πόρτα εἶναι ὀρθάνοιχτη. Στὴ μέση καίει ἡ
φωτιά καὶ πετοῦν σπίθες.

“Ένα παιδί φυσᾶ ἀδιάκοπα τὴ φωτιά μὲ τὸ φουσερό καὶ ὁ μάστορας, μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι, χτυπᾷ τὸ κόκκινο σίδερο πάνω στ’ ἀμόνι. Τὸ πρόσωπό του κοκκινίζει σὰν τὸ ἀναμμένο σίδερο κι αὐτό. Εἶναι μὲ τὸ πουκάμισο κι ἔχει σηκωμένα τὰ μανίκια του ὡς τοὺς ἀγκῶνες. Τὰ χέρια του εἶναι χοντρά καὶ δυνατά. “Αμα κρυώση τὸ σίδερο τὸ βάζει πάλι στὴ φωτιά γιὰ νὰ ξανακοκκινίση, καὶ πάλι τὸ χτυπᾷ πότε ἀπ’ ἐδῶ καὶ πότε ἀπ’ ἐκεῖ. Μὲ αὐτὸ κάνει κλειδιά, σιδερένιες πόρτες, κάγκελα, κρεβάτια καὶ ὅ,τι ἄλλο σιδερένιο χρειάζονται οἱ ἄνθρωποι.

« Ἄντιο, ἀντίο » λέει ἡ Φωτούλα καὶ τραβᾷ πρὸς τὸ σπίτι της.

— « Ἄντιο » λέει καὶ ἡ Ἑλενίτσα, καὶ μπαίνει σὲ ἓνα στενὸ δρομάκι.

Τ’ ἀγόρια ἐξακολουθοῦν τὸ δρόμο τους. Κοιτάζουν τί κάνουν οἱ ἄνθρωποι καὶ σ’ ἄλλα μαγαζιά. “Αμα πῆγε ὁ Γιῶργος στὸ σπίτι του εἶχε νυχτώσει.

« Καλῶς τον » εἶπε ἡ μητέρα του μόλις τὸν εἶδε
« Τώρα ἔρχονται τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ σχολεῖο ; »

Ὁ Γιῶργος δὲ μίλησε παρὰ γλίστρησε μέσα στὴν κάμαρα. Πῆρε τὸ τετράδιό του καὶ ἄρχισε νὰ γράφῃ.

10. Κυριακή.

Κυριακή. Ὁ πατέρας δὲ δουλεύει. Τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν σχολεῖο. Πρῶι πρῶι ἀκούονται οἱ καμπάνες ποὺ χτυποῦν μακριά, πολὺ γλυκά. Οἱ ἄνθρωποι πλύ-

νονται, χτενίζονται και φοροῦν τὰ καλά τους ρούχα.

Ετοιμάζεται κι ἡ μητέρα, ὅλοι θὰ πάνε στὴν ἐκκλησία.

Ἡ Φωτούλα εἶναι ἔτοιμη νὰ πάη κι αὐτὴ στὴν ἐκκλησία. Φορεῖ τὸ καλὸ της φουστάνι μ' ἓνα κάτασπρο γιακὰ και τὸ καλὸ της καπέλο. Τὰ μαῦρα της μαλλιά εἶναι καλοχτενισμένα και ριγμένα στὴν πλάτη της.

Ἡ ἐκκλησία εἶναι γεμάτη κόσμο. Χρυσάφια και φῶτα λάμπουν κατὰ τὸ ἱερό. Ἐνα μᾶτι ἀνοιχτό, μεγάλο, κοιτάζει τὴ Φωτούλα κι ὅλο τὸν κόσμο, μέσα ἀπὸ ἓνα μεγάλο τρίγωνο, πού εἶναι ἀπὸ πάνω ἀπὸ τοὺς ἀγίους μὲ τ' ἄσπρα μακριὰ γένεια και τοὺς ἀγγέλους μὲ τὰ σπαθιά. Ἐνα χρυσὸ περιστέρι μ' ἀνοιχτὰ τὰ φτερά στέκει ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἓνα κόκκινο καντήλι.

Ὁ ἥλιος περνᾷ ἀπὸ τὰ χρωματιστὰ τζάμια τῆς ἐκκλησίας και γεμίζει μέσα τὸν ἀέρα μὲ χρώματα και βάφει τὰ πρόσωπα, ἄλλα γαλάζια, ἄλλα κίτρινα και ἄλλα κόκκινα. Κάτι χρώματα, πού εἶναι καθὼς ὅταν βασιλεύη ὁ ἥλιος.

Ἡ ἐκκλησία εἶναι γεμάτη φλόγες. Καῖνε κεριά και πολυέλαιοι ἀπάνω και κάτω. Ἡ φωνὴ τοῦ ψάλτη ἀκούεται δυνατὴ ὡς τὴν πόρτα, κι ἡ Φωτούλα ξεχωρίζει μέσα στὶς φωνές τῶν ψαλτάδων τὴ φωνὴ τοῦ Γιώργου πού κρατεῖ τὸν ἴσο. Ὅλη ἡ ἐκκλησία μοσκομυρίζει λιβάνι.

Ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας ἀγοράζει κεριά και τ' ἀνάβει στὸ μανουάλι. Ἀσπάζονται κι οἱ δυὸ τὴν

εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ἡ Φωτούλα φιλεῖ τὸ μικρὸ Χριστό, πού τὸν βαστᾷ ἡ Παναγία στὴν ἀγκαλιά της, κι ὕστερα στέκονται σ' ἓνα στασίδι, κοντὰ στὸν ἀρισιερό ψάλτη.

Σὲ λίγο ὁ Γιώργος κατεβαίνει ἀπὸ τὸ χορὸ καὶ μπαίνει στὸ ἱερό. Ἐπειτα ἀνοίγει ἡ ἀριστερὴ πόρτα τοῦ ἱεροῦ καὶ βγαίνουν τὰ ἐξαπτέρυγα. Τὰ κρατοῦν τρία ἀγόρικ ντυμένα παπαδάκια. Στὴ μέση εἶναι ὁ Γιώργος καὶ κρατεῖ τὸ σταυρό.

Οἱ ἄνθρωποι παραμερίζουν γιὰ νὰ κάμουν τόπο. Ὅσοι εἶναι στὰ σιασίδια κατεβαίνουν κι αὐτοὶ καὶ ὅλοι σκύβουν τὸ κεφάλι.

Ἄργα ἄργα προχωροῦν τὰ παιδιὰ μὲ τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ πίσω τους ἔρχονται οἱ παπάδες. Ὁ ἓνας μπροστὰ βαστᾷ τὸ εὐαγγέλιο στὸ χέρι καὶ ὁ δευτερός τὸ θυμιατό.

Φτάνουν στὴ μέση τῆς ἐκκλησίας, εὐλογοῦν τοὺς χριστιανούς κι ὕστερα μπαίνουν ἀπὸ τὴν ὠραία πύλη πάλι στὸ ἱερό.

Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ ἐξαπτέρυγα μένουν ἔξω.

Ἡ λειτουργία τελείωσε.

Οἱ ἄνθρωποι βγαίνουν στὴν αὐλή. Καλημερίζονται ἀναμεταξύ τους καὶ ἀρχίζουν τὴν κουβέντα.

Ἡ Φωτούλα μὲ τὴ μητέρα της σταματοῦν σὲ μιὰ ἄκρη.

Ἡ μητέρα της ἀνοίγει τὸ πορτοφόλι γιὰ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνη σὲ μιὰ φτωχή.

Νά, βγαίνει καὶ ὁ Γιώργος. Στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας τὸν περιμένει ἡ μητέρα του.

Τὰ παιδιὰ χαιρετήθηκαν.

« Μπράβο, Γιώργο » εἶπε ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας, « καλὰ τὰ κατάφερες σήμερον ».

Ὁ Γιώργος κατέβασε τὸ κεφάλι.

Αὐτὴν τῆ στιγμῇ πλησίασε καὶ ἡ μητέρα τοῦ Γιώργου.

« Καλημέρα, κυρά μου » τῆς λέει ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας. « Βλέπω πὼς τὰ παιδιὰ μας εἶναι ἀγαπημένα ἀναμεταξύ τους. Ἡ Φωτούλα πολλές φορές μιλεῖ στὸ σπίτι γιὰ τὸ Γιώργο ».

— « Ναί, ὁ Θεὸς νὰ μᾶς τάχῃ γερά. Κι ἐγὼ τῆ Φωτούλα ἀπὸ τὸ Γιώργο τὴν ξέρω ».

— « Ἔ, τώρα, μιὰ πὺν γνωριστήκαμε, δὲν ἔρχεστε ἀπὸ τὸ σπίτι νὰ πάρωμε ἕναν καφέ ; Ἄς ἔρθῃ καὶ ὁ Γιώργος νὰ παίξῃ λίγο μὲ τὰ παιδιὰ ».

Ἐκίνησαν. Τὰ παιδιὰ πῆγαιναν ἐμπρὸς καὶ κουβέντιαζαν. Ὅλα γύρω τους ἦταν καθαρὰ καὶ ὠραῖα. Οἱ ἄνθρωποι τὰ ρούχῃ τους, οἱ αὐλές, οἱ δρόμοι. Ἀκόμη καὶ ὁ ἥλιος εἶχε σκόλη. Κι αὐτὸς εἶχε τὸ πιὸ χαρούμενο, τὸ πιὸ λαμπερό του φῶς. Ἦταν ἥλιος κυριακάτικος.

Στὸ σπίτι τῆς Φωτούλας ὅλα ἄστραφταν. Ταχτοποιημένα καὶ γυαλισμένα καὶ καθαρὰ. Ἀπάνω στὸ τραπέζι μάλιστα ἦταν κι ἕνα βάζο μὲ ὠραῖα λουλού-

δια. Σὲ μιὰ πολυθρόνα, κοντὰ στὸ παράθυρο, ἦταν καθισμένη καὶ ἡ γιαγιά τῆς Φωτούλας.

« Καλημέρα, γιαγιά, λέει ἡ Φωτούλα, ἦρθε μαζί μας ὁ Γιώργος μὲ τὴ μητέρα του ».

— « Καλημέρα σας. Καθίστε, κυρά μου » εἶπε ἡ γιαγιά, καὶ ἔδειξε στὴ μητέρα τοῦ Γιώργου μιὰ θέση δίπλα τῆς. Ἐπειτα εἶπε στὸ Γιώργο :

» Γιὰ ἔλα πιὸ κοντά, Γιώργο, νὰ σὲ δῶ καλά, ποὺ σὲ ξέρω ἀπὸ τὴ Φωτούλα μας ».

Ὁ Γιώργος πῆγε κοντὰ στὴ γιαγιά καὶ τῆς φίλησε τὸ χέρι. Τὸν ἐφίλησε καὶ ἐκείνη στὸ μέτωπο.

Ἐφεραν τὸν καφέ μὲ τὰ κουλουράκια. Ὁ Γιώργος καὶ ἡ Φωτούλα πῆραν ἀπὸ ἓνα καὶ ἔτρεξαν στὴν κάμαρα τῶν παιδιῶν.

Ἐκεῖ ἦταν καὶ τ' ἄλλα ἀδερφάκια τῆς Φωτούλας, δυὸ ἀγοράκια χαριτωμένα. Ὁ Τάκης καὶ ὁ Μίμης. Ὁ Τάκης ἔξι χρονῶν καὶ ὁ Μίμης δύο. Καὶ τὰ δύο μὲ σγουρά μαλλάκια.

11. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸ χειμῶνα.

Ὁ Γιώργος γυρίζει πεινασμένος ἀπὸ τὸ σχολεῖο, καὶ συλλογίζεται : Νὰ εἶχαμε κανένα καλὸ φαγί !

Μὰ μόλις ἔφτασε στὸ σπίτι του, τὸ βρῆκε ἄνω κάτω. Ὅλα τὰ πράματα εἶναι στὴν αὐλή. Δὲν ἔχει ἀπὸ ποῦ νὰ περάσῃ. Ἐδῶ καρέκλες, ἐκεῖ κρεβάτια, παραπέρα μπαούλα. Σὲ μιὰν ἄκρη νὰ σου καὶ ὁ καλὸς τους ὁ καθρέφτης.

Τὰ παράθυρα καὶ οἱ πόρτες εἶναι ὀρθάνοιχτες.

Ἡ μητέρα τοῦ Γιώργου κι ἡ ἀδερφή του, ἡ Μαρία, δουλεύουν ἀπὸ τὸ πρωί. Σφουγγάρισαν τὶς κάμαρες κι ἔπλυναν καὶ τὰ παράθυρα. "Αἶμα στεγνώσουν, θὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι γιὰ τὸ χειμῶνα.

Θὰ στρώσουν τὰ χαλιά καὶ θὰ βγάλουν ἀπὸ τὸ μπαούλο τὶς μάλλινες κουβέρτες γιὰ τὰ κρεβάτια. Ἡ κυρὰ Φρόσω πρέπει νὰ ἐτοιμάσῃ καὶ ζεστὰ ροῦχα γιὰ τὸν ἄντρα της καὶ τὰ παιδιὰ της. Ὁ Γιώργος, πρέπει νὰ εἶναι ζεστὰ ντυμένος τὸ πρωὶ πού πηγαίνει στὸ σχολεῖο· τὸ ἴδιο καὶ ὁ κύρ Δημήτρης, σὰν πηγαίνει στὴν ἀγορὰ νὰ πουλήσῃ τὰ λαχανικά του.

«Μητέρα, πεινῶ » φώναξε ὁ Γιώργος. « Νὰ φᾶμε».

— « Ναι, παιδί μου, μὰ τὸ φαγὶ δὲν εἶναι ἀκόμη ἔτοιμο. Σήμερα ἔχομε, βλέπεις, δουλειὰ καὶ τὸ βάλουμε ἀργὰ στὴ φωτιά. "Επειτα, μὴν καρτερεῖς νὰ τὰ βρῆς ὅλα ἔτοιμα· βόηθα καὶ σύ. Στρῶσε τὸ τραπέζι· σήμερα θὰ φᾶμε στὸ μαγειρειό ».

Ὁ Γιώργος στρώνει τὸ τραπέζι. Στὸν καθένα βάζει τὸ πιάτο του, τὸ ποτήρι, τὴν πετσέτα καὶ τὰ μαχαιροπίρουνά του, καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται.

"Όταν ἔγινε τὸ φαγὶ κάθισαν ὅλοι κι ἔφαγαν.

Ὁ κύρ Δημήτρης φτάνει μὲ τὸ ἀμάξι του, φορτωμένο μικρὰ κομμένα ξύλα καὶ κάρβουνα. Τὰ σέρνει τὸ ἄλογό του, ὁ Μαῦρος. "Ανοίξε τὴ μεγάλη ξύλινη ἐξώπορτα καὶ μπῆκε τὸ ἀμάξι μέσα στὴν αὐλή.

« Γιωργό, έλα νά βοηθήσης νά κατεβάσωμε τὰ ξύλα » φώναζε.

‘Ο κύρ Δημήτρης έδινε τὰ ξύλα στο Γιωργό, κι εκείνος τὰ κουβαλοῦσε καί τὰ στοίβαζε στήν αὐλή.

‘Αμα ξεφορτώθηκαν ὅλα, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του :

« Πές τῆς μητέρας σου νά έτοιμάση τήν ἀποθήκη καί ἡ Μαρία νά ἔρθη νά βοηθήση, νά κατεβάσωμε τὰ κάρβουνα ».

‘Η κυρά Φρόσω πῆγε στήν ἀποθήκη. ‘Ανοιξε τήν πόρτα. ‘Αριστερά ἦταν ἓνα μικρὸ κελάρι μὲ τίς τροφές γιά τὸ χειμῶνα. Πατάτες πολλές, φασόλια ξερά, ρεβίθια καί κρεμμύδια κρεμασμένα σὲ πλεξοῦδες. Δεξιά ἦταν ἓνα ἄλλο μικρὸ μέρος. ‘Η κυρά Φρόσω παραμέρισε δυὸ πιθάρια κι ἄνοιξε τόπο γιά τὰ κάρβουνα.

Στήν αὐλή ἡ Μαρία στάθηκε δίπλα στο ἄμάξι, κρατώντας μὲ τὰ χέρια της ἀνοιχτὸ τὸ σακί, κι ὁ πατέρας της ἔρριχνε μ’ ἓνα φτυάρι μέσα τὰ κάρβουνα Χρρρ ! χύνονταν τὰ κάρβουνα καί σηκωνόταν μαύρη σκόνη.

Τὸ σακί γέμισε. ‘Ο κύρ Δημήτρης τὸ ἔπιασε δεξιά κι ἡ Μαρία ἀριστερά, καί τὸ κουβαλήσαν στήν ἀποθήκη. Κι ὕστερα καί δεύτερο σακί καί τρίτο, ὥσπου κουβαλήθηκαν ὅλα τὰ κάρβουνα.

Κοντά τους στεκόταν καί ὁ Γιωργός. ‘Απὸ τὴ σκόνη εἶχε γίνει ὀλόμαυρος. ‘Η Λιλίκα, τὸ μικρότερο ἀδερφάκι του, τὸν περιπαίζε.

« Τί ὁμορφος πού εἶσαι τώρα ! ἴδιος ἀράπης » τοῦ φώναζε.

Ὁ Γιώργος τὴν κινήγησε γιὰ νὰ τὴ χαϊδέψῃ.
Ἡ Λιλίκα κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὰ ξύλα.

« Ἄ, δὲ μοῦ γλιτώνεις » τῆς λέει ὁ Γιώργος,
καὶ μὲ μιὰ τὴν ἄρπαξε καὶ τῆς μαύρισε τὴ μύτη.

— « Ἔτσι, τώρα ἔχω καὶ σύντροφο » τῆς εἶπε
καὶ ἔσκασαν στάγελια.

12. Οἱ καλοὶ συνεργάτες.

1

Τὰ παιδιὰ παίζουν στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου. Θέλουν νὰ χτίσουν μιὰ πόλη, καὶ πρῶτα πρῶτα τὴν πλατεῖα μὲ τὴν ἐκκλησίαι καὶ τὸ μεγάλο δρόμο. Στὴν πλατεῖα θὰ εἶναι ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ βρύση. Δὲ θὰ λείπουν οὔτε τὸ καμπαναριὸ οὔτε τὰ δέντρα.

Στὸ μεγάλο δρόμο θὰ βάλουν τὰ μεγάλα μαγαζιά. Ἔτσι εἶπαν ὅλα τὰ παιδιὰ.

Μάζεψαν πέτρες καὶ ξύλα καὶ ἄρχισαν νὰ ἐργάζονται μὲ ὄρεξη.

Μὰ ἡ δουλειὰ δὲν προχωρεῖ. Κάθε παιδιὸ θέλει ἀπ' ὅλα νὰ κάμῃ καὶ δὲ γίνεται τίποτα. Τὸ ἓνα παιδιὸ γίνεται ἐμπόδιο στὸ ἄλλο, μόνο φασαρία μεγάλη.

« Ἄ, ἔτσι ποῦ πᾶμε δὲ θὰ γίνῃ τίποτε » λέει ὁ Γιώργος. « Πρέπει νὰ χωριστοῦμε. Ἄλλοι θὰ κάνουν τὴν ἐκκλησίαι κι ἄλλοι τὰ μαγαζιά ».

— « Καλὰ λέει ὁ Γιώργος » εἶπε ἡ Φωτούλα.

Τὰ παιδιὰ δέχτηκαν καὶ μοιράστηκαν σὲ δύο.

« Πρέπει πρώτα νά βρούμε αρκετό ύλικό. Οί πέτρες καί τά ξύλα πού ἔχομε δέ θά φτάσουν οὔτε γιά τήν ἐκκλησία » ξαναεῖπε ὁ Γιώργος.

— « Θά φέρωμε τά ξύλα » εἶπαν μερικά παιδιά.

— « Καί μεῖς θά φέρωμε τίς πέτρες » εἶπαν ἄλλα.

— « Καί μεῖς θά κάμωμε τή λάσπη » εἶπαν πάλι ἄλλα.

— « Θά χρειαστοῦμε καί σανίδια. Μά μπορούμε γιά σανίδια νά βάλωμε χοντρά χαρτί ἢ καρτόνι » ξαναεῖπε ὁ Γιώργος.

Τά παιδιά σκορπίστηκαν στήν αὐλή καί στό δρόμο γιά νά βροῦν τά ύλικά.

Μόνος του ἔμεινε ὁ Γιώργος. Σάν καλός μηχανικός χαράζει τὸ σχέδιο. Μ' ἓνα ξυλαράκι σημαδεύει πάνω στή γῆ πού θά γίνη ἡ ἐκκλησία καί πού τά μαγαζιά.

2

Σάν τά μυρμήγκια, πού γυρίζουν φορτωμένα στή φωλιά τους, ἔτσι καί τά παιδιά γυρίζουν μὲ γεμάτα χέρια.

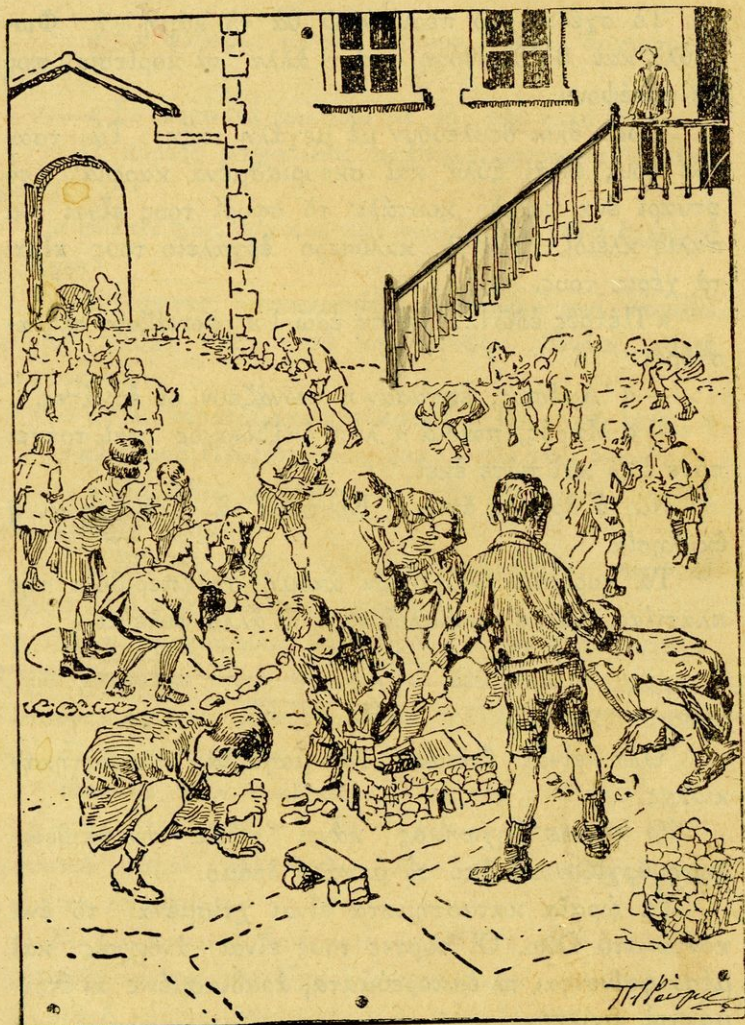
« Μὴν τὰ ρίχνετε ὅλα μαζί. Χωριστὰ τίς πέτρες, χωριστὰ τά ξύλα » φωνάζει ὁ Γιώργος.

— « Ἐδῶ τίς πρασινάδες » φωνάζει κι ἡ Φωτούλα.

Καί ἡ λάσπη εἶναι ἔτοιμη. Ἡ δουλειά ἀρχίζει.

Ὁ Γιώργος ὠρίσε ποιὸι θά σιάξουν καί θά στρώσουν τὸ δρόμο, ποιὸι θά κάμουν τά πεζοδρόμια, ποιά κορίτσια θά φυτέψουν τά δέντρα.

Ἐπειτα πῆγε στήν πλατεῖα κι ἐκεῖ εἶπε σὸν καθένα τί δουλειά θά κάμη.

Τώρα όλοι δουλεύουν με μεγάλη τάξη.. (σελ. 32).

Τὸ σχέδιο τοῦ περιβολιοῦ θὰ τὸ κάμη ἢ Φωτούλα καὶ θὰ διευθύνῃ καὶ τ' ἄλλα τὰ κορίτσια ποὺ θὰ φυτέψουν.

Τώρα ὅλοι δουλεύουν μὲ μεγάλη τάξη. Τὰ τσαπιά τους εἶναι ξύλα καὶ σκουριασμένα καρφιά· τὸ ρτυάρι ἓνα παλιὸ κουτάλι· τὸ σφυρί τους εἶναι ἓνα παλιὸ κλειδί. Μὰ τὸ καλύτερο ἐργαλεῖο τους εἶναι τὰ χέρια τους.

« Πέτρες ἐδῶ !... Λάσπη ἐδῶ ! » φωνάζουν οἱ μαστόροι.

— « Ἀμέσως, ἔφτασαν » φωνάζουν οἱ ἐργάτες.

— « Μπρός, παιδιά » λέει ὁ Γιῶργος καὶ τρέχει πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ.

Νά, ὁ δρόμος ἔγινε. Κοντεύει νὰ τελειώσῃ κι ἡ ἐκκλησία.

Τὰ κορίτσια δουλεύουν ἀκόμη στὸ περιβόλι τῆς πλκτείας. Ἄλλο κουβαλεῖ νερὸ κι ἄλλο φυτεύει.

3

Ἄλλα εἶναι ἔτοιμα. Τὰ μαγαζιά νοικιάστηκαν κιάλας.

Ὁ κύριος μηχανικὸς κάνει τώρα τὴν ἐπιθεώρηση ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ μεγάλο δρόμο.

Τὰ ὠραῖα καταστήματα εἶναι χτισμένα τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο. Οἱ πόρτες τους εἶναι ἀνοιχτές καὶ μέσα φαίνονται τὰ ἐμπορεύματα, ἀραδιασμένα κι ἔτοιμα γιὰ πούλημα.

« Ἄλλα καλὰ φτιασμένα » λέει καὶ κουνεῖ τὸ κεφάλι του.

— « Τὰ φανάρια μόνο λείπουν, κύριε ἀρχιμηχανικέ » .

— « Γι' αὐτὸ θὰ μιλήσω μὲ τὸ δήμαρχο » .

Ο κύριος μηχανικός στάθηκε μπροστὰ σ' ἓνα μαγαζί.

« Βλέπω πὼς ἀρχισοὺς καὶ πουλάς. Τί καλὰ ἔχεις ; » ρώτησε.

— « Πάστες, μπακλαβάδες, καταίφι καὶ λογιῶν λογιῶν γλυκὰ γιὰ γερὰ καὶ κούφια δόντια, κύριε μηχανικέ » .

— « Ἄ, εἶσαι ζαχαροπλάστης ! Πῶς σὲ λένε ; »

— « Σπύρος Πικρόπουλος, ζαχαροπλάστης πρώτης » .

— « Μὰ βάλε, καημένε, καὶ τὴν ἐπιγραφή σου, νὰ σὲ βλέπη ὁ κόσμος » .

— « Δὲν τὴν βάζω, κύριε ἀρχιμηχανικέ, γιὰτὶ οἱ πελάτες θὰ φεύγουν τότε μακριὰ » .

Ἔτσι προχωροῦσε ἐπιθεωρώντας τὸ κάθε μαγαζί. Γερὰ χτισμένα ὄλα. Μὰ καὶ τί δὲν πουλοῦν μέσα ! Παπούτσια, πικνίδια, κορδόνια, χαλκομανιές, τετράδια, ἀλογάκια κι ἄλλα.

Ἐφτασε στὴν ἐκκλησίαν. Τὴν ὥραϊα ποὺ ἦταν χτισμένη καὶ σιολισμένη ! Τὰ παράθυρα ἦταν ἀπὸ χρωματιστὸ χαρτὶ καὶ στὸν τοῖχο ἦταν κρεμασμένα χάρτινα ἀγγελάκια.

Τὸ καμπαναριὸ ἦταν πρὸ ψηλὸ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ στὴν κορφή του εἶχε ἓνα σταυρὸ.

Μὰ ὁ κύριος μηχανικός εἶδε πὼς ἔλειπε ἢ καμπάνα. Ἐτρεξε πάνω στὸ σχολεῖο, ξεκρέμασε ἀπ' τὸ καρφὶ τὸ κουδούνι καὶ κρατώντας τὸ σὰ χέρια κατέ-

βαινε φωνάζοντας : νά ή καμπάνα, νά ή καμπάνα !

Πλησίασε στην έκκλησία και δοκίμασε νά κρεμάση τὸ κουδούνι μέσα στοῦ καμπαναριό· μὰ δὲ χωροῦσε.

« Ἐ, δὲν πειράζει » εἶπαν τὰ παιδιὰ. « Τὸ κρεμοῦμε ἀπ' ἔξω ».

Καί μ' ἓνα σπάγγο κρέμασαν τὴν καμπάνα ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ καμπαναριό.

Ὅμως τοῦ Γιώργου δὲν τοῦ ἔφτανε αὐτό· ἤθελε νά σημάνῃ τὸν ἑσπερινό. Ἔδωσε τὸ γλωσσίδι τοῦ κουδουνιοῦ μ' ἓνα λεπτὸ σπαγγάκι κι ἄρχισε νά τὸ τραβᾷ δεξιά κι ἀριστερά, ὅπως εἶχε δεῖ νά κάνουν στή μεγάλη έκκλησία.

Ἐξαφνα κρρρ... τὸ καμπαναριό σωριάζεται κάτω καί μαζί του ὅλη ἡ έκκλησία.

13. Ἡ καταιγίδα.

Εἶναι ἀπόγεμα. Ἐξω φυσᾷ δυνατὸς ἄνεμος. Στὸν οὐρανὸ εἶναι πολλὰ μαῦρα σύννεφα, πού ὀλοένα πληθαίνουν· κι ὅσο πληθαίνουν τὰ σύννεφα, τόσο λιγοστεύει τὸ φῶς τῆς μέρας.

Τὰ παιδιὰ κάνουν μάθημα στήν τάξη, μὰ ὁ νοῦς τους δὲν εἶναι σιὸ μάθημα οὔτε στὰ λόγια τῆς δασκάλισσας. Ἀκοῦν τὸ βοητὸ τοῦ ἀνέμου, πού φυσᾷ ἔξω μανιασμένος.

Τρίζουν τὰ παράθυρα, τρίζουν καί οἱ πόρτες.

Βούου, ἀκούεται. Λὲς κι ὅλο τὸ σχολεῖο θὰ πέση.

Και τὰ δέντρα λυγρίζουν πότε ἐδῶ και πότε ἐκεῖ.

Σάν κυνηγημένα τὰ πουλιά ζητοῦν νὰ βροῦν κά-
που νὰ κρυφτοῦν.

Ὁ οὐρανὸς ἔγινε κατάμαυρος. Λὲς και νύχτωσε.
Τὰ παιδιὰ ἀρχίζουν νὰ φοβοῦνται.

Δυὸ τρία κοριτσάκια σφίγγονται τὸ ἓνα κοντὰ
στὸ ἄλλο τρομαγμένα.

Πολλὰ παιδιὰ σηκώνονται στὸ πόδι· κι ἡ δασκά-
λισσα κατέβηκε ἀπὸ τὴν ἔδρα της και πλησίασε στὸ
παράθυρο. Γιὰ μιὰ στιγμή ὁ ἀνεμος σὰ νὰ ἔπαψε νὰ
φυσᾷ, σάν ἄνθρωπος ποὺ κρατεῖ τὴν ἀναπνοή του. Γι-
νεται ἡσυχία, μὰ σκοτεινιάζει πιὸ πολὺ.

Ἐξαφνα, μονομιᾶς, φωτίζεται ἡ τάξη. Τὰ παιδιὰ
κλείνουν τὰ μάτια· κι ὅταν τ' ἀνοίγουν βλέπουν στὸν
οὐρανὸ μιὰ σπασμένη γραμμὴ ἀπὸ φῶς, ποὺ χάνεται
τιῆ στιγμή. Ἐνα δυνατὸ κράκ, ἀκούεται, κι ὕστερα
βροντᾷ ὁ οὐρανός, σὰ νὰ κυλᾷ πάνω σὲ πέτρινο πεζο-
δρόμιο βαρὺ ἀμάξι. Ἐπειτα ἄρχισε δυνατὴ βροχή.
Μερικὰ παιδιὰ διασκεδάζουν μὲ τὴν καταιγίδα.

Οἱ ἀστραπὲς γίνονται συχνότερες. Οἱ βροντὲς ἔξα-
κολουθοῦν. Ὁ ἀέρας βουίζει ἀτελείωτα. Οἱ δρόμοι
ἔγιναν ποτάμια.

Μὰ ὅσο περνᾷ ἡ ὥρα, οἱ ἀστραπὲς κι οἱ βροντὲς
γίνονται πιὸ ἀδύνατες· ἀρχίζουν νὰ φεύγουν και τὰ
σύννεφα.

Ἡ βροχὴ λιγοστεύει. Τὰ παιδιὰ πλησιάζουν τώρα
στὰ παράθυρα και μαλώνουν ποιὸ νὰ πρωτοδῆ ἔξω.

Ἐξω στοὺς δρόμους σάν ποτάμι τρέχει ἀκόμη τὸ
νερό.

Δυὸ τρεῖς διαβάτες, ποὺ εἶχαν καταφύγει κάτω

ἀπ' τῆ στέγη τοῦ μπαλκονιοῦ τοῦ ἀντικρινοῦ σπιτιοῦ, ξεκινοῦν νὰ πᾶνε στὰ σπίτια τους, μὰ χώνονται μὲς στὰ νερά.

Ἡ ὥρα περνᾷ. Τὸ κουδοῦνι χτυπᾷ γιὰ νὰ σκολάσουν τὰ παιδιὰ. Ἡ δασκάλισσα ἀνοίγει τὴν πόρτα.

Ὅσα παιδιὰ ἔχουν ὀμπρέλες φεύγουν. Τ' ἄλλα καρτεροῦν νὰ πρᾶση ὀλότελα ἢ βροχή. Πολλοὶ πατέρες ἔρχονται μὲ ὀμπρέλες νὰ πάρουν τὰ παιδιὰ τους.

Νά, τώρα ἔρχεται καὶ ὁ πατέρας τῆς Φωτούλας, μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλα. « Γιώργο, ἔλα καὶ σὺ μαζί μας » τοῦ λέει.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ξεκίνησαν κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια ὀμπρέλα.

Τάκ, τάκ, στάζει ἡ βροχή πάνω στὴν ὀμπρέλα, καὶ ἀπὸ τίς ἄκρες τῆς πέφτει τὸ νερὸ κόμπο κόμπο στὸν κοῦκο τοῦ Γιώργου καὶ στὸ καπέλο τῆς Φωτούλας. Σφίγγουν τὴ σάκα τους τὰ παιδιὰ καὶ στριμώχνονται κοντὰ στὸ γιατρό. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένα.

Κοντοστέκονται ἐδῶ κι ἐκεῖ. Πηδοῦν πότε πότε γιὰ νὰ μὴ χωθοῦν στὰ νερά.

Τὰ χρώματα τῶν τοίχων τῶν σπιτιῶν ἔχουν ζωήρεψη ἀπὸ τὸ νερὸ. Κάτι σπίτια, ποὺ φαίνονταν ἄσπρα πρὶν, εἶναι τώρα σὰν πράσινα καὶ σὰν τριανταφυλλιά καὶ σὰν κίτρινα. Κρῖμα ὅμως, πολλὰ κεραμίδια εἶναι χαλασμένα, καὶ τὸ νερὸ στάζει ἀπὸ κάτω. Ἔτσι στὸ χαγιατί τοῦ Γιώργου τὸ νερὸ ἔσταξε πολὺ,

Τὰ δύο παιδιά ξεκίνησαν κάτω από τὴν ἴδια ομπρέλα (σ. 36).

ἔτσι πού πλημμύρισε τὴν παλιά μισογκρεμισμένη
φωλιά τῶν χελιδονιῶν καὶ τὴν ἀπογκρέμισε. "Ἦθελα
νὰ ξέρω ποῦ θὰ καθίσουν, ὅταν θὰ ξαναγυρίσουν ἀ-
τὰ τὰ πουλιά !

14. Ἔνα παραμῦθι.

Τῆς Φωτούλας τῆς ἀρέσει πολὺ νὰ τῆς λένε παρα-
μῦθια γιὰ ἀρχοντέπουλα, γιὰ νεράιδες πού παίρνουν
τὴ μιλιὰ τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ δράκους πού σκλαβώ-
νουν τίς ὀμορφες κοπέλες, γιὰ μάγισσες πού καίνε
ἓνα φτερό μυρμηγκιοῦ καὶ γίνεται παλάτι. Γιὰ τέ-
τοια πράματα, παράξενα καὶ μακρινά, πολὺ μακρινά
πράματα, πού δὲν ἔγιναν κι οὔτε θὰ γίνουν ποτέ.

Κι ἔτσι ἡ Φωτούλα ταχτικὰ παρακαλοῦσε τὴ για-
γιά της, καὶ μάλιστα πρὶν κοιμηθῆ, νὰ τῆς λήη καμιά
τέτοια ἱστορία πού ἤξερε ἓνα σωρό. Καὶ πολλές φο-
ρὲς ἡ Φωτούλα, γέροντας στὰ γόνατα τῆς γιαγιάς
της, ἀποκοιμιόταν κιόλας ἐκεῖ πού ἔλεγε ἡ γιαγιά για
γιὰ καὶ τὴν ἐχάιδευε.

Ἔνα βράδυ ἄρχισε πάλι ἡ γιαγιά :

Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμη τυλιγμένη.
Δώστης κλότσο νὰ γυρίση
παραμῦθι ν' ἀρχινίσῃ.

Ἄρχῃ τοῦ παραμυθιοῦ καὶ καλησπέρα σας.

Ἀπόψε, εἶπε ἡ γιαγιά, θὰ πούμε τὸ παραμῦθι τοῦ ἀδερφοῦ ποὺ γλίτωσε τὴν ἀδερφή του ἀπὸ τὸ δράκο.

Μιά φορὰ κι ἓναν καιρὸ ἦταν ἓνας ἄρχοντας. Αὐτὸς ὁ ἄρχοντας εἶχε τρεῖς γιούς καὶ μιὰ θυγατέρα, ποὺ τὴν ἔλεγα Βγενούλα. Ἦταν ἡ πιὸ ὀμορφὴ τῆς χώρας. Ἀμα γελούσε ἔπεφταν τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα της, καὶ σὰν ἔκλαιγε ἀντὶς γιὰ δάκρυα κυλούσαν ἀπ' τὰ μάτια της μαργαριτάρια. Ὅλος ὁ κόσμος τὴν ἀγαποῦσε πολὺ. Μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους τὴν ἀγαποῦσε ὁ μικρότερος ἀδερφός της.

Τόσο φημίστηκε ἡ ὀμορφιά καὶ ἡ καλοσύνη τῆς Βγενούλας, ποὺ ἓνας μεγάλος δράκος βάλθηκε νὰ τὴν ἀρπάξη. Κάθε μέρα λοιπὸν πήγαινε στὸ περιβόλι τοῦ ἀρχοντικοῦ καὶ τὴν παραφύλαγε. Ἡ Βγενούλα τὸ εἶχε καταλάβει καὶ σκιαζόταν νὰ κατεβῆ μόνης της στὸ περιβόλι.

Μιά ὥραία μέρα, ποὺ ὁ ἥλιος ἔλαμπε κι ὅλα τὰ λουλούδια ἦταν ἀνθισμένα καὶ μοσκοβολοῦσαν, τὴν πῆρε ὁ μικρός της ἀδερφός καὶ πῆγαν στὸ περιβόλι νὰ περπατήσουν λίγο.

Ἐκεῖ ποὺ κουβέντιαζαν, ἔξαφνα βγῆκε ὁ δράκος, τὴν ἀρπάξε, τὴ σῆκωσε στὸν ἀέρα κι ἔφυγε. Τὴν πῆγε στὸ κάστρο του, πάνω σ' ἓνα βουνό, τόσο ψηλό, ποὺ καὶ πουλι δὲν μπορούσε νὰ φτάσῃ στὴν κορφή του.

Σὰν πῆρε ὁ δράκος τὴ Βγενούλα, ὁ πατέρας της ὁ ἄρχοντας, ἔνιωσε στὰ μαῦρα ὅλο τὸ ἀρχοντικό του. Ὅλες τίς πόρτες κι ὅλα τὰ παράθυρα τὰ σκέπασε μὲ

μαῦρες κουρτίνες, κι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μέσα στ' ἀρχοντικό φόρεσαν μαῦρα. Ἀκόμη καὶ τὰ φύλλα τῶν δέντρων στὸ περιβόλι κιτρίνισαν. Τὰ λουλούδια μαράθθηκαν καὶ τὰ πουλιά δὲν κελαηδοῦσαν πιά. Μόνο κλάματα καὶ φωνές ἄκουες μέσα στὸ ἀρχοντικό.

Τότε ὁ μικρότερος ἀδερφός πῆγε στὸν πατέρα του τὸν ἀρχοντα καὶ τοῦ εἶπε :

« Πατέρα, θὰ πάω νὰ φέρω τὴ Βγενοῦλα μας πίσω. Ἡ θὰ τὴν ἐλευθερώσω ἢ θὰ χαθῶ κι ἐγώ »

Ὁ πατέρας του τοῦ λέει:

« Ποῦ θὰ πᾶς παιδί μου, μόνος σου ; Μείνε κοντά μου, νὰ μὴ χάσω καὶ σένα ». Μὰ αὐτὸς δὲν ἔκουε καὶ ἤθελε νὰ πάη νὰ τὴ βρῆ.

Τὴν αὐγὴ, πού ξημέρωσε ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα, κίνησε ἀπὸ τ' ἀρχοντικό. Πήγαινε, πήγαινε, ὥσπου ἔφτασε στὴ ρίζα ἑνὸς βουνοῦ. Ἡ κορφή τοῦ βουνοῦ αὐτοῦ ἦταν τόσο ψηλὴ, πού χανόταν μέσα στὰ σύννεφα. Ἦταν καὶ τόσο ὄρθιο, τὸ βουνό, πού λές τὸ εἶχαν κόψει μὲ μαχαίρι.

« Ἐδῶ πάνω, εἶπε μὲ τὸ νοῦ του, θὰ εἶναι τοῦ δράκου τὸ κάστρο. Ἐδῶ πάνω θὰ εἶναι ἡ ἀδερφή μου. Μὰ πῶς ν' ἀνεβῶ αὐτὸ τὸ θεόρατο βουνό ; »

Γύρισε γύρω του κι εἶδε, μὰ τί νὰ δῆ ! Παντοῦ ἔρημιά. Κάθισε σὲ μιὰ πέτρα καὶ ἄρχισε νὰ κλαίη.

Ἐκεῖ πού ἔκλαιγε, εἶδε δυὸ φίδια νὰ παλεύουν. Τὸ ἓνα ἦταν ἄσπρο καὶ τ' ἄλλο μαῦρο. Τὸ ἄσπρο ἦταν λίγο πιὸ μικρὸ ἀπ' τὸ μαῦρο. Τὸ μαῦρο εἶχε σηκω-

μένο τὸ κεφάλι του κι ἦταν ἔτοιμο νὰ πνίξη τὸ ἄσπρο φίδι.

Σὰν τὰ εἶδε τὸ ἀρχοντόπουλο, ἔτρεξε κοντά τους, σήκωσε τὸ ραβδί του κι ἔδωσε μιὰ στὸ κεφάλι τοῦ μαύρου φιδιοῦ καὶ τὸ σκότωσε. Τότε τὸ ἄσπρο φίδι τοῦ λέει :

« Τί καλὸ θέλεις ἀπὸ μενα, ποῦ μοῦ γλιτώσες τὴ ζωή ; »

— « Δὲ θέλω τίποτε ἄλλο, τοῦ λέει τὸ ἀρχοντόπουλο, μόνο νὰ μ' ἀεβάσης στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ » .

— « Δέσου ἀπὸ τὴν οὐρά μου » τοῦ λέει τὸ φίδι.

Καὶ τὸ ἀρχοντόπουλο δέθηκε ἀπ' τὴν οὐρά τοῦ φιδιοῦ, καὶ κεῖνο τὸ ἀνέβασε στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ. Ὑστερα τὸ ἄφησε κι ἔφυγε. Ἄμα ἔμεινε μόνο του τὸ ἀρχοντόπουλο, κοιτάζει δῶ, κοιτάζει ἐκεῖ, μὰ μήτε σπίτι βλέπει μήτε τίποτε. Ὅλα γύρω του ἦσαν σκεπασμένα μ' ἓνα πυκνὸ σύννεφο. Μὰ ἐκεῖνο δὲ δείλιασε, μόνο ὤρμησε μέσα στὸ σύννεφο. Στὴν ἀρχὴ δὲν ἔβλεπε ποῦ πατοῦσε. Περπατοῦσε, περπατοῦσε χωρὶς νὰ ξέρη ποῦ πῆγαινε.

Ὑστερα ἀπὸ πολλὴ ὥρα ἄρχισε τὸ σύννεφο νὰ ξεδιαλύνη. Τότε εἶδε μέσα σ' ἓνα λιβάδι ἓνα κοπάδι πρόβατα κι ἓνα βοσκό. Τρέχει στὸ βοσκὸ καὶ τοῦ λέει :

« Τίνος εἶναι τὰ πρόβατα ; »

— « Τοῦ ἀφέντη μου τοῦ δράκου » τοῦ λέει ἐκεῖνος.

— « Μὲ παίρνεις δοῦλο σου ; » τοῦ λέει τὸ ἀρχοντόπουλο.

— « Σὲ παίρνω » τοῦ λέει.

Τὸ ἀρχοντόπουλο ντύθηκε βοσκός. Κάθε βδο-

μάδα τὸ ἔστειλεν ὁ βοσκὸς στὸ κάστρο τοῦ δράκου
κι ἔπαιρνε ψωμί. Αὐτὸ τὸ κάστρο ἦταν ἓνα μεγάλο
κάστρο μὲ σαράντα κάμαρες.

Ἐβδομάδες πέρασαν καὶ δὲν μπόρεσε ν' ἀνταμιώ-
τη τὴν ἀδερφή του.

Μιὰ μέρα ποῦ ὁ δράκος ἔλειπε, μπῆκε μέσα στὸ
κάστρο καὶ τὸ γύρισε. Ἐβλεπε σ' ὅλες τὶς κάμαρες
ἀπ' τὴν κλειδαρότρυπα. Ὅλες οἱ κάμαρες εἶχαν σιδε-
ρένιες πόρτες· στὴν τελευταία εἶδε τὴ Βγενούλα.

Ἦταν καθισμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ κεντούσε.
Φοροῦσε ὀλόχρυσα ρούχα, μὰ τὰ μάτια της φαίνονταν
κόκκινα ἀπὸ τὰ κλάματα.

Μόλις τὴν εἶδε, ἔβαλε τὸ στόμα του στὴν κλει-
δαρότρυπα καὶ τῆς μίλησε :

— « Βγενούλα, εἶμαι ἐγώ, ὁ ἀδερφός σου, κι ἦρθα
νὰ σὲ γλιτώσω. Ὁ δράκος δὲν εἶναι ἐδῶ ».

Ἡ Βγενούλα νόμιζε πὼς ἔβλεπε ὄνειρο. Τοῦ εἶπε
ὁμῶς :

« Σήκωσε τὴν πλάκα ποῦ πατᾶς καὶ κατέβα σα-
ράντα σκαλιὰ χωρὶς νὰ γυρίσης νὰ δῆς πίσω. Ἐκεῖ
ποῦ θὰ φτάσης θὰ βρῆς ἓνα χρυσὸ κουτί. Ἄνοιξέ το
καὶ πάρε τὸ χρυσὸ κλειδί ποῦ εἶναι μέσα καὶ ἀνέβα
πάλι χωρὶς νὰ δῆς πίσω σου. Ξεκλειδώσε τὴν πόρτα
κι ἔμπα.

Κατὰ πὼς τὸν ἐρμήνεψε ἡ Βγενούλα ἔκαμε ὁ ἀ-
δερφός της.

Σὰν ἀνοιξε τὴν πόρτα, χύθηκε ὁ ἓνας στὴν ἀγκα-
λιά τοῦ ἄλλου καὶ γελοῦσαν κι ἔκλαιαν ἀπ' τὴ χαρά.

τους. Ὑστερα τῆς εἶπε πῶς ἀνέβηκε στοῦ βουνό.

« Ἦρθες, τοῦ εἶπε ἐκεῖνη, μὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ γλιτώσωμε ἀπὸ τοῦ δράκου τὰ χέρια. Θὰ χαθοῦμε καὶ οἱ δύο μας ».

— « Μὴ φοβᾶσαι » τῆς λέει ἐλεῖνος. « Θὰ σ' ἐλευθερώσω, μόνο ἄκουσέ με. Τὸ βράδου πού θάρθη ὁ δράκος, ρῶτα τον ποῦθε κρέμεται ἡ δύναμή του καὶ ὅ,τι τοῦ πῆ, αὔριο ἔρχομαι καὶ μοῦ λές ».

Ἐπειτα κλειδώσε, κχτέβηκε κι ἔβαλε πάλι τὸ κλειδί στὸ χρυσὸ κουτὶ κι ἔφυγε.

Τὸ βράδου, σὰν ἦρθε ὁ δράκος, τὸν ἐρώτησε ἡ Βγενούλα ποῦθε κρέμεται ἡ δύναμή του. Κι ὁ δράκος τῆς μολόγησε πῶς στὸ κεφάλι του ἔχει τρεῖς χρυσὲς τρίχες καὶ μ' αὐτὲς ἀνοίγει μιὰ κάμαρα, καὶ μέσα στὴν κάμαρα εἶναι τρία περιστέρια. Σὰν ψοφήση τὸ ἓνα περιστέρι, ἀρρωσταίνει ὁ δράκος· σὰν ψοφήση καὶ τὸ δεύτερο ὁ δράκος γίνεται χειρότερα. Κι ἅμα ψοφήση καὶ τὸ τρίτο περιστέρι, πεθαίνει ὁ δράκος.

Τὴν ἄλλη μέρα πού ἦρθε ὁ ἀδερφός της, τοῦ τὰ μολόγησε ἡ Βγενούλα. Ἐκεῖνος τῆς λέει : « Τὸ βράδου πού θὰ χτενίζης τὸ δράκο, νὰ τὸν ἀφήσης ν' ἀποκοιμηθῆ, κι ἔπειτα νὰ πάρης ἓνα ψαλιδάκι καὶ νὰ κόψης τὶς χρυσὲς τρίχες. Ἐπειτα δεῖξε μου τρεῖς φορές πῶς στὸ παράθυρο καὶ ἐγὼ ἔρχομαι ».

Τὸ βράδου ἡ Βγενούλα χτενίζε τὸ δράκο ὥσπου ἀποκοιμήθηκε. Ἐπειτα πῆρε ἓνα μικρὸ ψαλιδάκι καὶ τοῦ ἔκοψε τὶς χρυσὲς τρίχες. Ὑστερα πῆγε στὸ παράθυρο κι ἔδειξε τρεῖς φορές πῶς. Ἀμέσως ἔφτασε κι ὁ

άδερφός της. Πῆρε τίς τρεῖς χρυσές τρίχες, άνοιξε τήν κάμαρα πού ἦταν τὰ περιστέρια, καί τὰ σκότωσε καί τὰ τρία. Τήν ἴδια ὥρα ξεψύχησε κι ὁ δράκος.

Καί τότε άνοιξαν ὅλες τίς κάμαρες μέ τή σειρά. Στήν πρώτη κάμαρα ἦταν μιὰ πεντάμορφη άρχοντοπούλα, ντυμένη στά μικγαριτάρια, καί τήν ξεσκλάβωσαν. Ἐπειτα πῆγαν στή δεύτερη κάμαρα. Ἐκεῖ ἦταν μιὰ ἄλλη άρχοντοπούλα καί πλυνόταν σέ μιὰ χρυσή λεκάνη κι ἔχυνε νερό μ' ἓνα χρυσό μπρίκι. Τήν ξεσκλάβωσαν κι αὐτή. Ἐπειτα πῆγαν στήν τρίτη κάμαρα. Ἐκεῖ εἶδαν μιὰ άσημένια γούρνα, πού μέσα κολυμποῦσαν χρυσά ψυχράκια καί μαζί τους ἔπαιζαν μιὰ πολὺ ὠραία κοπέλα. Τή γλιτώσαν κι αὐτή. Ἐτσι μέ τή σειρά άνοιξαν καί τίς σαράντα κάμαρες καί ξεσκλάβωσαν καί τίς σαράντα κοπέλες.

Ἦστερα πῆγαν καί στοὺς στάβλους. Ἐκεῖ εἶδαν τρία ἄλογα μέ χρυσά φτερά. Ἐνα γρίβι, ἓνα κόκκινο κι ἓνα πράσινο. Τὰ ξεσκλάβωσαν κι αὐτά.

« Τί καλὸ νὰ σᾶς κίμωμε, τοὺς λένε τ' ἄλογα, τοὺ μᾶς άνοίξετε τήν πόρτα ; »

— « Νὰ μᾶς βγάλετε ἀπὸ τοῦτο τὸ βουνο » τοὺς λένε ἐκεῖνοι.

— « Μετὰ χαρᾶς σας » λένε τ' ἄλογα. « Πιστῆτε ἀπ' τὰ φτερά μας καί μεῖς θὰ σᾶς κατεβάσωμε στὸν κάμπο » .

Καλὰ τὸ εἶπαν, κηλὰ τὸ ἔκαναν.

Ἄμα ἡ Βγενούλα κι ὁ άδερφός της ἔφτασαν στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, ἔγιναν γλέντια κι χιρῆς καί ξεφάντωσες πολλές. Καί πέρασαν ἐκεῖνοι καλὰ καί ἐμεῖς καλύτερα.

15. Οί παραμονές.

Πλησιάζουν οί γιορτές. Σέ δέκα μέρες θά είναι Χριστούγεννα.

Όλοι βρίσκονται σέ άδιάκοπη έργασία, και στά σπίτια και στά μαγαζία.

Στά σπίτια πολλές μητέρες έτοιμάζουν καινούρια ρούχα για τά παιδιά τους.

Άλλες κάνουν τά παλιά καινούρια. Αύτή είναι ή τέχνη τής μητέρας. Έπειτα θά έτοιμάσουν τò σπίτι, θά τò καθαρίσουν και θά τò συγυρίσουν γιορτιάτικα.

Στά καταστήματα ή δουλειά έγινε διπλή.

Οί καταστηματάρχες βιάζονται νά έτοιμάσουν τά μαγαζιά τους για τίς γιορτές.

Άλλοι έτοιμάζουν όσο τò δυνατό περισσότερο έμπορεύματα για πούλημα. Άλλοι ταχτοποιοῦν εκείνο πού έχουν και στολίζουν τίς προθήκες τους.

Όλα πρέπει νά φαίνονται, όλα νά τά βλέπη ό κόσμος πού θά βγῆ νά ψωνίση αύτές τίς μέρες.

Αύτές τίς μέρες περιμένουν και οί καταστηματάρχες νά κάμουν ξόδεψη.

Μά κι οί τεχνίτες έχουν διπλή δουλειά. Οί παραγγελίες είναι πολλές, και στόν παπουτσή και στό ράφτη και στό μαραγκό, και σ' όλους τους άλλους τεχνίτες. Τή δουλειά δέν τήν προφταίνουν και πληρώνουν και για βοηθούς. Και πολλές φορές αναγκάζονται νά κάμουν και νυχτέρι για νά προφτάσουν τά ρούχα, τά παπούτσια και τίς άλλες παραγγελίες τῶν ανθρώπων.

Όλοι θέλουν νά τά έχουν έτοιμα τήν παραμονή.

καὶ κανέννας δὲ λογαριάζει ἐκείνους ποῦ μέρα καὶ νύχτα σκυφτοὶ τὰ δουλεύουν.

Μὰ κι αὐτοὶ δὲν παραπονοῦνται. Ὁ κόπος ξεχνιέται, ἅμα καλοπληρώνεται.

Ὅλος ὁ κόσμος περιμένει τὰ Χριστούγεννα, τίς ἅγιες αὐτὲς μέρες.

Μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους περιμένουν τὰ μικρὰ παιδιά, γιατί ἓνα παιδάκι γεννιέται αὐτὲς τίς μέρες.

16. Ὁ μικρὸς κουλουρτζής.

Εἶναι διάλειμμα. Τὰ παιδιὰ εἶναι στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου. Ἄλλα τρέχουν, ἄλλα περπατοῦν, ἄλλα στέκονται.

Ἡ ἐξώπορτα τῆς αὐλῆς εἶναι μισάνοιχτη.

Ἀπ' ἐξω περνᾷ ἓνας μικρὸς κουλουρτζής μ' ἓνα ἀγοράκι μικρότερο ἀπ' αὐτόν. Ἀκοῦν τίς φωνές τῶν παιδιῶν καὶ σταματοῦν.

« Κουλούρια ζεστά! τῆς ὥρας κουλούρια! » φωνάζει ὁ μικρὸς ὁ κουλουρτζής »

Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου βγῆκαν στὸ δρόμο ν' ἀγοράσουν.

« Ὅχι ἐξω. Φέρετέ τα μέσα » φωνάζει ἡ δασκάλισσα.

Τὰ δυὸ παιδιὰ μπῆκαν στὴν αὐλὴ. Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου τὰ περιτριγύρισαν. Ἄλλα ἀγόραζαν, ἄλλα κοίταζαν. Τὸ μικρὸ ἀγοράκι ἔστρεφε τὰ ματάκια του ἄσδρες τίς γωνιές καὶ κοίταζε μὲ περιέργεια ὅλα τὰ

πράματα και τὰ παιδιά. Και τὰ δυὸ χαμογελοῦν, και χαίρονται πού βρέθηκαν, ἀνάμεσα στὰ παιδιά τοῦ σχολείου.

« Ἀπὸ ποῦ εἴστε ; » τὰ ρωτᾷ ἡ δασκάλισσα.

— « Ἀπὸ τῆς Σμύρνης τὰ μέρη » λέει ὁ μεγαλύτερος ».

— « Ἄ, εἴστε πρόσφυγες ; »

— « Ἄμέ ! »

— « Τί δουλειὰ κάνει ὁ πητέρας σου ; »

— « Τὸν πατέρα μου τὸν πῆραν οἱ Τοῦρκοι και χάθηκαν ».

— « Μάνα ἔχεις ; »

— « Ἄμέ ! »

— « Δουλεύει ; »

— « Πλέκει φανέλες και τίς πουλεῖ ».

— « Εἴστε πολλὰ παιδιά ; αὐτὸ εἶναι ἀδερφάκι σου ; »

— « Εἶμαστε τέσσερα, ἐγὼ εἶμαι τὸ πιὸ μεγάλο ».

— « Ξέρεις γράμματα ; »

— « Ἄμέ ! Στὴν πατρίδα μου πήγαίνα σχολεῖο. Τώρα πουλῶ κουλούρια ».

Τὸ κουδοῦνι χτυπᾷ. Τὰ παιδιά τρέχουν γρήγορα στὴν ταξή.

Ὁ μικρὸς κουλουρτζής και τ' ἀδερφάκι του μένουν καρφωμένοι στὴ θέση τους, και βλέπουν τὰ παιδιά, ὥσπου ἔφυγε και τὸ τελευταῖο.

Πόσο θὰ ἤθελαν κι ἐκεῖνα νὰ εἶναι σὰν τ' ἄλλα παιδάκια !

Νανυρατσούσα

17. Μέσα στην τάξη.

Ὅταν μπῆκαν στην τάξη, τοὺς εἶπε ἡ δασκάλισσα :
« Εἶδατε ὅλοι σας τὰ δυὸ παιδάκια κάτω στὴν
αὐλή;

» Σὰν αὐτὰ τὰ παιδιὰ εἶναι κι ἄλλα πάρα πολλά,
ποὺ εἶναι ἀναγκασμένα νὰ δουλεύουν, γιὰ νὰ βοηθή-
σουν τὴ μητέρα τους.

» Θὰ ἤθελαν βέβαια καὶ τὰ προσφυγάκια αὐτὰ νὰ
πᾶνε σχολεῖο, νὰ μάθουν γράμματα σὰν ἐοῶς. Μὰ
ἡ ἀνάγκη νὰ δουλέψουν εἶναι μεγαλύτερη.

» Συλλογιστῆτε τώρα, παιδιὰ μου, αὐτὰ τὰ παιδιὰ
μεθαύριο στίς γιορτές.

» Ἐσεῖς θὰ εἶστε στὸν τόπο σας, στὸ σπιτάκι σας,
κοντὰ στὴ μητέρα σας καὶ στὸν πατέρα σας. Ἐκεῖνα,
διωγμένα ἀπ' τὰ σπίτια τους, χωρὶς πατέρα, καὶ πολ-
λές φορές χωρὶς μητέρα. Γυμνά, φτωχά.

» Ἐσεῖς θὰ ἔχετε τὰ γλυκά σας καὶ τὰ παιγνίδια
σας. Ἐκεῖνα δὲ θάχουν τίποτε ἀπ' αὐτὰ.

» Καὶ ὁ Θεὸς ξέρει, ἂν ὅλα θὰ χορτίσουν καὶ ψωμί.

» Ἐσεῖς χαρούμενα, ἐκεῖνα θλιμμένα.

» Τὰ καημένα ! Γιὰ συλλογιστῆτε τα. Πόσο τὰ
λυποῦμι ! »

Μιλοῦσε μὲ τόσο γλυκιὰ κι ἠλιβερῆ φωνή ἡ
δασκάλισσα, ποὺ τὰ λόγια της ἔπεφταν στὴν καρδιά
τῶν παιδιῶν.

Δὲ μιλοῦσαν συλλογίζονταν τὰ φτωχὰ καὶ ὀρ-
φανά αὐτὰ παιδιὰ.

» Νὰ τὰ βοηθήσωμε, κυρία » εἶπαν πρόθυμα μερι-
κὰ παιδιὰ

— « Καλά λέτε, μὰ μὲ τί τρόπο; » ἀποκρίθηκε ἡ δασκάλισσα.

— « Νὰ τὰ φέρωμε ἐδῶ πέρα, κυρία, σιὴν τάξη, νὰ εἶναι μαζί μας ».

— « Καὶ ποῦ τὰ χωρεῖ ἐδῶ ; Κι ἔπειτα δὲ φτάνει αὐτό » ἀπάντησε ἡ δασκάλισσα.

— « Νὰ τοὺς δώσωμε χρήματα » εἶπε ἓνα παιδάκι.

— « Νὰ τοὺς ἀγοράσωμε παιγνίδια » εἶπε ἓνα ἄλλο.

— « Καὶ γλυκα, κυρία » εἶπε ἓνα τρίτο.

— « Ὅλα αὐτὰ καλά. Μὰ ποῦ θὰ βροῦμε τὰ χρήματα ; Ἐσεῖς, τὰ παιδιά, δὲν ἔχετε χρήματα, ἐγὼ δὲν εἶμαι πλούσια, καὶ τὰ φτωχὰ προσφυγάρια εἶναι πολλὰ στὴν Ἑλλάδα »

— « Κυρία, νὰ βοηθήσωμε ἐμεῖς μόνο τὰ προσφυγάρια ποὺ εἶναι ἐδῶ »

— « Καὶ βέβαια, μὰ καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔχομε χρήματα ».

— « Κυρία, νὰ δώσουν οἱ γονεῖς μας κι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ».

— « Οἱ γονεῖς σας μποροῦν νὰ δώσουν βέβαια, εἶπε πάλι ἡ δασκάλισσα, μὰ αὐτὸ εἶναι ἄλλο. Ἐμεῖς ὅμως πρέπει νὰ δοῦμε πῶς ἐμεῖς, ἡ τάξη μας, θὰ μπορέσωμε νὰ μαζέψωμε χρήματα. Γιὰ συλλογιστῆτε το αὐτό, κι αὔριο, παιδιά μου, μοῦ λέτε ».

118. Τὰ παιδιά συλλογίζονται.

Ἡ Φωτούλα τὸ βράδυ ρώτησε τὴ μητέρα της.

« Ποῦ τὰ βρίσκετε ἐσεῖς, μητέρα, τὰ χρήματα ποὺ δίνετε στοὺς φτωχοὺς; »

— « Γιατί ρωτᾶς » ἀπάντησε ἡ μητέρα της.

— « Θέλομε κι ἐμεῖς νὰ βοηθήσωμε τὰ προσφυγάκια καὶ δὲν ξέρομε μὲ τί τρόπο νὰ βροῦμε χρήματα »

— « Μὰ ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι » εἶπε ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας. « Ἄμα συλλογιστῆτε θὰ βρῆτε τὸν καλύτερο ».

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ τὰ παιδιὰ συζητοῦσαν μέσα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου μὲ ποῖον τρόπο θὰ μάζευαν χρήματα.

« Ἐγὼ νομίζω, εἶπε ἡ Φωτούλα, πὼς ὁ καλύτερος τρόπος εἶναι νὰ κάμωμε μίχ γιορτῆ, ὅπως κάνουν καὶ οἱ κυρίες. Ἐγὼ ξέρω ἀπὸ τὴ μητέρα μου, ποὺ εἶναι στὸ σύλλογο τῶν κυριῶν ποὺ φροντίζουν γιὰ τοὺς φτωχοὺς, πῶς κάνουν γιορτές γιὰ νὰ μαζέψουν χρήματα. Καὶ ἐμεῖς θὰ μπορούσαμε νὰ κάμωμε κάτι τέτοιο. Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ποιήματα, νὰ χορέψωμε, νὰ παίξωμε καμιά κωμωδία ».

Αὐτὴ ἡ σκέψη τῆς Φωτούλας ἔρρεσε στὰ παιδιὰ καὶ δέχτηκαν, μὰ εἶπαν πὼς πρέπει νὰ τὸ ποῦν καὶ στὴν διδασκάλισσα, νὰ δοῦν τί θὰ πῆ καὶ κείνη.

Ἐκεῖνη βρέθηκε σύμφωνη, κι εἶπε μάλιστα πὼς θὰ τὰ βοηθήσῃ σὲ ὅ,τι μπορεῖ.

19. Ὁργανῶνε αἱ ἡ γιορτῆ.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ δασκάλισσα ὥρισε ποιά παιδιὰ θὰ ποῦν ποιήματα, ποιά θὰ τραγουδήσουν, ποιά θὰ χορέψουν καὶ ποιά θὰ παίξουν κωμωδίες.

« Κυρία, θὰ ντρεπώμαστε ἐμεῖς » εἶπαν μερικά παιδιὰ.

— « Γιατί νά ντρεπεστε ; Ίσα ίσα, πού κι οί δικοί σας κι έλος ό κόσμος θά χαροῦν κχι θά σᾶς έπαινέσουν. Κοιτάξετε νά μάθη ό καθένας καλά τó μέρος του. Θά κάνωμε και δοκιμές ».

Τά παιδιά άποφάσισαν νά γράψουν και τά εισιτήρια. Συλλογίστηκαν όλα μαζί κι είπαν νά τά γράψουν έτσι :

Σχολική γιορτή για τά προσφυγάκια.

22 Δεκεμβρίου 1924.

Στή μεγάλη αίθουσα του σχολείου. Θά παραστήσωμε και θά τραγουδήσωμε όλα τά παιδιά της Δευτέρας Δημοτικού. θά ποῦμε και ποιηματάκια Και θά χορέψωμε.

Πέντε μόνο δραχμές κοστίζει τó εισιτήριο.

Και νά τρέξετε γιατί τά πουλήσαμε.

Έπειτα τά παιδιά έγιναν συντροφίες συντροφίες και βγήκαν στη μικρή πόλη για νά πουλήσουν τά εισιτήριά τους.

Ή Φωτούλα όταν έφτασε στο πρώτο σπίτι, ντρεπόταν ν' άνεβή άπάνω νά ένοχλήση τους άνθρώπους. Ο Γιώργος όμως την έπιασε από τó χέρι και την τράβηξε μέσα.

« Έλα σου λέω. Οί δυό μαζί ντρεπόμαστε λιγώτερο ».

Και μπήκε πρώτος.

20. Ἡ ἐτοιμασία.

Ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες τὰ παιδιὰ βρίσκονταν σὲ ἀδιάκοπη ἐργασία. Κοντὰ στὰ μαθήματά τους ἐτοιμάζονταν καὶ γιὰ τὴ γιορτὴ.

Ἄλλα μάθαιναν τὸ ποίημά τους, ἄλλα τὸ παραμῦθι τους, ἄλλα τὴν κωμωδίτσα καὶ ἄλλα τὸ τραγούδι τους.

Κάθε μέρα τὸ ἀπόγεμα γίνονταν δοκιμές.

Τί φασαρία ἦταν εἰεῖνη !

Ὁ ἓνας ντυνόταν γέρος μὲ ραβδί στὸ χέρι καὶ πῆγαινε σκυφτός. Ἕνα κοριτσάκι ἔκανε τὴ γιαγιά μὲ ματογυάλια. Ἕνα παιδί φοροῦσε τὸ λαίμοδέτη τοῦ πατέρα του. Ἕνα ἄλλο κοριτσάκι φοροῦσε μιὰ σκούφια ἄσπρη καὶ μιὰ ἄσπρη ποδίτσα. Αὐτὴ θὰ ἔκανε τὴν ὑπηρέτρια.

Τὰ παιδιὰ βοηθοῦν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο στὸ ντύσιμο, καὶ ἡ δασκάλισσα βοηθεῖ κι αὐτὴ καὶ τὰ διορθώνει.

Ἄμα ἐτοιμαστοῦν ὅλα, τότε μὲ τὴ σειρά τὸ καθένα παίζει τὸ μέρος του, κι ἡ δασκάλα τοὺς δείχνει πῶς νὰ μιλοῦν, τί νὰ κάνουν, πότε θὰ φαίνωνται γελαστά καὶ πότε θλιμμένα.

Ὅσο περνοῦν οἱ μέρες, οἱ δοκιμὲς γίνονται καλύτερες.

Κάθε μέρα πουλιοῦνται καὶ περισσότερα εἰσιτήρια.

Ὅλοι τώρα περιμένουν τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς.

21. Ἡ γιορτή.

Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ὅλα τὰ παιδιὰ ζύπνησαν νωρίς.

Ἡ μέρα αὐτὴ δὲν ἦταν γιὰ τὰ παιδιὰ σὰν τίς ἄλλες. Ὅλα ἦταν ἀνυπόμονα.

Μὰ εἶχαν καὶ καρδιοχτύπι. Τάχα θὰ πετύχαινε ἡ γιορτὴ ;

Τὸ πρῶτ' ἐγίνε ἡ τελευταία δοκιμὴ. Ἐπειτα ἐτοίμασαν καὶ στόλισαν τὸ σχολεῖο.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα κουβάλησαν καρέκλες καὶ θρανία, καὶ σὲ μιὰ γωνιὰ ἔκαμαν μιὰ πρόχειρη σκηνὴ μὲ τὰ βόθρα ἀπὸ τίς ἔδρες. Ἀπάνω ἔστρωσαν ἕνα ὠραῖο χαλί, πού τὸ εἶχε φέρει ἡ Φωτούλα ἀπὸ τὸ σπίτι της.

Τὸ ἀπόγεμα πολὺς κόσμος πῆγε στὸ σχολεῖο. Ἄλλοι ἀπὸ ἀγάπη κι ἄλλοι ἀπὸ περιέργεια πῆγαν γιὰ ν' ἀκούσουν τὰ παιδιὰ.

Ὅταν γέμισε ἡ αἴθουσα ἄρχισε ἡ γιορτὴ.

Ἀγοράκια καὶ κοριτσάκια ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν μὲ τὴ σειρά, ἄλλα ντροπαλά ἄλλα θαρρετά. Τὸ καθένα ἔκανε τὸ μέρος του. Τὸ καθένα ἐνωθε, πὼς ἔπρεπε νὰ βάλῃ τὰ δυνατά του γιὰ νὰ πετύχῃ ἡ γιορτὴ καὶ νὰ εὐχαριστηθῇ ὁ κόσμος.

Ποῖος εἶδε τὸν Κωστάκη καὶ δὲν πίστεψε πὼς ἦταν ἀληθινὸς γέρος ὀγδόντα χρονῶν μὲ τὸ ραβδί του ; Μόνο τὰ ματάκια του ἦταν λαμπερά κι ἔδειχναν πὼς ἦταν παιδάκι.

Μὰ καὶ ἡ Φωτούλα γριούλα, νὰ λὲν στὰ ἐγγονάκια της τὸ παραμῦθι ! Μόνο τὰ ματογυᾶλια της τὰ στερέωνε συχνὰ στὴ μύτη της γιὰ νὰ μὴν τῆς πέσουν.

Ἦρθε καὶ ἡ σειρά τῆς κωμωδίας. Παίζουν τὴν ἀλεπού, πού ἐκλεψε τὶς κότες καὶ τὶς πῆγε στὸ μάγειρα γιὰ νὰ τὶς ψῆση, μὰ πιάστηκε στὴν παγίδα.

Ἡ Φωτούλα εἶναι ἡ ἀλεπού, ἡ κυρὰ Μαρία. Ὁ Κωστάκης εἶναι ὁ μάγειρας καὶ ὁ Γιῶργος κάνει τὴν παγίδα.

Ἡ ἀλεπού, φορτωμένη μὲ τὶς κότες, βιάζεται νὰ παρὶ κατὰ τὸ μάγειρα. Κιθῶς τρέχει, χράπ, ἡ παγίδα τῆς τσακώνει τὴν οὐρά. Ἡ ἀλεπού πολεμᾷ νὰ ξεφύγη, τῆς ξεκολλᾷ ἡ οὐρά καὶ ὁ Γιῶργος τὴν τσακώνει ἀπὸ τὸ πόδι.

Χά χά χά χά, γελοῦν ὅλοι.

Νά, ἔρχεται τρεχάτος κι ὁ κύρ Μέντιος, ὁ γαίδαρος τοῦ νοικοκύρη, κουνώντας τὴ μεγάλη του κεράλα καὶ τ' αὐτιά Τὸν κάνει ὁ Σπύρος.

Πίσω ἔρχεται πεταχτός ὁ κόκορας, μὲ τὰ κόκκινα λειριά του. Τὸν κάνει ὁ Δημητράκης.

Ἐπειτα, κουνιστὴ καὶ λυγιστὴ, παρουσιάζεται μιὰ ἄσπρη χῆνα, μὲ τὴ μεγάλη τῆς μύτη καὶ τὰ πλατιά τῆς πόδια. Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἀνίτσα.

Τριγυρίζουν ὅλοι τὴν ἀλεπού καὶ τὴν περιπαίζουν

— « Οὐγ, οὐγ, φωνάζει ὁ κύρ Μέντιος, κακόπετες, κυρὰ Μαρία » καὶ κουνιῶσε τ' αὐτιά του. « Δὲ σοῦ ἄρεσαν ὤμές, τὶς ἤθελες καὶ ψημένες ! »

— « Κικιρίκου, Μαριά » φώναξε ὁ κόκορας. « Ἦρθε κι ἡ σειρά σου ».

— « Κὰ κὰ κὰ κὰ κὰ » φώναξε κι ἡ χῆνα, κι ἀνεβοκατέβαξε τὴ μύτη τῆς. « Καλὲ τί βλέπω, κυρὰ Μαριώ, χωρὶς οὐρά : »

Καὶ ἡ ἄλεπούδ' ἄρχισε νὰ κλαίῃ ἀπ' τὸ κακό της.

Ἡ κωμωδία τελείωσε. Ὁ κόσμος ἀκόμη γελοῦ καὶ τὰ παιδιὰ γελοῦν κι αὐτά.

Τὰ παιδιὰ μέτρησαν τὰ χρήματα ποὺ μάζεψαν ἀπὸ τὴ γιορτὴ. Ἦταν πέντε ἑκατοστάρικα.

Τὰ ἔστειλαν στὴν ἐπιτροπὴ τῶν προσφύγων μέσα σ' αὐτὸ τὸ γράμμα :

Πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ τῶν προσφύγων.

Τὰ παιδιὰ τῆς Δευτέρας Δημοτικοῦ οἴσ στέλνομε αὐτὰ τὰ χρήματα γιὰ τὰ προσφυγόπουλά μας. Τὰ μαζέψαμε ἀπὸ τὴ σχολικὴ γιορτὴ ποὺ κάμαμε γι' αὐτὸν τὸν σ' ἑπὶ.

Ἡ Β' τάξη

Χ22. Παραμονὴ Χριστουγέννων.

Ὁ Γιώργος καὶ ἡ Φωτούλα βρίσκονται στὴν ἀγορὰ. Σήμερα εἶναι ἐκεῖ περισσότεροι ἄνθρωποι ἀπὸ ἄλλες ἡμέρες.

Πολλοὶ πηγαίνουν νὰ ψωνίσουν διάφορα πράγματα γιὰ τὴ γιορτὴ.

Ἐνα ἔμπορικὸ ἔχει φέρει γιὰ τὴ γιορτὴ διάφορα παιγνιδάκια γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ πολλὰ βιβλία μὲ ὠραῖες ζωγραφιές. Ὁ ἔμπορος τὰ ἔχει βάλει ὅλα μὲτ' ἐπὶ τὴν προθήκη τοῦ ἔμπορικοῦ του.

Ἀπάνω σ' ἕνα κόκκινο χρυσοδεμένο βιβλίον εἶναι

ζωγραφισμένη μιὰ γιχιγιά, πού γνέθει με τὴ ρόκα τῆς καὶ λέει παραμύθια. Γύρω τῆς μερικὰ παιδάκια τὴν ἀκοῦν.

Ὁ Γιῶργος διαβάζει : Παραμύθια γιὰ παιδιά.
« Ἄχ ! νὰ τὰ εἶχα » εἶπε.

Κι ἡ Φωτούλα συλλογίστηκε πὼς ὁ Γιῶργος δὲν ἦταν πλούσιος, κι ὁ πατέρας του δὲ θὰ μπορούσε ἴσως νὰ τοῦ ἀγοράσῃ τὸ βιβλίο αὐτό, καὶ ἐνίωσε μεγάλη λύπη. Γύρισε καὶ τὸν κοίταξε.

« Δὲς καὶ τὸ ἄλλο, με τὴν ἄλεπού καὶ τ' ἄλεπουδάκια » εἶπε πάλι ὁ Γιῶργος.

Τώρα τὰ παιδιά βλέπουν τὰ παιγιδάκια. Αὐτὰ εἶναι περισσότερα. Κροισάκια, σιδηρόδρομοι, μύλοι, κοῦκλες, βαρκοῦλες, σφυρίχτρες κι ἄλλα πολλά. Ἐκεῖ ἦταν καὶ μιὰ κουκλίτσα ἀπὸ κεῖνες πού ἄμα τίς ξαπλώνεις κλείνουν τὰ μάτια τους καὶ ἄμα τίς σηκώνεις τ' ἀνοίγουν πάλι.

Τὰ παιδιά πού τὰ βλέπουν, τὰ λαχταροῦν. Θὰ ἤθελαν νὰ τὰ εἶχαν ὅλα δικά τους.

Σ' ἓνα ἄλλο μικρὸ μαγαζάκι εἶδαν μιὰ ὡραία ζωγραφία. Ἐνα μικρὸ παιδάκι ἦταν μέσα σὲ μιὰ φάτνη καὶ σκυμμένη ἀπάνω του τὸ χάιδευε ἡ μανούλα του.

Ἦταν ἡ Παναγία καὶ ὁ Χριστός.

Τὸ τελευταῖο πού εἶδαν, ἦταν ἓνα βαπόρι με τρεῖς καπνοδόχους, πού σφύριζε κι ἔβγαζε καὶ καπνὸ.

Τὸ βράδυ ἡ Φωτούλα εἶπε στὸν πατέρα τῆς, νὰ τῆς ἀγοράσῃ τὸ βιβλίο με τὰ παραμύθια γιὰ τὰ παιδιά.

Ὅταν τῆς τὸ ἔφερε ὁ πατέρας τῆς τὸ τύλιξε κεῖνη σ' ἓνα χαρτί καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα στοὺς συρτάρι.

Χριστούγεννα (σ. 58)

της. Κάτι καλό συλλογιζόταν εκείνη την ώρα και χαμογελοῦσε.

23. Χριστούγεννα.

Ἐημέρωσαν Χριστούγεννα.

Ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ἄρχισαν νὰ χτυποῦν οἱ καμπάνες σ' ὅλες τὶς ἐκκλησίες. Οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰ φαναράκια στὸ χέρι ἔτρεχαν νὰ προφτάσουν τὴ λειτουργία. Πῆγχν καὶ οἱ γέροι ὅπως πῆγαιναν κάθε χρόνο ὡς τώρα.

Εἶναι καὶ τὶς ἄλλες μέρες ὠραία ἡ λειτουργία μὰ κούτην τὴ νύχτα ποὺ γεννιέται ὁ Χριστὸς ἡ λειτουργία εἶναι ἀκόμη ὠραιότερη. Οἱ ψαλμωδίες τῶν ψαλτῶν διαλαλοῦν σ' ὅλο τὸν κόσμο πὼς πρέπει ὅλοι νὰ χαίρωνται, γιατί σὰν ἀπόψε γεννήθηκε ὁ Χριστός.

Τότοιχα ὦρα ἐψάλλαν καὶ οἱ ἄγγελοι γλυκὰ στὸν οὐρανό, πάνω ἀπὸ τὸ στάβλο ποὺ γεννήθηκε ὁ Χριστός.

Ἐημέρωσε. Ὅλοι τώρα γυρνοῦν στὰ σπίτια τους. Ἐκεῖ χαιρετιοῦνται ἀναμεταξύ τους, εὐχονται χρόνια πολλὰ καὶ κάθονται ὅλοι μαζί γύρω στὸ τζάκι καὶ κουβεντιάζουν.

Σήμερα εἶναι μέρα ποὺ ὁ καθένας κάθεται σπίτι του. Ὁ πατέρας θὰ παίξῃ μὲ τὰ παιδιὰ του καὶ τὰ παιδιὰ θὰ παίξουν ἀναμεταξύ τους, καὶ οἱ γέροι θὰ ποῦν στὰ παιδιὰ καὶ στὰ ἐγγόνια τους ἱστορίες καὶ

παρσύνθια. Ὁ καθέννας σήμερα θέλει νὰ εἶναι κοντά στοὺς δικούς του.

Μὰ εἶναι καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι, ποὺ δὲν ἔχουν κὺ-
την τὴν χαρά.

Τυχαίνει νὰ βρίσκωνται μακριὰ ἀπὸ τὴν οἰκογένειά τους. Ἄλλοι ἐργάζονται πρὸς ξένους τόπους καὶ ἄλλοι ταξιδεύουν νύχτα καὶ μέρα μέσα στὴ θάλασσα.

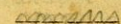
Ὅλοι αὐτοὶ θλίβονται αὐτὴ τὴν ἡμέρα. Θυμῶνται τὸ σπίτι τους, τὴ γυναῖκα τους, τὰ παιδιὰ τους καὶ καθέννας τους λέει :

« Ἀχ, νὰ ἦμουν κι ἐγὼ κοντά τους! »

Τέτοιες μέρες, ἅμα βρίσκεται κανεὶς στὴν ξενιτιά εἶναι ὄχι μιὰ φορά, μὰ δυὸ φορές ξένος.

Κι ἂν τύχη καὶ κανένα παιδάκι νὰ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι του αὐτὴν τὴν μέρα, πόσο θυμᾶται τὸν πατέρα του, τὴ μανούλα του, τ' ἀδέρφια του!

Ἀχ, νὰ μποροῦσε σὰν πουλὶ νὰ πετάξῃ κοντά τους!

24. Χιόνι.

Ἦσυχία μεγάλη ἔλην τὴν νύχτα. Τίποτε δὲν κούεται ἔξω στὸ δρόμο. Ὁ ἄνεμος ἔχει σταματήσει καὶ αὐτός, κάνει ὅμως πολὺ κρύο καὶ ὅλοι θέλουν κι ἄλλα σκεπάσματα.

Τὸ πρῶνι δυνατὲς φωνῆς ἀκούονται στὴν αὐλή:
« Χιόνι, χιόνι! »

Τὰ παιδιὰ τρέχουν ἀμέσως στὸ παράθυρο. Τὰ τζάμια εἶναι θαμπὰ· τὸ χνότο κάθεται ἀπάνω τους.

σάν κατ'ιχνιά. Σκουπίζουν άμέσως τὰ τζαμια καὶ τὶ βλέπουν, Θεέ μου!

Αὐτὴ δὲν εἶναι πιά ἡ πόλη πού ξέραμε. Εἶναι ὅλη κάτασπρη καὶ τὰ κεραμίδια καὶ τὰ πεζούλια, κι οἱ δρόμοι καὶ τὰ δέντρα. "Ολα γὰ ἔχει σκεπάσει δυὸ τρεῖς πιθαμὲς τὸ χιόνι, ἀφράτο, κάτασπρο. Καὶ στὰ κεραμίδια κρέμονται σάν πολυέλαιοι τὰ κρύσταλλα. Τὸ νερὸ πού ἔσταζε πάγωσε καὶ λάμπει τῶρα.

Ἄραιοι περνοῦν οἱ ἄνθρωποι στὸ δρόμο, μὲ βαριά ροῦχα, κι ἀπὸ τὸ στόμα τους βγαίνει ἀχνός· καὶ στὰ πανωφόρια τους πάνω πέφτει τὸ χιόνι καὶ τοὺς κάνει ὀλόασπρους. Τὰ πόδια τους βουλιάζουν μέσα στὸ χιόνι καὶ τὰ παπούτσια τους χάνονται ὀλωσδιόλου.

Ὁ οὐρανὸς ἔχει χαμηλώσει πολὺ καὶ μοιάζει σὰ νὰ λάθεται πάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι σταχτῆς καὶ παντοῦ σὰ γεμάτος καπνούς. Τὸ χιόνι δὲν παύει, ὅλο πέφτει ἀπὸ τὸν οὐρανό. Ἄλλο εἶναι σὰ μικρὲς ἄσπρες μυγίτσες, πού ὀλοένα πετοῦν τρελά, πολὺ τρελά, στὸν ἀέρα, κι ἄλλο εἶναι μεγαλύτερο, σάν πούπουλο κάτχσπρο, σάν κομματιάκια μπαμπάκι, σάν ἄσπρες πεταλοῦδες.

Ἡ Φω. οὐλα βλέπει καὶ θέλει νὰ φωνάξῃ ἀπὸ τὴ χαρὰ της. Θέλει νὰ βγῆ ἔξω, νὰ πηδῆσῃ πάνω στὸ χιόνι, νὰ τὸ πιάσῃ μὲ τὴ φούχτα της, ἔτσι ἀφράτο ἀφράτο, ν' ἀφήσῃ νὰ πέσῃ χιόνι στὰ μαλλιά της.

Κάτω ἀπ' τὸ παράθυρο περνᾷ ἕνας ψηλὸς γερο-βοσκὸς μὲ τὴν κάπα του.

Μέ τέτοιο κρύο τὰ πρόβατα θὰ πάγωνιν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, ψηλά στὸ βουνό, καὶ τὰ κατεβάζουν κοντὰ στὰ σπίτια καὶ κοντὰ στὴ θάλασσα, πού εἶναι ζεστό-

τερα 'Από κάτω άπ' τήν κάπα του ό βοσκός έχει ένα μικρό άρνάλι, πολύ μικρό, πού τώρι μόλις έχει γεννηθῆ, και ή άστεία μουσουδίτσα του βγαίνει κάτω από τήν κάπα. 'Ο βοσκός τó έχει στήν άγκαλιά του, όπως ή μητέρα τó παιδί, για να τó ζεστάνη.

'Η Φωτούλα δέν κρατιέται πιά. Βάζει τó πανωφόρι της γρήγορα και βγαίνει έξω. Και νάτος πού είναι εκεί κι ό Γιώργος, κι άλλα άγόρια και κορίτσια.

Και ρίχνονται όλα στο χιόνι. "Άλλο παιδί φτιάνει μικρές μπάλες. "Άλλο στοιβάζει πολύ χιόνι σε μιá γωνιά και κάνει βουναλάκια. "Άλλα πάλι πετροβολιούνται με τó χιόνι.

'Αρχίζει τότε ένας χιονοπόλεμος, με χαρούμενες φωνές και με γέλια, με γλιστρήματα και πεοίματα πάνω στο χιόνι. Τότε άλίμονο, οι άλλοι προφταίνουν και σου τρίβουν με χιόνι τó πρόσωπο. Τί κρύο πού είναι στήν άρχή, μα πώς ανάβει ύστερα τó πρόσωπο !

"Όλων τά μάγουλα είναι κατακόκκινα, όλα τά μάτια λάμπουν. Τά χέρια όμως είναι κρουσταλλιασμένα και σα να πονοϋν. Τά κορίτσια τά βάζουν με τ' άγόρια και τ' άγόρια με τά κορίτσια. Κι έτσι φτάνουν μέσα βαθιά στο περιβόλι τῆς Φωτούλας.

'Εκεί είναι όλες οι γλάστρες σκεπασμένες με χιόνι κι όλα τά μικρά δέντρα και τά φυτά. 'Η μητέρα τῆς Φωτούλας τά κοιτάζει ένα ένα με λυπημένη όψη. « Τά καημένα, θά καοϋν από τó χιόνι. Θά καοϋν όλα, θά μαραθοϋν » .

+ Τα παιδιά έπαιξαν και χοροπήδησαν ως τὸ μεσημέρι. Κι ἂν δὲν τὰ φώνιζαν, θὰ ξεχνουῦσαν ἀκόμη και νὰ φᾶνε.

Ἡ Φωτούλα κάθισε στὸ τραπεζί ζωηρῆ κι εὐχαριστημένη. Ἡ μητέρα ἔβαλε στὰ πιάτα τὸ ζεστὸ φαγικι ἢ μεγάλη θερμάστρα στὴ γωνιά, μαύρη μαύρη, μ' αὐτὸν τὸ χονιρὸ σῶλῆνα ποὺ περνᾷ πάνω ἀπὸ τὸ καναπέ και βγαίνει ἀπὸ μιὰ τρύπα τοῦ τοίγου ψηλά. γεμίζει τὴν τραπεζαρία μὲ ζέστη εὐχάριστη. Ἀπὸ τὸ στόμα τῆς θερμάστρας, ποὺ τὸ ἀνοίγου, κάθε τόσο γιὰ νὰ ρίξουν τὰ ξύλα, βγαίνουν φλόγες και καπνός. Ἐχει ἀνάψει καλά και τὸ σίδερο ἔχει κοκκινίσει τώρα.

Ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας λέει μὲ συμπόνια πῶς συλλογίζεται τοὺς φτωχοὺς ἀνθρώπους, ποὺ δὲν ἔχουν τέτοια μέρα πῶς νὰ ζεσταθοῦν.

Ἐξαφνα ἀκούεται : τίκ τίκ τίκ. Κάποιος εἶναι στὰ τζάμι.

« Ἔνα πουλακι, φωάξει ὁ Τάκης, ἔνα πουλάκι, μητέρα ».

Εἶναι στὰ σωστά ἔνα πουλάκι. Ἐνα ἀληθινὸ πουλάκι, ζωντανό, μ' ἔνα σωρὸ χρώματα στὰ φτερά. κίτρινα κι ἄσπρα. Τοῦ ἀνοίγουν ἀμέσως τὸ παράθυρο και πηδᾷ λαχανιασμένο σὶδ τραπεζί.

« Ἐνα ζητιανάκι, τὸ καημένο » λέει ἡ μητέρα. « Αὐτά, βλέπεις, μὲ τὸ χιόνι δὲν μποροῦν νὰ βροῦν οὔτε σπόρο οὔτε σκουλήκι. Κάνει τόσο κρύο. κα

αυτά τὰ χρωματισιά ρουχαλάκια τους είναι τόσο λεπτά ! Είναι άνοιξιάτικα » .

Στὸ μεταξύ ἡ Φωτούλα τὸ ἔχει πιάσει στὰ χέρια της. Θέλει νὰ τοῦ δώσει σούπα, κι ἔπειτα, εἶπε, θὰ τὸ βάλῃ κάτω ὅπὸ τὸ πάπλωμα νὰ κοιμηθῆ.

« Εἶσαι ἀστεία » τῆς λέει ἡ μητέρα της. « Ἄφησε τὸ πουλάκι. Τρίψε μόνο λίγο ψωμί μπροστά του. Ὅ ἀρχίσῃ νὰ τσιμπᾷ μὲ τὴ μύτη του, θὰ δῆς. Ἔτσι τρῶνε αὐτά » .

Ἡ Φωτούλα ὑπακούσε, καὶ τὸ πουλάκι ἔρχισε νὰ τσιμπᾷ τὰ ψίχουλα καὶ κοίταζε ὅλους γύρω μὲ τὰ ματάκια του, πού ἦταν σὰ χαντρίτσες. Ἡ Φωτούλα εἶπε μεγάλη χαρὰ γιὰ τὸν καινούριο αὐτὸ φίλο. Νὰ ἦταν σπίνος, γλάρος, καρδερίνα, σπουργίτης ; Οὔτε ὁ πατέρας, πού ἔξευσε τόσα καὶ τόσα, δὲν μπορούσε νὰ τὸ πῆ.

Ἡ χαρὰ τῆς Φωτούλας ἕως δὲν κράτησε πολὺ τὸ πουλάκι δὲν ἀγαποῦσε νὰ μένῃ σὲ κλειστὴ κάμαρα. Βοῆκε μιὰ στιγμή τὴν εὐκαιρία καὶ φέρρε πέταξε ψηλά στὸν οὐρανό.

Ἡ Φωτούλα λυπήθηκε γι' αὐτὸ πολὺ.

25. Χιονοπόλεμος

Χιόνισε καὶ κάναμε
μιὰ ἄσπρη στοίβα τόση !
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λιώσι.

« Έ, με τὸ χιονάνθρωπο.
τραβηχτήτε πέρα.
Ἄναψεν ὁ πόλεμος.
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

» Ἄν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
Ὅπου πέσει ἡ μπάλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

» Πῶς ; γελαῖτε ; Πάρτε τη
πάνω στὸ στομάχι » .
Φράπ, καὶ σπάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τῆ ράχη.

Φράπ, κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκοι.
Φράπ, καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

26. Τὰ κάλαντα.

Σήμερα τὰ παιδιὰ βρίσκονται σὲ κίνηση. Μοιρα-
σμένα σὲ συντροφιές γυρίζουν στὰ σπίτια καὶ στὰ
μαγαζιά, ὅπως καὶ τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων
γιὰ τὰ ποῦν τὰ κ'άλαντα. Ἄλλα κρατοῦν βαπόρι καὶ
ἄλλα ἐκκλησιά.

« Νὰ τὰ ποῦμε » ; ρωτοῦν σὲ κάθε σπίτι.

— « Μᾶς τὰ εἶπαν κι ἄλλοι, μὰ πῆτε τα καὶ
σεῖς » τοὺς λένε.

Καὶ τὰ παιδιὰ ἀρχίζουν. Ἐνα παιδί χτυπᾷ τὸ
τούμπανο. Ἐνα ἄλλο τὸ τρίγωνο. Τὸ βαπόρι βγάζει
καπνὸ κι ὅπως τὸ κουνεῦν νομίζεις πὼς ἀρμενίζει μέ-
σα στὴ θάλασσα. Καὶ τραγουδιῦν :

Ἄγιος Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρσία.
Βαστᾷ εἰκόνα καὶ σταυρό, χαρτὶ καὶ καλαμάρι.
Τὸ καλαμάρι ἔγραφε καὶ τὸ χαρτὶ ἐμίλει :

«Βασίλη, πόθεν ἔρχεσαι καὶ πόθε κατεβαίνεις ; »

— « Ἀπὸ τὴ μάνα μ' ἔρχομαι καὶ στὸ σκολεῖο πη-
[γαινω.

— « Κάτσε νὰ φᾶς, κάτσε νὰ πιῆς, κάτσε νὰ τρα-
[γουδήσῃς »

— « Ἐγὼ γράμματα μάθαινα, τραγούδια δὲν ἤξερω ».

— « Καὶ οὖν ἤξερεις γράμματα, πές μας τὴν ἀλφα-
βήτα ».

Καὶ στὸ ραβδί ἀκούμπησε νὰ πῆ τὴν ἀλφαβήτα.
Καὶ τὸ ραβδί ἦταν ξερὸ καὶ βλάστησε κλωνάρια,
καὶ πάνω στὰ κλωνάρια του πέρδικες ἐλαλοῦσαν.

Δὲν ἦταν μόνο πέρδικες, μόν' καὶ περιστερᾶκι.

« Σ' αὐτὸ τὸ πῆτι πούρθαμε πέτρα νὰ μὴ ραγίση-
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ χίλιους χρόνους νὰ
[ζήσῃ »

Τὸ καλύτερο βαπόρι ἦταν τῆς συντροφιάς τοῦ
Γιώργου.

Ἦταν κόκκινο, μὲ χρωματιστὲς σημαῖες. Τ
σῆγωναν ὁ Κώστας καὶ ὁ Γιώργος.

Τὰ παιδιὰ.

5

Ὁ Σπύρος χτυποῦσε τὸ τούμπανο. Ντουντουμ
ντουμ ντουμ, ντουντουμ ντουμ ντουμ.

Ὁ Δημητράκης τὸ τρίγωνο : ντίν ντίν, ντίν ντίν,
ντιντίν ντίν ντίν.

Γύριζαν ὡς τῆ νύχτα

Πῆγαν καὶ στῆς Φωτούλας. Μόλις τοὺς εἶδαν ἡ
Φωτούλα καὶ τ' ἀδερφάκια τῆς, τοὺς περιτριγύρισαν
καὶ κοίταζαν τὸ μεγάλο βαπόρι. Ἦταν τόσο ὠραῖο,
ποῦ κι ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας τὸ
καμάρωναν.

Τὰ παιδιὰ εἶπαν καὶ κεῖ τὰ κάλαντα. Στὸ τέλος
εἶπαν καὶ τραγούδι :

Ἀφέντη μας εὐγενικέ, πόχεις μεγάλη χάρη,
ποῦ σ' ἔχομε στὸν τόπο μας σὰν τὸ λαμπρὸ φεγ-
[γάρι.

Ἄνοιξε τὸ πουγκάκι σου τὸ μαργαριταρένιο,
κι ἄπλωσε τὸ χεράκι σου τὸ μοσκοβολισμένο
κι ἂν εἶν' ἀσήμι, ρίξε το, ἀφέντη, νὰ τὸ δοῦμε,
κι ἂν ἔχῃς καὶ γλυκὸ κρασί, στείλε το νὰ τὸ
[πιοῦμε.

« Ἔ, κρασί δὲν ἔχομε, εἶπε γελώντας ὁ γιατρός,
μὰ ἔχομε ἀσήμι » καὶ τοὺς ἔδωσε μιὰ ἀσημένια
δραχμή.

« Μποροῦμε νὰ σᾶς πληρώσωμε καὶ μὲ γλυκά ; »
εἶπε ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας.

— « Ἔ, τὰ δεχόμαστε κι αὐτά » εἶπε χαμογελών-
τας ὁ Σπύρος.

Ὅταν μοίρασαν στὸ τέλος τὰ λεπτὰ ὁ κιθένας
τοὺς πῆρε ἐφτάμισθ δραχμές.

27. Τῆ νύχτα τοῦ Ἀι-Βασίλη.

Στῆς Φωτούλας τὸ σπῆτι ἐκοψαν ἀπόψε στὸ τραπέζι τῆ βασιλόπιτα.

Πρῶτα τὸ κομμάτι τῆς Παναγίας, ἔπειτα τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἀι-Βασίλη, ἔπειτα κατὰ σειρά τοῦ σπιτιοῦ, τῆς γιαγιάς, τοῦ πατέρα, τῆς μητέρας τῶν παιδιῶν καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων τοῦ σπιτιοῦ. Ὑστερα ἓνα κομμάτι γιὰ τοὺς φτωχοὺς.

Καθένας πού ἔπαιρνε τὸ κομμάτι του, τὸ ψιχούλιαζε γρήγορα γιὰ νὰ δῆ ἂν τοῦ ἔπεσε τὸ νόμισμα. Ὅποιος θὰ ἔβρισκε τὸ νόμισμα, θὰ ἔλεγε κι ἓνα τραγουδι καὶ θὰ χόρευε. Αὐτὸς θὰ ἦταν ὁ πιὸ τυχερὸς τῆς χρονιάς. Κινεῖς ὅμως δὲν τὸ ἔβρισκε· εἶχαν ψιχουλιάσει ὅλα τὰ κομμάτια, μὰ ἡ ἀσημένια δραχμὴ δὲν ἦταν πουθενά.

Εἶχε μείνει ὀλόκληρο μόνο τὸ κομμάτι τῶν φτωχῶν. « Ἐχει γούστο νὰ εἶναι σ' αὐτὸ τὸ κομμάτι » εἶπε ὁ πατέρας τῆς Φωτούλας. « Ἀνοιξτε το νὰ ἰδοῦμε ». Τὸ ἀνοιξαν καὶ βρῆκαν τὴν ἀσημένια δραχμὴ. Ἡ Φωτούλα χάρηκε πολὺ πού ἔπεσε ἡ δραχμὴ στοὺς φτωχοὺς. Μὰ εἶναι τόσοι πολλοί ! Ποιὸς θὰ τὴν πρωτοπάρῃ ; « Ὅποιος πρωτοχτυπήσῃ τὴν πόρτα » εἶπε ὁ πατέρας τῆς.

Ἀμα σηκώθηκαν ἀπ' τὸ τραπέζι ἡ γιαγιά κάθισε στὸν καναπέ κι οἱ ἄλλοι τριγύρω, καὶ ἄρχισε νὰ λέῃ γιὰ τὸν Ἀι-Βασίλη, τί δῶρα τῆς ἔφερνε σὰν ἦταν μικρούλα. Τὸ μικρὰ ἀδερφάκια τῆς Φωτούλας

ἀνοίγουν μεγάλα τὰ μάτια τους. Δὲ νυστάζουν καθόλου καὶ τὰ μάτια τους λάμπουν. "Αχ ! νὰ ἔφερνε καὶ σ' αὐτὰ ὁ 'Αι-Βασίλης δῶρα καὶ γλυκά. Μὰ λίγο λίγο τὰ ματάκια τῶν παιδιῶν ὀρχίζονται νὰ κλείνουν. Νύσταξαν.

Σιγὰ σιγὰ ἡ μανούλα τους τὰ παίρνει καὶ τὰ φέρνει στὰ κρεβατάκια τους. Τὰ ξεντώνει καὶ τὰ σκεπάζει ἀπαλὰ ἀπαλὰ. Ὁ Τάκης ἀποκοιμίζεται ἀμέσως, μὰ ὁ Μίμης περιμένει ν' ἀκούσῃ τὸ ταχτικό του νανούρισμα. Καθισμένη δίπλα του ἡ μανούλα του τοῦ τραγουδεῖ :

Κοιμήσου σύ, παιδάκι μου,
κι ἐγὼ σὲ νανουρίζω,
κι ἐγὼ τὴν κούνια σου κουνῶ
γλυκά νὰ σὲ κοιμίζω.
Μὴ χτυπᾶτε, μὴ βροντιᾶτε,
τὸ παιδάκι μου κοιμᾶται.

"Ἐλα, ὕπνε, κι ἔπαρέ το κι ἄμε το στὰ περιβόλια,
καὶ γέμισε τὸ στήθος του τριαντάφυλλα καὶ ρόδα.
Τὰ ρόδα νὰν' τῆς μάνας του, τὰ μῆλα τοῦ κυροῦ του,
καὶ τ' ἄσπρα τὰ τριαντάφυλλα ἃς εἶναι τῆς νονοῦ του.
Νάνι νάνι, νάνι νάνι
κι ὅπου τοῦ πονεῖ νὰ γιάνη.

Τώρα ὅλοι κοιμοῦνται. Ἡσυχία εἶναι παντοῦ.
Μόνο ὁ 'Αι-Βασίλης περπατεῖ στοὺς σκοτεινοὺς δρόμους. Ἄσπρος εἶναι, ἄσπρα φορεῖ κι ἄσπρα εἶναι τὰ γένεια του. Γέρνει ἀπὸ τὴν κούρσχη κι ἀπ' τὸ βάρος.

Απ' αἰῶς μακρινές χῶρες ξεκίνησε μὲ τὸ ραβδί καὶ ἕνα μεγάλο σακούλι στὴν πλάτη του. Κρατεῖ χίλια καλὰ γιὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ. Περνᾷ βουνά, περνᾷ πεδιάδες, ποτάμια καὶ λαγκάδια γιὰ νὰ προφτάσῃ τὴν πρωτοχρονιά. Ἄμα κουραστῆ, καθίζει σὲ μιὰ πέτρα, ξεκουράζεται καὶ πάλι παίρνει τὸ δρόμο του. Εἶναι γέρος καὶ κενυράζεται εὐκόλῃ. Μὰ ἡ ἀγάπη του στὰ μικρὰ παιδιὰ τοῦ δίνει δύναμη. Πρέπει νὰ προφτάσῃ τὴ νύχτα τῆς πρωτοχρονιάς.

Ἄγγελοι πᾶνε μπροστά του καὶ ἄγγελοι πίσω του.

Πηγαίνει στὸ πρῶτο σπίτι πού εἶναι παιδιὰ, καὶ στέλνει μὲ τοὺς ἀγγέλους του τὰ δῶρα πού τοὺς ἔφερε. Ἐπειτα πάει στὸ ἄλλο σπίτι, καὶ ὕστερα στὸ ἄλλο, ὥσπου ν' ἀφήσῃ τὰ δῶρα του σ' ὅλα τὰ παιδάκια.

Σὰν ἔφτασε καὶ στὸ σπίτι τῆς Φωτούλας, σκέφτηκε :

« Ἐδῶ, μέσῃ κάθεται ἡ Φωτούλα. Εἶναι νοικοκυρούλα. Θὰ τῆς ἀφήσω ἕνα μικρὸ μαγειρεῖο γιὰ τίς κοῦκλες τῆς.

» Νὰ καὶ αὐτὸ τὸ μαντίλι μὲ τὰ μῆλα καὶ μὲ τὰ φουντούκια».

Ἔστειλε καὶ γιὰ τ' ἀδερφάκια τῆς ὠραία παιγιδάκια.

Προχώρησε στὴν πόλῃ. Ὅταν ἔφτασε στὴν ἄκρῃ τῆς ἀνχνώρισε τὸ σπίτι τοῦ Γιώργου.

« Ἄ, φτάσαμε καὶ στὸ σπίτι τοῦ Γιώργου » εἶπε ὁ Ἄι-Βασίλης. « Αὐτὸς θέλει χρωματιστὰ μολύβια. Τοῦ ἔρῃσει νὰ ζωγραφίξῃ. »

« Ἦξέρω πὼς λαχταρᾶ νὰ ἔχη καὶ κεῖνο τὸ χρυσο-
δεμένο βιβλίο μὲ τὰ παραμύθια γιὰ τὰ παιδιὰ. Αὐτὸ
ὁμοίως θὰ τοῦ τὸ δωρήσῃ ἡ Φωτούλα ».

« Ἀμὰ ὁ Ἀι-Βασίλης μοιράσῃ τὰ δῶρα σ' ὅλα τὰ
παιδιὰ, ξεκουράζεται λίγο.

Ἐπειτα παίρνει τὸ ραβδάκι του καὶ γυρίζει πάλι
στὴν πατρίδα του.

Μῆνες πάλι θὰ μαζεύῃ δῶρα γιὰ νὰ τὰ φέρῃ
στὰ παιδιὰ τὸν ἄλλο χρόνο..»

28. Στὴ θάλασσα.

Ἦστερα ἀπὸ τὰ χιόνια ἦρθαν ὠραῖες μερες.

Οἱ κορφὲς τῶν βουνῶν φαίνονταν ἀκόμη ἄσπρες,
μὰ κάτω στὸν κάμπο εἶχαν λιώσει τὰ χιόνια παντοῦ.

Ἦλιος λαμπρός, ἀέρας καθόλου. Στὶς μεσημε-
ριάτικες ὥρες νόμιζε κανεὶς πὼς εἶναι καλοκαίρι· τὸ
βράδυ ὁμοίως καταλάβαινε πὼς βρίσκεται ἀκόμη στὴν
καρδιά τοῦ χειμῶνα.

« Αὐτὲς τίς ὠραῖες μέρες πρέπει νὰ μὴν τίς χά-
σωμε » εἶπε ὁ γιατρός στὴ γυναῖκα του. « Ἦ Φω-
τούλα δὲν ἔχει ἀκόμη σχολεῖο. Δὲν παίρνεις τὰ
παιδιὰ νὰ κατέβῃς στὴ θάλασσα.

— « Καλὰ λές » ἀπάντησε ἐκείνη.

— « Νάρθη, μητέρα, κι ὁ Γιῶργος ; » εἶπε ἡ Φω-
τούλα.

— « Ναί, παιδί μου, νὰ ζητήσωμε ἀπὸ τὴ μητέρα
σου τὴν ἄδεια νὰ τὸν πάρωμε μαζί ».

Τὴν ἄλλη μέρα, πρωὶ πρωί, ξεκίνησαν ἀπ' τὸ σπίτι μὲ μιὰ σούστα.

Νά, σὲ λίγο ἄφησαν τὴν πολιτεία πίσω τους.

Ὁ Γιώργος κι ἡ Φωτούλα βλέπουν δεξιά/κι ἀριστερά. Νά ἓνα πράσινο χωράφι· νά κι ἓνα ἄλλο. Τώρα περνοῦν λιβάδια καὶ μικρὰ σπιτάκια· καὶ ὅλα αὐτὰ τοὺς φαίνονται πὼς φεύγουν πίσω, σπίτια, χωράφια, δέντρα, λιβάδια. Νά κι ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ὁ βοσκὸς φορεῖ μιὰ μεγάλη κάπα καὶ ἀκουμπᾶ στὴν γκλίτσα του. Τὰ πρόβατα τρομάζουν καὶ φεύγουν. Φίου, σφυρίζει ὁ βοσκὸς καὶ τρέχει νὰ τὰ μαζέψῃ.

Τώρα ὁ δρόμος γυρίζει. Ἀπὸ μακριὰ ἔρχεται ἓνα κάρο πέρασε· φορτωμένο κι αὐτό. Μπῆχαν σ' ἓνα μικρὸ δάσος. Δέντρα μεγάλα καὶ δέντρα μικρά, ὕστερα θάμνοι· κὶ πάλι δέντρα καὶ πάλι θάμνοι. ἄλλοῦ πιὸ πυκνοί, ἄλλοῦ πιὸ ἀραιοί.

Νά, φάνηκε κι ἀπὸ μακριὰ ἡ θάλασσα. Ἡ πλατιὰ κι ἀτελείωτη θάλασσα. Γυαλίζει σὰν ἀσήμι. Μόλις τὴν ἀντίκρισαν τοὺς χτύπησε ἡ ἀρμύρα της.

Ὅχ! ἀνάπνευσαν βαθιὰ ὅλοι καὶ τὰ παιδιά χτυποῦσαν τὰ χέρια τους ἀπὸ χαρά.

Ἐφτασαν στὴν ἀκρογικλιά. Ἡ σούστα σταμάτησε σ' ἓνα καφενεῖο, ὅπου ἦταν καὶ ἄλλες σούστες. Πολλοὶ ἄνθρωποι εἶχαν κατεβῆ ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα στὴ θάλασσα.

Τώρα περπατοῦν κοντὰ στὴ θάλασσα. Τὰ κύματα της, πού ὀρμοῦν ἀπὸ πέρα μὲ κίτι ἄσπρες χαῖτες, φτάνουν κι ἀπλώνονται ἓνα ἓνα πάνω στὸν ὀλόστρωτο

ἄμμο, καὶ ὁ ἄφρός τους σκορπίζεται καὶ ἀναπηδᾷ
μαλακὰ ὅπου ἀπανιήση χαλίκι.

Τὸ κῦμα φέρνει φύκια πράσινα καὶ σταχτιά ἀπὸ
τὰ βάθη τῆς θάλασσης καὶ τ' ἀπλώνει κι αὐτὰ στὴν
ἀμμουδιά.

Φέρνει καμιὰ φορὰ καὶ φελλοὺς ἀπὸ τὰ δίχτυα
τῶν ψαράδων κι ἄλλα πράματα ἐλαφρά, ποὺ μπο-
ροῦν νὰ πλέουν.

Τὸ κῦμα γυαλίζει τὰ χαλίκια καὶ τὰ κάνει ν' ἀ-
στράφτουν στὸν ἥλιο.

Οἱ γλάροι, ἄσπροι σὰν τὸ χιόνι, πετοῦν στὸ ἥσυ-
χο ἄερχ. Ἄλλοι πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τῶν παιδιῶν,
ἄλλοι ψηλὰ στὸ γαλάζιο κι ἄλλοι πέρα, ψηλὰ εἰς τοὺς
βράχους. Πᾶνε κοπαδιαστά, μὲ κάτι ψιλὲς φωνές, ποὺ
εἶναι σὰ νὰ τραβᾷς κοντύλι στὴν πλάκα.

Ἐκεῖ πέρα στοὺς βράχους διορθώνουν τὶς φωλιές
τοὺς σήμερα ποὺ εἶναι καλοσύνη.

Τὰ παιδιὰ μαζεῦουν ἓνα σωρὸ κοχύλια καὶ ὡ-
ραῖα χρωματιστὰ χαλίκια, καὶ παίζουν μ' αὐτὰ.
Φτιάνουν σπιτάκιχ, κάστρα καὶ μικροὺς φούρνους.
Τὰ χαλοῦν καὶ πάλι τὰ ξαναφτιάνουν.

Ὁ Τάκης ἀνοίγει μὲ τὰ χέρια του ἓνα πηγάδι,
ὅσπου βρίσκει νερό. Ὁ Μίμης, μ' ἓνα βαθὺ κοχύλι
γιὰ κουβά, βγάζει νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ τὸ δοκι-
μάζει. Πφ ! ἄρμυρό.

Ἡ Φωτούλα παίρνει ἓνα χαλίκι καὶ τὸ ρίχνει μὲ
δύναμη στὴ θάλασσα. Μπλούμ, καὶ τὸ νερὸ κάνει
κύκλους· μικροὺς, μεγαλύτερους, μεγαλύτερους. Τὰ
παιδ' ἀ διασπιδάζουν μ' αὐτό. Ὅλα παίρνουν τ' ὄρα

πετραδάκια και αρχίζουν να τὰ πετοῦν στὴ θάλασσα, πλούφ, πλούφ, πλούφ.

★ Πείνασχν. Στὴ θάλασσα πεινᾶ κανεὶς γρήγορα.

Ἐβγαλχν ἀπὸ τὸ μεγάλο καλάθι τὰ φαγιά τους, κάθισαν ὀλοτρίγυρα πάνω στὸν ἄμμο και ἄρχισαν νὰ τρῶνε.

Ὁ Γιώργος ἔτρωγε και κοίταζε τοὺς γλάρους. Ἐξαφνα τοῦ ἦρθε μιὰ ἰδέα και ρώτησε : « Τί τρῶνε οἱ γλάρου ; »

« Ἀθερινό, παιδί μου » ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας. « Εἶναι κάτι μικρὰ ψαράκια, πού πλέουν στὸν ἀφρό. Μὰ τρῶνε και μεγαλύτερα ἀκόμη, τρῶνε και μαρίδες και σαρδέλες και ὅ,τι ἄλλο ψαράκι βροῦν. Νά, κοίταξε ἐκεῖ κάτω. Βλέπεις αὐτὸ τὸ γλαρόνι, πού ζυγιάζει τὰ φτερά του πάνω στὰ νερά ; Βλέπεις τὴ μύτη του ; βλέπεις πῶς κατεβαίνει μὲ ὄρμη ; Νά, τώρα βούτηξε τὴ μύτη του στὸ νερό ! Τώρα στάζει τὸ στῆθος του ὄλο και τὸ βρεμένο κεφάλι του. Και στὴ μύτη του ἐγὼ διακρίνω πού σπαρταρᾷ τὸ ψαράκι. Βλέπεις ; πάει, τὸ ἔχαψε. Τὸ εἶδες ; »

— « Ὅχι » εἶπε ὁ Γιώργος, πού δὲν εἶχε προφτάσει νὰ δῆ.

— « Ἐ, πρόσεχε και θὰ δῆς. Παρακάτω θὰ πιάση ἄλλο ψαράκι. Ἐτσι τὰ χάφτουν τὰ ψαράκια τὰ πουλιά. Χάπ, χωρὶς ἀλεύρωμα, χωρὶς τηγάνισμα, ὦμά »

Ἀφοῦ ἀπόφαγαν, πῆγαν μαζί μὲ ἄλλα παιδιὰ και ἐπαιξαν κυνηγητό. Καθὼς ἔτρεχαν, βουλοῦσαν στὸν ἄμμο κι ἐπεφταν σὰ σὲ μαλακὸ κρεβατάκι.

Ὁ ἥλιος τώρα ἀρχίζει νὰ κατεβαίνει. Ἡ θάλασσα ἀρχίζει νὰ σκουραίνει. Ἐλαφρὸ ἀεράκι φυσᾷ καὶ ἀρχίζει καὶ κάνει ψύχρα.

Εἶναι καιρὸς νὰ ἐπιστρέψουν. Ὅλοι μαζεῦουν τὰ πράματά τους καὶ πᾶνε ν' ἀν.βοῦν στὶς σοῦστες.

Ὁ Γιώργος κρατεῖ τὸ Μίμη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν βοηθεῖ νὰ περπατήσῃ, γιατί τὸ μικρὸ εἶναι κουρασμένο. Ἡ Φωτούλα κρατεῖ τὸν Τάλη.

Ξεκίνησαν γιὰ τὴν πόλη.

Γύρισαν ἀπ' τὸν ἴδιο δρόμο. Τὰ ἴδια μέρη εἶδαν πάλι, μὰ τώρα τοὺς φαίνονται ἄλλιώτικα. Εἶναι πιὸ σκοῦρα, πιὸ θαμπὰ καὶ σὰν κουρασμένα. Εἶναι ὁμοῦ καὶ τὰ παιδιὰ κουρασμένα καὶ δὲν ἔχουν πιὰ τὴ ζωηρότητα ποὺ εἶχαν τὸ πρῶι.

Σὰν ἔφτασαν, ὁ Γιώργος εὐχαρίστησε τὴ μητέρα τῆς Φωτούλας, χαιρέτησε ὄλους καὶ πῆγε σπῖτι του.

Ὁ ἥλιος εἶχε κρυφτῆ πίσω ἀπὸ τὰ βουνά.

Τὸ βράδυ τὰ παιδιὰ νωρὶς νωρὶς κοιμήθηκαν.

29. Ἡ γιορτὴ τῆς Φωτούλας.

Στὴ γιορτὴ τῆς Φωτούλας πῆγαν τὰ παιδιὰ στὸ σπῖτι της, νὰ τὴ χαιρετήσουν καὶ νὰ τῆς εὐχηθοῦν χρόνια πολλά.

Ὁ Γιώργος, ἡ Ἀντίτσα, ὁ Σπύρος, ὁ Δημητράκης καὶ ἄλλα. Ὁ Γιώργος τῆς πῆγε καὶ λουλούδια, ποὺ τὰ μάζεψε μὲ τὸ χέρι του. Ἡ Φωτούλα ὑποδέχτηκε τὰ παιδιὰ στὸ διάδρομο. Ἐκεῖ ἀφῆσαν τὰ

επανωφορία τους και τὰ καπέλα τους. Ἐπειτα πέρασαν ἄλα στην κάμικρα τῶν παιδιῶν.

Ἐκεῖ ἦταν ἄλα τὰ παιγνίδια και τὰ δῶρα, ποὺ πῆραν ἡ Φωτούλα και τ' ἀδερφάκια της τὴν πρωτοχρονιά. Τὸ καλύτερο ἀπ' ἄλα ἦταν ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Τάκη. Εἶχε μεγάλη μηχανή και πέντε βαγόνια.

Τὰ παιδιά τοῦ ἔβαλαν φωτιά.

« Ἐμπρός, κύριοι, φεύγει γιὰ τὴν Ἀθήνα » φώναζε ὁ Σπύρος, ποὺ ἔκανε τὸ σταθμάρχη. Ὁ Τάκης ἔκανε τὸν ὁδηγό. Ὁ Γιώργος πουλοῦσε τὰ εἰσιτήρια.

« Ὅλα εἶναι ἔτοιμα.

Τοῦ τοῦ τούου ! ἀκούστηκε ἓνα σφύριγμα.

« Στὸ καλό. Καλὸ ταξίδι » φωνάζουν τὰ παιδιά.

Πούφ πούφ πούφ, φεύγει ὁ σιδηρόδρομος. Τώρα ποὺ περνοῦν ἓνα γεφύρι πηγαίνει ἀργὰ ἀργὰ, ὕστερα ὁμως προχωρεῖ παλι γρήγορα.

« Ἀθήνα ! » φωνάζει ὁ Σταθμάρχης.

Ὅλοι κατέβηκαν.

« Καλῶς τους, καλῶς τους » φώναζαν οἱ συγγενεῖς τους, ποὺ τοὺς περίμεναν στὸ σταθμό.

Ἐπειτα ἀπ' τὸ παιγνίδι τὰ παιδιά πῆγαν στὴν τραπέζα.

« Τώρα νὰ περιποιηθῆς τοὺς φίλους σου, Φωτούλα » τῆς εἶπε ἡ μητέρα της.

Και ἡ Φωτούλα σὰν καλὴ νοικοκυρούλα, ἐπαίρνε μὲ τὴ σειρά κι ἔβαζε στοῦ καθενὸς τὸ πιάτο ἀπ' ἄλα τὰ γλυκά.

Ἄφοῦ ἔφαγαν τὰ παιδιὰ, πῆγαν πάλι στὴν κάμαρά τους.

« Νὰ πούμε παραμύθια » εἶπαν. Κάθισαν ὅλα σ' ἓνα γῦρο καὶ ἄρχισαν νὰ λένε.

30. Οἱ καλοὶ φίλοι.

Τὰ παιδιὰ ξεκουρασμένα κι εὐχαριστημένα ξαναγύρισαν πρόθυμα στὸ σχολεῖο ἅμα πέρασαν οἱ γιορτές.

Μερικὰ ἔφεραν ἄνθη στὴ δασκάλισσα καὶ τὰ ἔβαλαν σ' ἓνα βαζο πού εἶχε τὸ σχολεῖο. Ἐκείνη εὐχαρίστησε τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ρώτησε πῶς πέρασε τὸ καθένα τὶς γιορτές.

Τοὺς εἶπε καὶ αὐτὴ πῶς εἶχε πάει σὲ μιὰ γειτονικὴ πόλη γιὰ νὰ δῆ τοὺς συγγενεῖς της, καὶ πέρασε πολὺ καλά.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Φωτούλα πῆρε τὸ βάζο μὲ τὰ λουλούδια καὶ κατέβηκε στὴ βρύση τοῦ σχολεῖου, γιὰ ν' ἀλλάξῃ τὸ νερὸ τῶν λουλουδιῶν.

Μὰ ἐκεῖ πού τὸ ἔπλυνε, τῆς γλίστρησε ἀπὸ τὰ χέρια, ἔπεσε κι ἔσπασε.

Ἡ Φωτούλα ἔμεινε σὰν ἀποσβολωμένη.

« Τώρα τί θὰ κάμω ; » συλλογίστηκε. Πῆγε νὰ κλάψῃ, μὰ συγκρατήθηκε.

Ἀνέβηκε σιγὰ σιγὰ στὴν τάξη, πλησίασε τὴ δασκάλισσα καὶ τῆς εἶπε ντροπιασμένη καὶ θλιμμένη.

« Κυρία, ἔσπασα τὸ βάζο ».

— « Πῶς ἔγινε αὐτό ; » ρώτησε ἡ δασκάλισσα.

— « Νά, ἐκεῖ πού τὸ ἔπλυνα, μοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὰ χέρια. ».

— « Δὲν πειράζει, Φωτούλα, αὐτὰ γίνονται καὶ στοὺς μεγάλους. Ἄλλη φορὰ νὰ προσέχης καλύτερα. Μὰ εἶναι ἀνάγκη, παιδί μου, νὰ τὸ ἀντικαταστήσης μ' ἓνα καινούριο. Εἶναι, βλέπεις, τοῦ σχολείου ».

Τώρα γίνεται τὸ μάθημα, μὰ ἡ Φωτούλα δὲν προσέχει. Τὴ βασανίζει καὶ ἡ λύπη πού ἔσπασε τὸ βάζο καὶ τὸ πῶς θὰ τὸ ἀντικαταστήση. Ὁ Γιώργος στενοχωριέται πολὺ, σὰ νὰ τὸ ἔχη σπάσει ὁ ἴδιος καὶ συλλογιέται τί νὰ κάμῃ.

Ὅταν τὸ μεσημέρι ἡ Φωτούλα κι ὁ Γιώργος γύριζαν ἀπ' τὸ σχολεῖο, εἶχαν ἀποφασίσει : Ἡ Φωτούλα δὲ θὰ τὸ πῆ τῆς μητέρας της· θὰ τὸ πληρώσῃ ἀπὸ τὸν κουμπαρά της.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἔσπασαν τὸν κουμπαρά τῆς Φωτούλας. Μέτρησαν καὶ βρῆκαν ἑννέα δραχμές. Μὰ τὸ βάζο, εἶχε πεῖ ἡ δασκάλισσα, κοστιίζει δεκαοχτώ.

« Ἐχω μόνο τὰ μισά. Ποῦ θὰ βρῶ ἄλλα τόσα ; » εἶπε στενοχωρημένη ἡ Φωτούλα.

Ὁ Γιώργος βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του δυὸ μεγάλες φοῦχτες δεκάρες.

« Νὰ κι αὐτά » λέει.

— « Ποῦ τὰ βρῆκες » τὸν ρωτᾷ ἡ Φωτούλα καὶ ἀνοίγει τὰ μάτια της.

— « Ἔσπασα τὸν κουμπαρά μου » ἀποκρίνεται Γιώργος.

Μὰ ὁ κουμπάρας τοῦ Γιώργου εἶχε μόνο ἕξι δραχμές.

« Ἐξι δραχμές, εἶπε ὁ Γιώργος, καὶ ἑννέα πού ἔχομε κάνουν δεκαπέντε. Ὡς τις δεκαοχτῶ θέλομε ἀκόμη τρεῖς. Αὐτὲς πού θὰ τις βροῦμε ; »

Τὰ παιδιὰ ἀποφάσισαν τρεῖς μέρες νὰ μὴ φᾶνε κουλούρι στὶς δέκα ἢ ὦρα. Τρεῖς μέρες ἀπὸ ἓνα κουλούρι ὁ καθένας, κάνουν ἕξι κουλούρια. Πενήντα λεπτὰ τὸ καθένα κάνουν τρεῖς δραχμές. Κι ἔτσι ἀγόρασαν τὸ βάζο.

31. Στὸν ἐλαιῶνα.

Τὰ παιδιὰ πῆγαν περίπατο μὲ τὴ δασκάλισσα στὸν ἐλαιῶνα.

Τί πολλὰ καὶ μεγάλα ἐλαιόδεντρα ! Τὰ παιδιὰ προχωροῦσαν ἀνόμεσα στὰ δέντρα. Τὸ κάθε δέντρο ἦταν φυτεμένο πέντε μέτρα μακριὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο, σειρὲς σειρὲς.

« Για δὲς, ἔχουν δίχρωμα φύλλα » φώναξε ἓνα παιδί δείχνοντας ἓνα κλαδί, πού τὸ κουνούσε ἐδῶ κι ἐκεῖ ὁ ἄνεμος. « Ἀπὸ πάνω πράσινα, ἀνοιχτά, ἀπὸ κάτω σὰν ἀσημένια. Τί ὠραῖα ! »

Ἡ δασκάλισσα μάζεψε κάτω ἀπὸ μιὰ ἐλιά μὲ ἀπλωμένα κλαδιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς λέη :

« Τὶς βλέπετε αὐτὲς τις ἐλιές ; Βέβαια θὰ τις φύτεψαν οἱ παππούδες τῶν παππούδων μας, γιατί ἡ

έλια ζῆ πολλά χρόνια. Στὴν ἀρχὴ ἦταν ἀγριες, ἐπειτα
τις μπόλιασαν κι ἔγιναν ἡμερες.

» Γιὰ κοιτάξετέ της, μοιάζουν μὲ ὀμπρέλες. Τὰ
φύλλα τους εἶναι στενὰ καὶ μακρουλά, σὰν τὰ φύλλα
τῆς ἀμυγδαλιᾶς.

» Κοιτάξετε καὶ τὸν καρπὸ τους » ἐξακολούθησε.
« Νά, εἶναι ἀπάνω ἀκόμη μερικὲς ἐλιές· δὲν ἔχουν πέσει
ἀκόμη. Φαίνονται ἀπὸ τὸ μαῦρο τους χρῶμα πὼς εἶ-
ναι ὠριμες. Αὐτὲς τρώγονται τώρα ὅπως εἶναι. Πρὶν
νὰ ὠριμάσουν εἶναι πράσινες. Τότε εἶναι πικρές. Μὰ
οἱ ἄνθρωποι τὶς βάζουν σὲ ἀλατισμένο νερό, τὶς ξε-
πικρίζουν καὶ τὶς τρῶνε.

» Νοστιμώτερες καὶ θρεπτικώτερες ὅμως εἶναι
ὅταν ὠριμάσουν, γιατί τότε ἔχουν πῖο πολὺ λάδι ».

— « Πότε τὶς μαζεύουν, κυρία » ρώτησε ἓνα παιδί.

— « Τὶς μαζεύουν ἀπὸ τὸ Νοέμβριο ὡς τὸν Ἰανουά-
ριο » ἀποκρίθηκε ἡ δασκάλισσα. « Μερικὲς πέφτουν
ὠριμες στὴ γῆ καὶ τὶς μαζεύουν ἀπὸ χάμω. Ἄλλες
τὶς τινάζουν ἀπὸ τὸ δέντρο, πρὶν παραωριμάσουν,
γιατί τότε δίνουν τὸ καλύτερο λάδι.

» Ἄλλες πάλι ἀπορρίχνονται καὶ σαπίζουν. Αὐτὲς
εἶναι οἱ ἄρρωστες ἐλιές. Νά, κοιτάξετε αὐτὸ τὸ ἐλιό-
δέντρο ἐκεῖ πέρα· εἶναι ἄρρωστο. Τὶς ἐλιές του τὶς
τρῶει ἓνα σκουληκάκι, πού τὸ λένε δάκο. Εἶναι μιὰ
μύγα, λίγο μικρότερη ἀπὸ τὴ συνηθισμένη, πού κά-
θεται ἀπάνω καὶ ἀφήνει τ' αὐγά της. Αὐτὰ τ' αὐγά γί-
νονται σκουληκάκια καὶ καταστρέφουν τὸν καρπὸ,
καὶ τότε τὸ λάδι μυρίζει ἄσχημα.

» Πρέπει νὰ τὶς πολεμοῦμε αὐτὲς τὶς μύγες. Ὅλο
τὸ χωριὸ πρέπει νὰ σηκώνεται στὸ πόδι καὶ νὰ

φωνάζη τὸ γιατρὸ γιὰ τὰ δέντρα. Εἶναι, παιδιὰ μου, καὶ γιατρὸς γιὰ τὰ δέντρα, ὅπως καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους· γιὰ τὶς μηλιές, γιὰ τὶς πορτοκαλιές, γιὰ τὶς καστανιές, γιὰ ὅλα τὰ δέντρα.

Αὐτὸς ὁ γιατρὸς ἔχει φάρμακο, ποὺ σκοτώνει αὐτὴν τὴ μυγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ κατασιρέφει τὰ ἐλαιόδεντρα. Φέρνει ψεκαστῆρες καὶ τοὺς γεμίζουν μ' ἓνα γιατρικὸ, σὰ νερό, καὶ μπουχίζουν μὲ αὐτὸ τὰ ἐλαιόδεντρα καὶ ὁ δάκος ψοφᾷ. Ἔτσι γλιτώνου τὰ χωριά τὸ εἰσόδημά τους, ποὺ ἀξίζει πολλές πολλές δραχμές».

— « Καὶ πῶς βγάζουν τὸ λάδι ; » ρώτησε ἡ Φωτούλχ.

— « Τὶς πατοῦν στὸ ἐλαιοτριβεῖο » εἶπε ὁ Γιώργος « δὲν τὸ ξέρεις ; Ὁ πακποὺς μου ἔχει ἐλαιοτριβεῖο στὸ χωριό».

— « Κι ἐδῶ εἶναι ἓνα ἐλαιοτριβεῖο » εἶπε ἡ δασκάλισσα. « Θὰ ζητήσω τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν ἀρχιεργάτη του νὰ πᾶμε αὔριο νὰ τὸ δοῦμε».

32. Στὸ ἐλαιοτριβεῖο.

Τὴν ἄλλη μέρα τὰ παιδιὰ καὶ ἡ δασκάλισσα βρίσκονται στὸ ἐλαιοτριβεῖο.

Χαιρέτησαν τὸν ἀρχιεργάτη καὶ τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς δείξῃ πῶς ἀπὸ τὶς ἐλιές βγαίνει τὸ λάδι.

» Ἐλᾶτε ὅλοι ἐδῶ » εἶπε ὁ ἀρχιεργάτης». Ἐδῶ εἶναι οἱ ἐλιές ποὺ θ' ὀλεστοῦν » καὶ τοὺς ἔδειξε ἓνα σωρὸ μαῦρες ἐλιές σὲ μιὰ γωνιά τοῦ ἐλαιοτριβεῖου.

» Προσέχετε τώρα πῶς τὶς ἀλέθουν ».

Οἱ ἐργάτες ἐπαιρναν μὲ τὰ κοφίνια ἐλιές ἀπὸ τὸ

σωρό και τὶς ἔχουναν σ' ἓνα μύλο, πού ἔμοιαζε μὲ ἄλωνι.

Αὐτὸς ὁ μύλος ἦταν χτιστὸς στὴ μέση τοῦ ἐλαιοτριβείου και ἦταν ψηλὸς ἓνα μέτρο. Στὴ μέση τοῦ ἄλωνιοῦ αὐτοῦ ἦταν μπηγμένο ἓνα ξύλο ὄρθιο, και στὸ ξύλο αὐτὸ ἦταν στερεωμένος ἓνας κύλινδρος ἀπὸ πέτρα, πού ἔφτανε ὡς τὰ χεῖλια τοῦ ἄλωνιοῦ.

Οἱ ἐργάτες ἔρριζαν ἀρκετὰ κοφίνια ἐλιές, μέσα στὸ μύλο. Ὅστερα ἄρχισαν νὰ γυρίζουν τὸν κύλινδρο μ' ἓνα χοντρὸ ξύλινο χέρι, πού ἀπ' τὴ μιὰ μεριά ἦταν στερεωμένο σ' αὐτὸν και ἀπ' τὴν ἄλλη τὸ κρατοῦσαν οἱ ἐργάτες και τὸ ἔσπρωχναν. Ὁ κύλινδρος, καθὼς γύριζε, ἔτριβε τὶς ἐλιές και τὶς ἔλιωνε.

Σὲ λίγη ὥρα ὅλες οἱ ἐλιές τοῦ μύλου ἦταν τριμμένες.

« Τὸν κύλινδρο μπορεῖ νὰ τὸν γυρίζη και ἄλογο, εἶπε ὁ ἀρχιεργάτης, μάλιστα σὰν εἶναι σιδερένιος και βαρὺς ».

— « Τώρα τί θὰ τὶς κάμουν τὶς λιωμένες ἐλιές ; » φώτησαν τὰ παιδιά.

— « Αὐτὸ θὰ τὸ δῆτε τώρα μόνοι σας » εἶπε ὁ ἀρχιεργάτης.

Τώρα οἱ ἐργάτες ἔπαιρναν τὸν πολτὸ αὐτὸ ἀπὸ τὶς λιωμένες ἐλιές και τὸν ἔβαζαν μέσα σὲ χοντρὲς λινάτσες. Ἐπειτα τὶς δίπλωναν και τὶς τοποθετοῦσαν, τὴ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη, σ' ἓνα σιδερένιο πιεστήριο. Ἀμα οἱ λινάτσες ἔγιναν πολλές, ἄρχισαν οἱ ἐργάτες νὰ γυρίζουν ἓναν τροχά· σιγὰ σιγὰ κατέβαινε πάνω στὶς

λινάτσες ένα μεγάλο βαρὺ σίδερο καὶ τὶς ζουλοῦσε. Ὅσο τὶς ζουλοῦσε, τόσο ἔτρεχε ἀπὸ κάτω τὸ λάδι σ' ἓνα δοχεῖο, ποῦ ἦταν τοποθετημένο στὰ πόδια τοῦ πιεστηρίου. Οἱ ἐργάτες ἔσφιγγαν ὅσο μπορούσαν περισσότερο γιὰ νὰ βγῆ πιὸ πολὺ λάδι.

« Καλύτερα εἶναι νὰ γυρίζη τὸ πιεστήριο μὲ μηχανή » εἶπε ὁ ἀρχιεργάτης. « Τότε οἱ ἐλιές σφίγγονται πιὸ πολὺ καὶ βγαίνει πιὸ πολὺ λάδι. »

Τὸ λάδι ὅμως ποῦ χυνόταν στὸ πρῶτο δοχεῖο ἦταν ἀκόμη ἀκάθαρο.

Ὁ ἀρχιεργάτης εἶπε : « Ὅπως εἶναι τώρα τὸ διὰ ἔχει καὶ νερὸ μέσα. Μὰ ἅμα σταθῆ λίγο, τὸ λάδι ποῦ εἶναι πιὸ ἐλαφρὸ ἀπ' τὸ νερό, θὰ ἔρθη ἀπάνω καὶ θὰ τρέξῃ στὸ διπλανὸ δοχεῖο » .

Τὰ παιδιά ἔβλεπαν, ποῦ ἅμα ἀνέβαινε τὸ καθαρὸ λάδι χυνόταν ἀπὸ μιὰ τρύπα σ' ἓνα ἄλλο δοχεῖο. Ἀπὸ ἐκεῖ τὸ μάζευαν οἱ ἐργάτες σὲ μεγάλες στάμνες.

« Ἐκεῖνο ποῦ μένει ἀπὸ τὶς ἐλιές, ἅμα βγῆ τὸ λάδι, εἶπε ἡ δασκάλισσα, εἶναι ἡ πυρῆνα. Μὰ καὶ αὐτὴ ἔχει ἀκόμη λάδι, γιατί ὅσο καὶ νὰ σφιχτοῦν οἱ ἐλιές, πάντα μένει μέσα λίγο λάδι. Τὴν πυρῆνα τὴ δίνουν γιὰ τροφή στοὺς χοίρους, στὶς κότες καὶ ἀκόμη καὶ στὰ πρόβατα » .

33. Τ ὸ λ ἄ δ ι .

« Συλλογιστῆτε, παιδιά, ἔλεγε τὴν ἄλλη μέρα ἡ δασκάλισσα, τί σπουδαῖο δέντρο εἶναι ἡ ἐλιά ! Αὐτὴ μᾶς δίνει τὸ λάδι. Καὶ τί δὲν κάνομε μ' αὐτό ! Τὸ τρώμε, κάνομε γλυκὰ καὶ διάφορα φαγητά, ἀνάβομε

τὸ καντήλι, κάνομε σαπούνη, κάνομε κεριά, μ' αὐτὸ λαδώνουν τὶς μηχανές γιὰ νὰ μὴ σκουριάζουν. Χωρὶς λάδι καὶ τὸ βαπόρι δὲν μπορεῖ νὰ ταψιδέψη » .

— « Καὶ ὁ σιδηρόδρομος ; » ρώτησε ἓνα παιδί.

— « Καὶ αὐτὸς χρειάζεταιτι λάδι » .

— « Κυρία, μὲ τὸ λάδι λαδώνομε καὶ τὶς ραφτομηχανές καὶ τὶς κλειδαριές.

— « Μάλιστα, καὶ αὐτές· χωρὶς λάδι τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ κινηθῆ. Ἐμεῖς πρέπει νὰ εἴμαστε εὐτυχισμένοι στὴν Ἑλλάδα, πού ἔχομε πάρα πολλὰ ἐλαιόδεντρα. Ἐνα ἐλαιόδεντρο μπορεῖ νὰ σηκώσῃ καὶ διακόσιες ὀκάδες ἐλιές. Ἀπὸ τέσσερεις ὀκάδες ἐλιές βγαίνει μιὰ ὀκά λάδι. Φαντασθῆτε τώρα πόσο λάδι ἔχομε στὴν Ἑλλάδα κάθε χρόνο. Ἐμεῖς βέβαια δὲ μποροῦμε νὰ ζοδέψωμε ὅλο τὸ λάδι μας καὶ γι' αὐτὸ πουλοῦμε καὶ σ' ἄλλους τόπους, πού δὲν ἔχουν λάδι καὶ παίρνομε χρήματα. Μὲ αὐτὰ πάλι ἔμεῖς ἀγοράζομε ὅ,τι δὲ βγάζει ὁ τόπος μας : ζάχαρη, καφέ, τσάι, κουμπιά, πολύτιμα πανιά καὶ ἄλλα. Ἔτσι ὁ ἓνας τόπος βοηθεῖ τὸν ἄλλο » .

34. Οἱ ἀποκρηές.

Ἄσπρος καὶ ἡ Ἄνιτσα, ὁ Γιώργος καὶ ἡ Φωτούλα ἐδῶ καὶ λίγες μέρες ἔχουν μεγάλα μυστικά. Ὅλο πᾶνε μόνοι τους καὶ σιγομιλοῦν, καὶ ἅμα τοὺς πλησιάσῃ κανένας συμμαθητὴς τους, ἀλλάζουν τὴν ὁμιλία.

Στὸ σπίτι τῆς Φωτούλας τὶς τελευταῖες μέρες

χάνονται διάφορα πράματα. Πότε τὸ ψαλίδι, πότε χρωματιστές κλωστές, πότε κχιμιὰ νταντελίτσα. Χάθηκε καὶ τὸ παλιὸ σάλι τῆς γιγχιᾶς.

Τὰ παιδιὰ θέλουν νὰ γίνουν μασκαράδες. "Ολο βρίσκονται σὲ δουλειά. Ράβουν, κόβουν, κολλοῦν. Ἐτοιμάζουν γένεια, μουστάκια, τσάντες, φτερὰ καὶ ἄλλα.

Ἐφτασε ἡ Κυριακή.

Στὸ σπῆτι τοῦ Γιώργου δὲν εἶχαν σηκωθῆ ἀκόμη ἀπὸ τὸ τραπέζι, ὅταν ἔφτασαν τὰ παιδιὰ. Ἀμέσως ἄρχισαν νὰ ντύνονται. Τί φωνές καὶ τί γέλια ἦταν ἐκεῖνα ! Ἡ Μαρίκα, ἡ ἀδερφή τοῦ Γιώργου, τοὺς βοηθοῦσε, γιατί δὲν εἶναι εὐκολο νὰ γίνη κανεὶς καλὸς μασκαράς. Τοῦ ἑνὸς τοῦ πέφτουν τὰ γένεια, τοῦ ἄλλου τοῦ ξεκολλοῦν τὰ μουστάκια. Ἡ καμπούρα τῆς γιγχιᾶς δὲν εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη· πρέπει νὰ μπῆ ἀκόμη μιὰ πετσέτα μέσα. Τὸ καπέλο τῆς κυρίας πρέπει νὰ ταιριάσῃ στὸ κεφάλι.

Ἡ Μαρίκα, γελαστή καὶ πρόθυμη, πηγαίνει ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλο· καὶ ἡ Λιλίκα, τὸ μικρὸ ἀδερφάκι τοῦ Γιώργου, βρίσκεται ὅλο στῆ μέση. "Ολα θέλει νὰ τὰ δῆ, νὰ τὰ φορέσῃ, νὰ τὰ δοκιμάσῃ. "Ολο γελά, μπλέκεται στὰ πόδια τους, τῆ σπρώχνουν, μὰ κείνη πάλι ἔρχεται.

Οἱ μασκαράδες εἶναι ἔτοιμοι.

Μιὰ κυρία, μ' ἕνα ἄσπρο καπέλο μὲ φτερὸ κι ἕνα φουστάνι ἀστειῖο, κόκκινο, μὲ οὐρὰ πράσινη, ραμμένη ἀπάνω. Παπούτσια μεγάλα, μὲ ταχούνια ποὺ χτυποῦν.

τάκ τάκ, κι όλο στραβώνουν. Στο ένα της χέρι κρατεί ένα ριπίδι και με τό άλλο σηκώνει τήν ούρά της. Αύτή όμως πάλι σέρνεται στο χῶμα. "Ενα καπέλο πού χώνεται ως τ' αὐτιά και ως τὰ μάτια, μεγάλο και τυλιγμένο με σκοῦρο βέλο.

Αὐτός είναι ὁ Γιῶργος. Και νομίζει τώρα πῶς δέν τόν γνωρίζει κανένας. Τό φουστάνι εἶναι τῆς Φωτούλας και ἡ ούρά εἶναι κολλημένη ἀπάνω πρόχειρα.

Ἡ Φωτούλα τοῦ φωνάζει κάθε λίγο : « Μὴν ἀερίζεσαι λοιπόν, καημένη. Μ' αὐτό τό κρῦο θά συναχωθῆς ». Αὐτός όμως ἐξακολουθεῖ νά κάνη ἀέρα, πολὺ ἀστεῖα, μετὸ ριπίδι του.

Κοντὰ στήν παράξενη αὐτή κυρία περπατεῖ ἕνας πολὺ ἀστεῖος κύριος. Περπατεῖ μετ μικρὰ μικρὰ βήματα και δέν ξέρει καθόλου ν' ἀνεβοκατεβάζη τό μπαστούνι του ὅπως τό κάνουν σοβαρὰ ὀσσωστοὶ κύριοι. Εἶναι ἕνας κύριος κοντὸς κοντὸς, ἕνας κοντορεβιθούλης μετ σκληρὸ καπέλο, χωμένο σχεδόν ὡς τό λαιμό. Τό καπέλο αὐτό στέκεται πάνω στα χοντρά γυαλιὰ τῶν αὐτιῶν, πού συχνοπέφτουν ἀπὸ τῆ μυτίτσα του. Τὰ φόρεσε γιά νά φαίνεται σπουδαῖος. "Ενα μεγάλο κολάρο κατεβαστό φαίνεται σάν τραχηλιὰ πάνω στο ἄσπρο πουκαμισάκι. Και τὰ μανικέτια εἶναι μεγάλα και τὰ μικρὰ χεράκια χάνονται ὅλα μέσα.

Αὐτή είναι ἡ Φωτούλα. "Όλο ξεροβήχει, μετ μιὰ χοντρὴ φωνή, ὅπως συνηθίζει νά βήχη ὁ πατέρας της. Νομίζει και αὐτή πῶς δέν τῆ γνωρίζει κανείς. Ὁ Γιῶργος τῆς φωνάζει ὀλοένα :

« Μάζεψε τό παντελόνι σου, κύρ γιατρέ. Μάζεψ---

τηκε ὄλο στὰ παπούτσια σου σὰ φουσαρμόνικα ».

Ἐπειτα ἔρχεται ἡ γριούλα, πού καμπούριασε ἀπὸ τὰ χρόνια της. Ἐχει ἄσπρο μπαμπάκι γιὰ μαλλιά καὶ τὸ τσεμπέρι ριγμένο πάνω στὸ κεφάλι της. Ἄκουμπᾶ στὸ ραβδί καὶ κάνει πὼς τρέμει, ὅπως τρέμει καὶ ἡ γιαγιά τῆς Φωτούλας, ἅμα περπατεῖ. Ὁ Γιῶργος τὴν πειράζει, ὄλο τὴν πλησιάζει καὶ κάνει πὼς τῆς δίνει ταμπάκο νὰ βάλῃ στὴ μύτη της. Αὐτὴ κοντοστεκεὶ καὶ κάνει πὼς φτερνίζεται, καὶ ὄλα τὰ παιδιὰ γελοῦν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἄννιτση. Ἀπὸ πίσω της ἔρχεται ὁ Σπύρος, μ' ἓνα σεντόνι ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια, δεμένο μ' ἓνα κόκκινο ζωνάρι στὴ μέση. Αὐτὸς εἶναι ἀράπης, ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν Ἀραπιά, καὶ μάλιστα τοῦ ἔχουν μουντζουρώσει ὄλο τὸ πρόσωπο καὶ θακρύζουν καὶ τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ φοῦμο.

Ἐτοι γυρίζουν σὲ ὄλα τὰ γνωσιὰ σπίτια, μὰ κινεῖς δὲν τοὺς γνωρίζει. Κανεῖς, γιὰτὶ κιάλας τὰ παιδιὰ δὲ μιλοῦν μὲ τὴ δική τους τὴ φωνή. Πίρνουν ἄλλες φωνές ἀστεῖες. Μιλοῦν ὅπως ὁ Φασουλῆς. Δηλαδή ὄλοι τὰ γνωρίζουν τὰ παιδιὰ, μὰ δὲ θέλουν νὰ τοὺς χαλάσουν τὴν καρδιά.

Ἄφοῦ καὶ σ' ἓνα σπίτι πού ξεκόλλησαν τὰ μουστάκια τῆς Φωτούλας κι ἀπόμεινε ἓνας ἀστεῖος γιὰτρός μὲ τὸ κοριτσιόστικο πρόσωπο καὶ τὰ γυαλιά, καὶ κεῖ φώναξαν : « Καλέ, αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ Φωτούλα ! » καὶ τὴ σήκωσαν ψηλὰ καὶ τὴ φίλησαν.

Σὲ ὄλα τὰ σπίτια δίνουν γλυκὰ στὰ παιδιὰ καὶ τοὺς λένε καὶ τοῦ χρόνου

35. Ὁ κύρ Ἀναστάσης.

Πλάι στο σχολεῖο, στὴ γωνιά τοῦ δρόμου, εἶχε ἀνοίξει ἓνα χαρτοπωλεῖο.

Ἦταν ἓνα μικρὸ μαγαζάκι. Πουλοῦσε τετράδια, πένες, μολύβια, γομκλάστιχες, καλαμάρια, χαρτί καὶ φακέλλους γιὰ γράμματα. Σὲ δυὸ τρία γυάλινα βάζα εἶχε καὶ ὀρεχτικὲς καραμέλες γιὰ τὰ παιδιὰ.

« Ἀπ' αὐτὸ τὸ μαγαζάκι ν' ἀγοράζετε, παιδιὰ, » τοὺς εἶπε μιὰ μέρα ἡ δασκάλισσα. « Πρέπει νὰ τὸν βοηθήσωμε τὸν καημένο, γιατί εἶναι ἀπὸ τοὺς πληγωμένους τοῦ πολέμου. Ἔχει βλαφτῆ τὸ δεξί του χέρι ».

Τὰ παιδιὰ πήγαιναν κι ἀγόραζαν ἀπὸ κεῖ. Πήγαιναν συχνὰ κι ὁ Γιώργος καὶ ἡ Φωτούλα. Εἶχαν δεῖ στὴν ἐπιγραφή τοῦ μαγαζιοῦ πὼς τὸν ἔλεγαν Ἀναστάση Δημητριάδη, καὶ τὸ πρῶτ, σὰν περνοῦσαν, τὸν ἐχειρετοῦσαν μ' εὐγένεια. « Καλημέρα, κύρ Ἀναστάση ».

— « Καλὴ μέρα, παιδιὰ μου » ἀπαντοῦσε ἐκεῖνος καὶ τὰ παρακολουθοῦσε μὲ τὸ μάτι του ὡς τὸ σχολεῖο.

Ἔτσι περνοῦσαν οἱ μέρες καὶ τὰ παιδιὰ ἔγιναν φίλοι μὲ τὸν κύρ Ἀναστάση.

Μιὰ μέρα μπῆκαν ν' ἀγοράσουν μιὰ γομκλάστιχα. Ὁ κύρ Ἀναστάσης τοὺς ἔδειξε δυὸ τρεῖς, μὰ τὰ παιδιὰ ἤθελαν μιὰ μεγαλύτερη.

« Νά, ἔχω ἐκεῖ ἀπάνω » εἶπε ὁ κύρ Ἀναστάσης καὶ σήκωσε τὸ χέρι του νὰ πιάσῃ τὸ κουτί. Μὰ πά-

νω από τὸ κουτί ἦταν κι ἄλλα πράματα, καὶ μὲ τὸ ἄριστέρο του χέρι δυσκολευόταν νὰ τὰ τραβήξῃ.

Τὸ κατάλαβαν τὰ παιδιὰ καὶ τοῦ εἶπαν : « Στάσου, κύρ Ἀναστάση, νὰ τὰ κατεβάσωμε ἐμεῖς ; » καὶ κατέβασαν τὸ κουτί.

Ὁ κύρ Ἀναστάσης τὸ πῆρε ἀμίλητος.

Ἄλλὰ τὰ παιδιὰ δὲν ἐνδιαφέρονταν τώρα πιά γιὰ τὴ γομαλάστιχα.

Ἦθελαν νὰ μάθουν τὴν ἱστορία τοῦ κύρ Ἀναστάση.

« Πές μας τὴν ἱστορία σου, κύρ Ἀναστάση » εἶπαν καὶ τὰ δυὸ μαζί.

— « Ἄλλη ὥρα, παιδιὰ μου » .

— « Νά, κύρ Ἀναστάση, τώρα σκολάσαμε, εἶπε ἡ Φωτούλα, δουλειὰ δὲν ἔχεις. Πές μας τὴν τώρα, σὲ παρακαλοῦμε. »

Ὁ κύρ Ἀναστάσης πῆρε ἓνα κάθισμα καὶ κάθισε. Τὰ παιδιὰ κάθισαν μπροστά του σ' ἓνα κασόνη καὶ ἄρχισε :

« Στὸν τελευταῖο μεγάλο πόλεμο πῆγα κι ἐγὼ στρατιώτης, ὅπως πῆγαν κι ὅλοι οἱ ἄλλοι, ποὺ μποροῦσαν νὰ πολεμήσουν. Μᾶς καλοῦσε ἡ πατρίδα νὰ ἐλευθερώσωμε τοὺς σκλαβωμένους ἀδερφοὺς μας.

» Ἄφρηνα πίσω τὴ γυνίκα μου καὶ τὸ παιδάκι μου. Ἦταν τότε τεσσάρων χρονῶν. Τὸ θυμοῦμαι σὰ νὰ ἦταν τώρα. Τὸ πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου, τὸ φίλησα κι ἔπειτα τὸ ἄφησα γιὰ νὰ φύγω. Μὰ ἐκεῖνο ἔτρεχε πίσω μου ὡς τὴ γωνιά τοῦ δρόμου καὶ φώναζε : » πατέρα, πατέρα ! »

Ἐδῶ στάθηκε λίγο ὁ κύρ Ἀναστάσης· ἔπειτα ξανάρχισε :

« Τρία χρόνια πολεμούσαμε μὲ τ' ὄπλο στὸ χέρι. Διώχναμε τὸν ἐχθρὸ ἀπὸ βουνὸ σὲ βουνὸ κι ἐλευθερώναμε τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά, τὸ ἕνα ὕστερα ἀπὸ τ' ἄλλο.

» Τί πανηγύρι ἦταν ἐκεῖνο, ὅταν μπαίναμε σὲ καμιά πόλη ! Οἱ ἀδερφοί μας οἱ Ἕλληνες πού τοὺς ἐλευθερώναμε, ἤρχονταν μιὰ ὥρα ἔξω γιὰ νὰ μᾶς ὑποδεχτοῦν. Τί χαρὰ ἦταν ἐκείνη ! Ὅλοι ἔκαναν σὰν τρελοί. Ἐκλαιαν, χόρευαν, γελοῦσαν. Πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ τοὺς ἔβλεπαν Ἕλληνες στρατιῶτες καὶ ἑλληνικὴ σημαία.

» Μᾶς ἔπαιρναν στὰ σπίτια τους, μᾶς ταίζαν μὲ τὰ καλύτερα φαγητὰ καὶ μᾶς ἔβαζαν νὰ κοιμηθοῦμε στὰ πιὸ ζεστὰ στρωσίδια τους.

» Ἀμα ξεκουραζόμαστε ἔτσι λίγες μέρες, ξανάρχιζε πάλι τὸ κυνήγι τοῦ ἐχθροῦ.

» Μέρες καὶ νύχτες περνούσαμε στὸ βουνό. Πολὲς φορὲς δὲν εἶχαμε νὰ φᾶμε καὶ νὰ δροσίσωμε τὰ χεῖλη μας· κοιμούμαστε πάνω στὴ γῆ καὶ πάνω στὰ χιόνια. Μᾶς ἔβρεχαν οἱ βροχὲς καὶ τὰ ροῦχα μας στέγνωναν ἀπάνω μας. Μῆνες περνοῦσαν ὥσπου νὰ πάρωμε γράμμα ἀπὸ τὰ σπίτια μας, νὰ μάθωμε τί γίνονται οἱ δικοί μας.

» Μὰ ὅλα τὰ ὑποφέραμε γιὰ χάρη τῆς πατρίδας, γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀδερφῶν μας ».

— « Καί τότε πληγώθηκες, κύρ 'Αναστάση ; » ρώ-
τησαν τὰ παιδιά.

— « Θὰ σᾶς τὸ πῶ τώρα

» Ἐνα βράδῳ φτάσαμε σ' ἓνα ὕψωμα. Εἶχαμε νὰ
κοιμηθοῦμε δυὸ μέρες. Φάγαμε λίγο ψωμί κι ἔπειτα
ἔπεσαν οἱ ἄλλοι νὰ κοιμηθοῦν. Ἐγὼ ἐκείνη τὴ νύχτα
φύλαγα σκοπός. Ποτέ μου δὲ θὰ ξεχάσω τὴ νύχτα
ἐκείνη. Ἦταν τόσο σκοτάδι, ποὺ δὲν ἔβλεπα τὸ χέρι
μου. Τὰ μάτια μου ἔκλειναν μόνον τοὺς ἀπὸ τὴν κού-
ραση· μὰ ἤξερα πῶς σὲ μένα εἶχαν ἐμπιστευτῆ οἱ
ἄλλοι τὴ ζωὴ τους.

» Θὰ ἦταν μεσάνυχτα, ὅταν ἐξαφνα μοῦ φάνηκε
πῶς ἄκουσα θόρυβο. Ἐβαλα τ' αὐτί μου στὴ γῆ· εἶχα
δίκιο. Σὲ λίγο ὁ θόρυβος ἔγινε μεγαλύτερος, τὸν ἄ-
κουα τώρα καθαρά. Κατάλαβα πῶς ὁ ἐχθρὸς μᾶς
ἔκανε ἐπίθεση.

» Πετάχτηκα ὀρθίος καὶ φώναξα : « στὰ ὄπλα ».

» Στὴ στιγμὴ πετάχτηκαν ὅλοι ἀπὸ τὸν ὕπνο
τοὺς καὶ ἄρπαξαν τὰ ὄπλα.

» Ὁ ἐχθρὸς πλησίαζε, σὲ λίγο ἄρχισαν οἱ πυρο-
βολισμοί. Ἀκούαμε τίς σφαῖρες, ποὺ περνοῦσαν πά-
νω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας.

» Μιὰ στιγμὴ αἰσθάνθηκα ἓνα χτύπημα στὸ δεξιὸ
μου χέρι. Τ' ὄπλο ἔφυγε ἀπὸ τὰ χέρια μου. Εἶχα
λαβωθῆ. Σὲ λίγο ἄρχισαν οἱ πόνοι.

» Σιγὰ σιγὰ σύρθηκα πίσω, κι ἔμεινα ὥσπου τε-
λείωσε ἡ μάχη καθισμένος πίσω ἀπὸ ἓνα βράχο. Ὁ
ἐχθρὸς εἶχε νικηθῆ. Σὰ μάζεψαν τοὺς ἄλλους λαβω-
μένους πῆραν καὶ μένα· μᾶς πῆγαν στὸ πρῶτο χει-
ρουργεῖο. Μοῦ ἔδεσαν τὸ χέρι καὶ μ' ἔστειλαν στὸ

νοσοκομείο. Ἐκεῖ ὁ γιατρός μου εἶπε πὼς τὸ χέρι μου θὰ μείνῃ παράλυτο. Ἐκεῖ πῆρα καὶ τὴν εἶδηση πὼς πέθανε τὸ παιδάκι μου. Ἄχ, ἄς μου ζοῦσε, κ. ἄς ἦταν καὶ τὸ ἄλλο μου χέρι παράλυτο ! Δὲ λυπήθηκα τὸ χέρι μου, γιατί τὸ ἔδωσα γιὰ τὴν πατρίδα, μὰ ὁ χαμός τοῦ παιδιοῦ μου μᾶς τσάκισε, καί μένα καὶ τὴ μητέρα του.

» Ὅποια ἔχασε μικρὸ παιδί ἔχασε τὴν καρδιά της· λέει καὶ τὸ τραγούδι.

36. Ὁ ἀετός.

Ὁ Γιώργος εἶδε ἓνα πρῶι ἀπὸ τὸ παράθυρο δυὸ μεγάλα πουλιά στὸν ἀέρα. Δυὸ παράξενα πουλιά ἓνα πράσινο μὲ κίτρινη οὐρά κι ἓνα κατακόκκινο μὲ ἄσπρη.

Στὴν ἀρχὴ ἤθελε νὰ φωνάξῃ νὰ ρωτήσῃ τὴ μητέρα του γι' αὐτὰ τὰ παράξενα πουλιά.

Μὰ ἀμέσως κατάλαβε. Ἦταν δυὸ ἀετοὶ ἀπὸ χαρτί.

Ὁ Γιώργος ἤξερε κι αὐτὸς νὰ κολλᾷ τέτοιους ἀετούς· κι ἀμέσως συλλογίστηκε νὰ φωνάξῃ τὴ Φωτούλα, νὰ κολλήσουν ἓναν ἀετὸ μαζί, πού θὰ ἦταν ὁ καλύτερος ἀπ' ὅλους καὶ θὰ πετοῦσε ψηλὰ ψηλὰ καὶ θὰ τοὺς νικοῦσε ὅλους τοὺς ἀετούς τῶν ἄλλων παιδιῶν.

Μὰ νὰ πού ἡ Φωτούλα ἔρχεται μὲ τὴν ἴδια ἐπιθυμία, καὶ κρατεῖ μάλιστα στὰ χέρια της μιὰ καλούμπα ὠραῖο χρωματιστὸ σπάγγο. Ἦτον σπάγγος τοῦ φαρμακείου καὶ τῆς τὸν εἶχε φέρει ὁ πατέρας της.

« Ἐγὼ λέω νὰ κάμωμε ἄστρο » εἶπε ὁ Γιώργος
« κόκκινο καὶ κίτρινο, καὶ νὰ τοῦ βάλωμε σκουλα-
ρίκια καὶ οὐρά, πού θὰ κἀνη φερρ... στὸν ἀέρα ».

— « Ὅχι » εἶπε ἡ Φωτούλα. « Νὰ κάμωμε χι ἢ
στεφανωτό ».

— « Στεφανωτό ; Καὶ ποιὸς θὰ πελεκήσῃ τὸ στεφάνι,
παρακαλῶ ;... Θέλει μισὴ μέρα δουλειά ».

— « Μὰ τὸ στεφάνι, καημένε, δὲ θὰ εἶναι ἀπὸ βα-
ρέλι. Θὰ εἶναι ἀπὸ τὸ μεγάλο καλάθι τῆς μπουγάδας,
πού ἔχει καλάμι φαρδὺ καὶ μπόλικο. Θὰ πάω νὰ
τραβήξω ἓνα γιὰ τὸ στεφάνι τοῦ ἀετοῦ. Θέλεις ; »

— « Δὲ θὰ σὲ μαλώσῃ ἢ μητέρα σου ; »

— « Θὰ τῆς τὸ πῶ ».

Ἡ μητέρα ὅμως τῆς Φωτούλας τοὺς ἔκανε μιὰ
μεγάλῃ χαρά. Τοὺς χάρισε ὅλο τὸ παλιὸ κοφίνι τῆς
μπουγάδας, πού τὸ εἶχε στὴν ἀποθήκη. Θὰ μπορού-
σαν νὰ κάμουν δέκα στεφανωτά.

Ὁ Γιώργος μὲ τὸ σουγιὰ του ἄρχισε νὰ πελεκᾷ
σοβαρά, πολὺ σοβαρά, σὰ μάστορας, τὸ στεφάνι τοῦ
ἀετοῦ. Τὸ ἔχαμε λεπτὸ στὶς ἄκρες, κι ὅσο πήγαινε
πρὸς τὴ μέση τὸ ἄφηνε χοντρότερο. Ἐπειὰ τὸ ἔβα-
λε ἀπάνω στὴν κόψη τοῦ σουγιᾶ του, καὶ τὸ ζύγια-
σε γιὰ νὰ βρῆ τὴ μέση. Ὅταν τὴ βρῆκε, τὸ χάραξε
στὴ μέση καὶ τοῦ σκάλισε μιὰ γούβα, ἓνα λακκάκι,
γιὰ νὰ ἔρθῃ νὰ ἐφαρμόσῃ ἐκεῖ ἢ μάνα τοῦ ἀετοῦ.

Γιὰ μάνα πελέκησε μιὰ ψιλὴ σανίδα, πού τὰ νε-
ρά της πήγαιναν κατὰ κάτω καὶ ἦταν εὐκόλῃ στὸ
πελέκημα.

« Κοίτα, Φωτούλα, τῆς εἶπε περήφανα, ὁ ἀετός
θα γίνῃ μέγας ἴσα μὲ σένα.

— « Ποτό » ἔκαμε ἡ Φωτούλα μὲ θαυμασμό. ●

● Τώρα πιά τελείωσε τὸ πελέκημα. Ὁ Γιῶργος
δένει τῇ μέσῃ τοῦ στεφανιοῦ στὴν ἄκρη τῆς μάνας.
Υστερα παίρνει ἓνα κομμάτι σπάγγο ἀπὸ τὴν κα-
σούμπα τῆς Φωτούλας, δένει τὶς ἑὸ ἄκρες τοῦ στε-
φανιοῦ ἀνάμεσά τους, σφίγγει τὸ σπάγγο σιγὰ σιγὰ
καὶ κουλουριάζει τὸ στεφάνι.

Ἡ Φωτούλα τὸν βοηθεῖ κρατώντας τὶς ἄκρες τοῦ
στεφανιοῦ, γιὰ νὰ κουλουριαστῇ κανονικά. Ἐπειτα
μ' ἓνα σπάγγο ὁ Γιῶργος φτιάνει τὰ μάγουλα τοῦ ἀε-
τοῦ. Δένει τὶς ἄκρες τοῦ στεφανιοῦ μὲ τὴν κάτω ἄ-
κρη τῆς μάνας.

« Πρόσεξε, λέει ἡ Φωτούλα, νὰ τοῦ ἀφήσης πολλὰ
μάγουλα γιὰ νὰ μὴν κοσκινίζῃ ».

— « Αὐτὸ τὸ ξέρω, κυρία μου » ἀποκρίθηκε ἐκεῖ-
νος. « Δὲν περίμενα νὰ μοῦ τὸ πῆς ».

Τώρα δὲ μένει παρὰ νὰ τοῦ κολλήσουν τὸ λεπτὸ
χρωματιστὸ χαρτί. Ἔχουν κατακίτρινες μεγάλες κόλ-
λες, χρυσαφιές, καὶ τὶς κολλοῦν μὲ ἀριά ζύμη γιὰ
νὰ μὴν εἶναι βαρὺς.

● Ὁ Γιῶργος τώρα τοῦ φτιάνει τὰ ζύγια προσε-
χτικὰ. Ἐπειτα τοῦ βάζουν δυὸ μεγάλα σκουλαρίκια
καὶ οὐρὰ χάρτινη μακριά.

« Κοίταξε νὰ τοῦ βάλῃς πολλὴ οὐρὰ, γιὰ νὰ μὴν

παίρνη τοῦμπεσ στὸν ἀέρα. Μὰ πάλι ὄχι τόσο πολλή, πού νά μὴν μπορῆ νά σηκωθῆ ».

Ὁ Γιωργος νομίζει πὼς ὅλα τελείωσαν πιά κι ἔχει χαρὰ πού θὰ τὸν ἀμολήσουν.

Μὰ ἡ Φωτούλα κόβει μὲ τὸ ψαλιδάκι καὶ κολλᾷ στὸν ἀετὸ δυὸ μεγάλα μάτια κι ἓνα ἀστεῖο στόμα, μὲ τὴ γλῶσσα ἔξω.

Ὁ Γιωργος γελᾷ.

« Μπράβο, τῆς λέει, κὺτὸς τώρα θὰ τοὺς περιγελᾷ ὅλους ἀπὸ ψηλά ».

Ἐξω, στ' ἀνοιχτά, ὁ Γιωργος καὶ ἡ Φωτούλα ἀμόλησαν τὸν ἀετὸ.

Τὸν κρατοῦσε ἡ Φωτούλα καὶ ὁ Γιωργος στεκόταν μακρύτερα καὶ κρατοῦσε τὸ σπάγγο.

» Ἄμα σοῦ πῶ, δώστου, θὰ σηκώσης τὸ χέρι σου ψηλά καὶ θὰ τὸν ἀφήσης στὸν ἀέρα » τῆς εἶπε.

Ἔτσι κι ἔγινε. Ὁ Γιωργος τράβηξε τὸ σπάγγο δυὸ τρεῖς φορές κι ὁ ἀετὸς ὑψώθηκε. Ὑστερα τοῦ ἄφηνε λίγο λίγο τὸ σπάγγο καὶ κάθε τόσο σταματοῦσε γιὰ νά ψηλώνη ὁ ἀετός.

Νά, ἀνεβχίνει, ἀνεβαίνει σὰν ἀληθινὸ πουλί. Πέρασε ὅλους τοὺς ἄλλους ἀετούς, λὲς κι ἤθελε νὰ φτάσῃ τὸ σύννεφο.

Ἄχ, νά μποροῦσαν ν' ἀνεβοῦν καὶ τὰ παιδιὰ μαζί του ! Νά δοῦν τὴν πόλη, τὰ χωράφια, τὸ ποτάμι κι ἀκόμη ὅ,τι εἶναι πίσω ἀπὸ τὸ βουνό !

Μὰ ὁ σπάγγος τελείωσε· ὁ ἀετὸς δὲν ἀνεβαίνει.

πιά. Κεράκι στέκεται ἐκεῖ ψηλά. Βρῆκε τὸν ἀέρα του καὶ μοιάζει σὰν τὸ πουλί πού ἀνοίγει τὰ φτερό του καὶ ἰσοζυγιάζεται.

« Πάρ' τον, Φωτούλα, νὰ δῆς πῶς τραβά. "Αχ ! νὰ εἶχαμε κι ἄλλο σπάγγο ! »

Ἡ Φωτούλα πῆρε τὸ σπάγγο στὰ χέρια της. Μὰ τόσο τραβοῦσε, πού λίγο ἔλειψε νὰ τῆ σηκώσει καὶ τὴν ἴδια.

« Νὰ τοῦ στείλωμε τηλεγράφημα » εἶπε ὁ Γιώργος. « Βάστα γερὰ, Φωτούλα, τὸ ξύλο τῆς καλούμπας ».

Ὁ Γιώργος πῆρε ἓνα χαρτάκι, τὸ τρύπησε στὴ μέση καὶ τὸ πέρασε στὸ σπάγγο. "Ὅπως τὸ ἔσπρωχνε ὁ ἀέρας, τὸ χαρτί ἀνέβαινε, ὀλοένα καὶ πιὸ γρήγορα.

« Χαιρετίσματα, χαιρετίσματα ! » φώναζαν τὰ δυὸ παιδιά. « Πές του νὰ μᾶς χαιρετήσῃ τὰ πουλιά κι τὰ σύννεφα. Καὶ σὰν ἀπαντήσῃ τὸν ξάδερφό του, τὸν ἀληθινὸ ἀετὸ, νὰ τοῦ πῆ νὰ μὴν τρώῃ τὰ μικρὰ πουλάκια ».

Ὁ Γιώργος πῆρε τώρα τὸ σπάγγο στὰ χέρια του. Τὸν ἔστριβε δεξιὰ κι ἀριστερά, ὥσπου πλησίασε ἓναν ἄλλο ἀετὸ καὶ μὲ μιά, φράπ, τοῦ παίρνει τὴν οὐρά.

« Σᾶς τὴν πήραμε, σᾶς τὴν πήραμε » φώναζαν τὰ παιδιά.

Ἡ οὐρὰ ἔμεινε κρεμασμένη πάνω στὸ σπάγγο τοῦ Γιώργου. Ὁ ἀετὸς, χωρὶς οὐρά, ἦτιν σὰν πληγωμένο πουλί.

Στροφογύριζε, στριφογύριζε, ὥσπου πιάστηκε στὸ

σύρμα τοῦ τηλεγράφου. Ἐκεῖ εἶχαν πιιστῆ κι ἄλλοι ἀετοί, σάν πουλιά στήν ξόβεργα, καί κρέμονταν ἀσταῖα, μέ τὸ κεφάλι κάτω, ἄλλοι καινούργιοι κι ἄλλοι ξεφτισμενοὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα κι τὴ βροχή.

Ἐξαφνα ἔπεσε ὁ ἀέρας· τότε ἄρχισε νὰ κατεβαίνει κι ὁ ἀετὸς τῆς Φωτούλας κι τοῦ Γιώργου.

Ὁ Γιώργος μάζευε γρήγορα τὸ σπάγγο, γιὰ νὰ τὸν φέρη πιὸ κοντά. Ἡ Φωτούλα τύλιγε τὴν καλούμπα μὰ δὲν πρόφτινε, γιὰτὶ ὁ ἀετὸς ἔπεφτε πολὺ γρήγορα.

Νὰ τος, μπλέχτηκε ἡ οὐρά του στὰ κλαδιὰ ἑνὸς δέντρου.

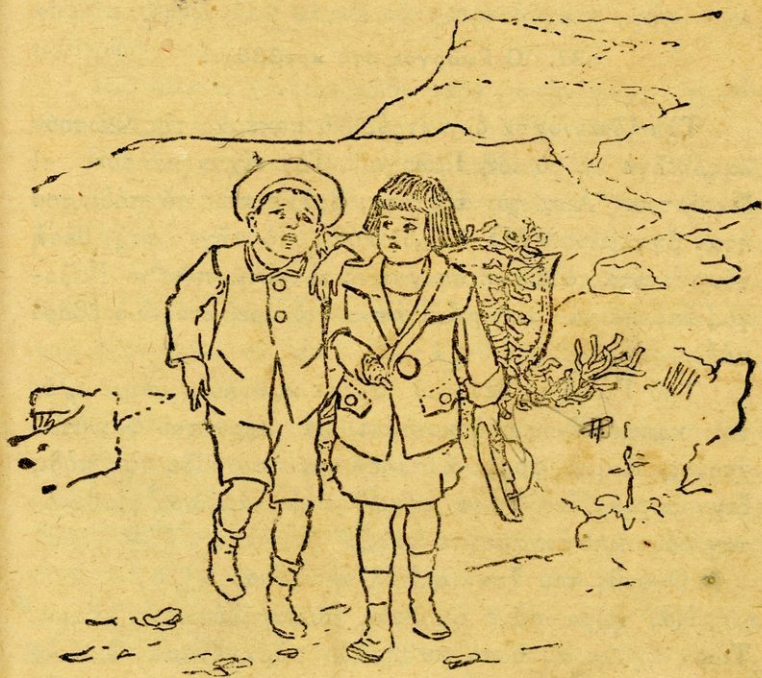
Ὁ Γιώργος τράβηξε ἀκόμη μιὰ φορά, μὰ ὁ ἀετὸς δὲν ξεκολλοῦσε.

Ἐπρεπε νὰ τὸν ξεμπλέξουν. Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν στὸ δέντρο. Ὁ Γιώργος ἀνέβηκε ὡς τὰ κλαδιὰ καὶ ξεμπλέξε τὸν ἀετό. Ἡ μισὴ οὐρά του μόνο ἔμεινε στὸ δέντρο. Τοῦ εἶχε πέσει κι τὸ ἀριστερὸ σκουλαρίκι.

Μὰ ἐκεῖ πού κατέβαινε ὁ Γιώργος, στραβοπάτησε σ' ἕνα κλαδί, γλίστρησε κι ἔπεσε χάμω.

« Ἀχ ! » φώναξε ἡ Φωτούλα κι ἔσκυψε νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ σηκωθῆ. Στὴν ἀρχὴ ὁ Γιώργος νόμιζε πὼς δὲν εἶχε τίποτε, μὰ ἅμα πῆγε νὰ σηκωθῆ, κατάλαβε πὼς δὲν μπορούσε νὰ πατήσῃ τὸ πόδι του καλά· ἀμέσως ἄρχισαν καὶ οἱ πόνοι. Τὸ πόδι του πρήστηκε· οἱ πόνοι ὅσο πῆγαιναν καὶ δυνάμωναν.

« Ἐλα, Γιώργο, στηρίξου ἀπάνω μου· πιάσε με ἀπὸ τὸν ὦμο. Πρέπει νὰ πᾶμε σπίτι » εἶπε ἡ Φωτούλα.

Γύρω τους είχε αρχίσει νά σουρουπώνη. Όλα τὰ παιδιά είχαν φύγει.

Τὰ παιδιά ξεκίνησαν γιά τὸ σπίτι. Περπατοῦσαν ἀργά ἀργά. Ὁ Γιώργος στηριζόταν στὸν ὤμο τῆς Φωτοῦλας. Μαζὶ τους ἔσερναν καὶ τὸν ἀετό.

37. Ὁ Γιώργος στὸ κρεβάτι.

Τὴν ἴδια νύχτα ὁ γιατρός, ὁ πατέρας τῆς Φωτούλας, πῆγε νὰ τὸ ἰδῆ Γιώργο. Τὸν εἶχαν καλέσει οἱ δικοί του. Ἄμα τὸν ἐξέτασε, βρῆκε πὼς τὸ πόδι του ἦταν βγαλμένο. Μὲ πολὺ κόπο τὸ πῆγε στὴ θέση του· ἔπειτα τὸ ἔδεσε σφιχτὰ καὶ εἶπε πὼς ὁ Γιώργος ἔπρεπε νὰ μείνη ἀκίνητος στὸ κρεβάτι δυὸ ἐβδομάδες.

Τοῦ Γιώργου δὲν τοῦ ἄρεσε καθόλου νὰ μένη ἐτσι καρφωμένος στὸ κρεβάτι. Ἡ μέρα τοῦ φαινόταν χρόνος. Καμιὰ φορά, ἅμα δὲν τὸν πονοῦσε τὸ πόδι, ξεχνοῦσε κι ἔκανε νὰ σηκωθῆ, μὰ ἀμέσως αἰσθανόταν πόνο καὶ ξανάπεφτε πάλι.

• Ὁ νοῦς του ἦταν στ' ἄλλα παιδιὰ.

Νά, τώρα πᾶνε σχολεῖο, συλλογιζόταν τὸ πρωί. Τώρα ἔχομε αὐτὸ τὸ μάθημα, τώρα ἔχομε ἐκεῖνο.

Πόσο ἤθελε κι αὐτὸς νὰ εἶναι μαζί τους στὸ μάθημα, νὰ παίζη μαζί τους στὸ διάλειμμα! Ὅλη τὴν ἡμέρα ἦταν μὲ τὸ νοῦ του στὸ σχολεῖο.

Οἱ μέρες τώρα εἶχαν ἀρχίσει νὰ γίνωνται καλύτερες. Ὁ ἥλιος φαινόταν συχνότερα χωρὶς νὰ λογαριάζη πὼς ὁ Γιώργος ἦταν ἄρρωστος.

38. Ἡ μικρὴ δασκάλα.

Ταχτικὰ κάθε βράδυ ἅμα σχολάση, πηγαίνει ἡ Φωτούλα στὸ σπίτι τοῦ Γιώργου. Εἶναι ἡ φιλενάδα του καὶ ἡ δασκάλισά του.

Τοῦ φέρνει τὴ χαρὰ, τὴ ζωὴ τοῦ σχολείου, τὸν ἀέρα τοῦ ὑπαιθρου. Τοῦ φέρνει τὰ χαιρετίσματα τῶν συμμαθητῶν του.

Τοῦ λέει τί γίνεται κάθε μέρα στὴν τάξη, τί κάνουν καὶ τί λένε τὰ παιδιά, τί παιγνίδια παίζουν.

Γιὰ ὅλα τοῦ μιλεῖ ἡ Φωτούλα, καὶ ὁ Γιώργος νομίζει πὼς εἶναι ὁ ἴδιος στὸ σχολεῖο καὶ ἀκούει ὅλα κ'αὐτά.

Γι' αὐτὸ καρτερεῖ ἀνυπόμονα κάθε μέρα νὰ ἔρθουν οἱ ὄρες αὐτές, πού θὰ ἔρθῃ ἡ Φωτούλα καὶ θὰ τοῦ φέρῃ πάλι τὰ νέα. Καὶ ἀφοῦ κουβεντιάσουν, ἀρχίζει τὸ μάθημα.

Ἡ Φωτούλα καθισμένη κοντὰ στὸ Γιώργο, σοβαρῆ, πὰ μεγάλη κοπέλα, ἀργὰ ἀργὰ καὶ μὲ τάξη, ἀρχίζει ἐξετάζῃ πρῶτα τί διάβασε ὁ Γιώργος τὴν ἡμέρα. Ὑστερα τοῦ ἐξηγεῖ τὸ παρακάτω μάθημα, ὅπως τὸ ἐξήγησε καὶ ἡ δασκάλισσα στὸ σχολεῖο.

Ἡ δουλειὰ γίνεται ταχτικῆ, γιατί ἡ Φωτούλα εἶναι ἀπὸ κεῖνα τὰ παιδιά, πού σὰν ἀρχίζουν κάτι θέλουν νὰ τὸ τελειώσουν, καὶ θέλουν νὰ τὸ κάμουν καὶ καλό.

Ἄμα τελειώσῃ τὸ μάθημα, τὰ παιδιά παίζουν λίγο.

Ἐπειτα ἡ Φωτούλα, γελαστὴ καὶ εὐχαριστημένη καλονυχτίζει τὸ Γιώργο.

« Εὐχαριστῶ, Φωτούλα, εὐχαριστῶ » τῆς λέει ἐκεῖνος. καὶ ἡ Μαρίκα τὴν πηγαίνει στὸ σπίτι της.

39. Τὰ παιδιά πηγαίνουν νά δοῦν τὸ Γιώργο.

Ἐνα ἀπόγεμα πῆγαν μερικά παιδιά νά δοῦν τὸ Γιώργο. Ὁ Νίκος, ἡ Ἀννίτσα, ὁ Δημητράκης, ὁ Σπύρος καὶ ἄλλα.

Ἐκεῖ βρῆκαν καὶ τὴ Φωτούλα. Ὁ Γιώργος ἅμα τὰ εἶδε, χάρηκε.

Τὰ παιδιά ἕνα ἕνα τὸν ἐχαιρέτησαν καὶ τὸν ἐρώτησαν πῶς εἶναι. Τελευταῖος ἔμεινε νά τὸν χαιρετήσῃ ὁ Σπύρος.

Πλησίασε, στάθηκε μπροστά του καὶ φράπ, βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕναν караγκιόζη καὶ ἀρχίζει νά τὸν χορεύῃ μπροστά στοῦ Γιώργου. Ὅλοι γέλασαν, γέλασε κι ὁ Γιώργος.

« Εἶσαι πολὺ ἄρρωστος, Γιώργο ; » τὸν ἐρώτησε ἡ Ἀννίτσα.

— « Τὸ πόδι μὲ πονεῖ, μὰ ὄχι καὶ πολὺ » ἀπάντησε ὁ Γιώργος.

— « Ἐχεις καὶ ἀπὸ τὴ δασκάλισσα χαιρετίσματα » εἶπε ὁ Νίκος.

— « Ἄ, ναί, αὐτὸ ἤθελα νά τὸ πῶ κι ἐγώ, μὰ τὸ ξέχασα » εἶπε ὁ Σπύρος καὶ γέλασαν πάλι ὅλοι.

Ὅσπου βράδιασε ἔμειναν τὰ παιδιά στοῦ σπιτοῦ τοῦ Γιώργου. Εἶπαν διάφορες ἱστορίες καὶ ἔκαμαν πολλὰ ἀστεῖα. Ἐπειτα εἶπαν καὶ αἰνίγματα.

Πρώτη ἡ Φωτούλα εἶπε τὸ αἰνίγμα : « Βασιλιάς δὲν εἶναι, κορόνα φορεῖ, ρολοῖ δὲν ἔχει, τίς ὥρες μετρεῖ. Τί εἶναι ; »

— « Ά, εἶπε ὁ Σπύρος, νὰ σᾶς πῶ κι ἐγὼ ἓνα ποῦ δὲ θὰ τὸ βρῆ κανέννας : « Γερανοὶ πετοῦσαν, τί πολλοὶ ποῦ ἦταν ! Ἔνας εἶχε μπρὸς τοῦ δύο, ἄλλος εἶχε πίσω δύο. Κι ἓνας πάλι γερανόσ, ἓνα πίσω καὶ ἓνα μπρὸς. Πόσοι ἦτκν ἀκριβῶσ ; »

— « Τώρα θὰ σᾶς πῶ κι ἐγὼ ἓνκ » εἶπε ὁ Γιῶργος. « Ἔχω ἓνα βαρελάκι κι ἔχει δυὸ λογιῶν κρασάκι. Τί εἶναι ; »

— « Γιὰ νὰ δοῦμε, θὰ βρῆτε καὶ τὸ δικό μου ; » εἶπε ὁ Νίκος. « Χιλιοτρύπητο κανάτι καὶ σταλιά νερό δὲ χύνει. Τί εἶναι ; »

Τελευταῖος εἶπε ὁ Δημητράκης : « Μ' ἓνα μου μάτι, μονόματο, ὅλο τὸν κόσμο βλέπω. Τί εἶναι ; ... Νὰ σᾶς εὐκολύνω ; ... Νά, ἀπὸ ψηλά » .

Ἄμα σηκώθηκαν νὰ φύγουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Γιῶργου ἦταν βράδυ.

« Νὰ ἔρθετε καὶ αὔριο, τοὺς εἶπε ὁ Γιῶργος, νὰ ποῦμε κι ἄλλα αἰνίγματα »

40. Ὁ Γεῶργος ξαναπηγαίνει στὸ σχολεῖο.

Ὁ Γιῶργος εἶναι πάλι καλά. Τὸ πόδι του πονεῖ ἀκόμη λίγο, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ πάη στὸ σχολεῖο, εἶπε ὁ γιατρός.

Τί χαρὰ ποῦ εἶχε ἐκεῖνο τὸ πρωτ. Ἐτοίμαζε τὴ σάκα του καὶ ὀλόκληρο τὸ πρόσωπό του γελοῦσε.

Ἄμα βγῆγε στὸ δρόμο, δὲν περπατοῦσε, πηδοῦσε. Δεκαπέντε μέρες ἦτκν ἀκίνητος στὸ κρεβάτι μέσα στοὺς τέσσερεις τοίχους τῆς κάμαρας.

Μόλις βγήκε από τὸ σπίτι του, στάθηκε ὄλα τοῦ φαίνονταν ἀλλιώτικα. Παντοῦ ἔβλεπε πυκνὴ πρασι-νάδα. Τὰ χορταράκια εἶχαν μεγαλώσει καὶ τὰ δέντρα εἶχαν ἀρχίσει νὰ βγάζουν μπουμπουκία.

Ἄμα ἔφτασε στὸ σχολεῖο, ὄλα τὰ πικιδάκια τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ φωνές :

« Ὁ Γιῶργος, ὁ Γιῶργος ἦρθε ! » φώναζαν καὶ τὸν περιτριγύρισαν.

Ἄμα τὸν εἶδε ἡ δασκάλισσα. χόρηκε κι ἐκείνη, πού ἔγινε πάλι κλάα.

« Μὰ νὰ δοῦμε τώρα, Γιῶργο, πῶς θὰ καταφέρω-με νὰ μάθης τὰ μαθήματα πού δὲν ἄκουσες » τοῦ εἶπε.

— « Τὰ ξέρω ὄλα, κυρία Σοφία » ἀπάντησε ὁ Γιῶργος. « Κάθε βράδου ἐρχόταν ἡ Φωτούλα καὶ μελε-τούσαμε μαζί ».

— « Ἄ, ἔτσι ; Πολὺ κλάα ».

Ὅσο περνοῦσαν οἱ μέρες, τόσο δυνάμωνε τὸ πόδι τοῦ Γιῶργου. Ἔτσι ἄρχισε πάλι νὰ παίζη καὶ νὰ τρέχη μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιά. Πόσες φορές ξαναμόλησε τὸν ἀετό του !

Ὁ Μπαρτὶν ἐπὶ καρδίας

41. Ἡ ἀνοιξη.

• Ὁ ἥλιος ζεσταίνει τώρα πιδὸ πολὺ τὴ γῆ.

• Ὁ ἀέρας γίνεται μέρα μὲ τὴ μέρα πιδὸ χλιαρός. Ἰ
λογιῶν λογιῶν χορτάρια σκεπάζουν τοὺς κάμπους.

• Τὸ σιτάρι στὰ χωράφια ψήλωσε τόσο, πού κυμα-τίζει ὄταν τὸ φυσᾷ τὸ βρχνιδινὸ ἀεράκι.

“Όσο αὐξάνει ἡ ζέστη, τόσο βιάζονται καὶ τὰ δέντρα καὶ οἱ θάμνοι ν’ ἀνθίσουν καὶ νὰ χύσουν τὴν εὐωδιά τους. Πρώτη ἡ ἀμυγδαλιὰ φορεῖ τ’ ἄσπρα της, σωστὴ νυφούλα. Ὑστερα ἀνθίζουν στοὺς κάμπους οἱ μαργαρίτες καὶ οἱ παπαροῦνες. Τ’ ἄσπρα καὶ κόκκινα λουλούδια τους ὁμορφαίνουν τὴν ὠραία πράσινη φορεσιά τοῦ κάμπου. Ζηλεύουν τὰ θυμάρια, οἱ λυγαριές καὶ οἱ κουμαριές, ὅλα τὰ κλαριά τοῦ βουνοῦ καὶ ὅλα τὰ δέντρα, καὶ ἀνοίγουν κι αὐτὰ τάνθη τους καὶ μοσκοβολοῦν.

Καὶ τὰ χελιδόνια ἀπὸ τίς μακρινές χώρες ἀποθυμοῦν τὰ παλιά τους λιμέρια· κοπάδια κοπάδια ξεκινοῦν. Περνοῦν βουνά, περνοῦν θάλασσες, καὶ κάθε κοπάδι πολεμᾷ νὰ περάσῃ τὸ ἄλλο κὶ νὰ φτάσῃ πρῶτο. Γυρίζουν στὴν παλιά τους στέγη, στὴν παλιά τους φωλιά.

Μὰ ὁ ἥλιος, οἱ ὁμορφιές καὶ οἱ εὐωδιές ξετρελαίνουν καὶ τ’ ἄλλα τὰ πουλιά· τ’ ἀηδόνια, νὰ κοτσύφια, τοὺς σπίνους, τίς τσίχλες. Ὅλα ἀρχίζουν νὰ τραγουδοῦν καὶ νὰ διαλαλοῦν ἀνάμεσα ἄπὸ τὰ κλαδιά τῶν ἀνθισμένων δέντρων τὸν ἐρχομὸ τῆς ἀνοιξης.

42. Τὸ χελιδόνι.

« Χελιδόνι μου γοργό,
ποῦρθες ἀπ’ τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες ; »
—» Τὴν ὑγεία καὶ τὴν χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ’ αὐγά »

43. Οι μέλισσες.

Πέρα στην άκρη του περιβολιού, δυο μέλισσες βγάζουν τα κεφάλια τους από τις τρυπίτσες της κυψέλης, σα μεθυσμένες από τις μυρουδιές.

— « Τι ώραϊα πού είναι έξω, άδερφή » λέει ή μιá στην άλλη. « Δέ βαρέθηκες, αλήθεια, κλεισμένη όλον τó χειμώνα, και αυτό τó παλιό μέλι, πού τρώμε όλη την ήμέρα, κι αυτή τή στενωσιά, πού δέ μπορούμε καλά καλά νά κινηθοῦμε ; Και νά είμαστε υποχρεωμένες νά καθαρίζουμε όλη την ώρα τόν άέρα με τά φτερά μας ; Έξω είναι μέρα, χαρά Θεοῦ. Ό κόσμος όλος είναι άνθισμένος, και μεϊς δέν καταλαβαίνουμε τίποτε από την όμορφιά του. Άφήνω πού και τά κελάρια μας άδειασαν. Πρέπει νά βγοῦμε, νά πάρουμε καινούριο χυμό νά τά ξαναγεμίσωμε ».

— « Τό κελάρι σου άδειασε, καημένη, γιατί έσύ τρώς πολύ. Τό δικό μου έχει άκόμη ».

— « Σςςς, νά ή βασίλισσα ».

Οί δυο νοικοκυρές προσκυνοῦν με σεβασμό τή βασίλισσα, πού περνά μ' ένα όλόχρυσο φόρεμα, ψηλή και ώραϊα. Πίσω της ακολουθοῦν ένα πλήθος εργατικές μέλισσες.

Ή βασίλισσα κάθεται στο θρόνο της και λέει δυνατά στο λαό της :

» Από μακριά έφτασε στή μύτη μου ή μυρουδιά τής άνοιξης. Άκούω γύρω κελαηδισμούς και βλέπω τά χορτάρια στολισμένα μ' ένα σωρό λουλούδια. Ή σοδιά φέτος θά είναι πολύ πλούσια.

» Είναι καιρός να βγῆτε· να πάρετε όμως μαζί σας και τὰ μικρά. Πρέπει να μάθετε στα πρωτόβγαλτα και άσυνήθιστα παιδιά μου να δουλεύουν και εκείνα. Αυτό θα πάρουν τὴ θέση σας σὲ λίγους μῆνες. Ἡ ζωὴ τῆς μέλισσας εἶναι ὅλο δουλειά. Πρέπει να τοὺς δείξετε πῶς να δοκιμάζουν κάθε χυμὸ μὲ τίς κεραῖες τους, και ἅμα βροῦν τὸν καλύτερο, να χώνουν τὴν προβοσκίδα τους βαθιὰ στὸ λουλούδι και να τὸν ρουφοῦν.

» Πρέπει να μάθουν να κουβαλοῦν στα πίσω τους πόδια τὴ λεπτή, κίτρινη σκόνη τῶν λουλουδιῶν. Γι' αὐτὸ εἶναι τὰ πόδια τους βαθουλὰ σὰν κουταλάκια.

» Πρέπει ἀκόμη να τοὺς δείξετε πῶς να μεταχειριστοῦν τὸ κεντρί τους, ἅμα βρεθοῦν μπροστὰ σὲ ἔχθρό ».

Ἐπειτα γύρισε και εἶπε στα μικρά: «Ἐσεῖς μικρά, ἀνοίξετε καλά τὰ πέντε σας μάτια και προσοχὴ μὴ φεύγετε μακριὰ ἀπὸ τοὺς μεγάλους, γιατί τώρα πλήθυναν τὰ πουλιὰ και τὰ ἔντομα, και σὲ κάθε βῆμα μποροῦν να σᾶς καταπιοῦν. Να προσέχετε προπάντων τὸ μελισσοφάγο. Ἀκούω ἐδῶ κοντὰ τὴ λαλιά του και δὲ μ' ἀρέσει καθόλου· μᾶς φυλάει καρτέρι. Αὐτὸ τὸ πουλι̇ ἔχει ὀρκιστῆ να καταστρέψῃ τὴ γενιά μας.

» Ὁ καλύτερος τρόπος να γλιτώσετε ἀπ' αὐτὸν εἶναι να μὴν πετᾶτε ποτὲ ἴσια. Ἄν τύχη και σᾶς κυνηγήσῃ, να λοξοδρομῆτε ὀλοένα. Εἶναι βαρὺς και δὲν μπορεῖ να σᾶς ἀκολουθῆ σ' ὅλες τίς λοξοδρομίες.

Καταλάβετε ; πηγαίνετε τώρα με την εύχή μου » και ἡ βασίλισσα πρόσταξε τοὺς θυρωροὺς ν' ἀνέξουν διάπλατες τὶς πόρτες τῆς κυψέλης.

Ζούμμμ, βγαίνουν ὅλες οἱ μέλισσες μαζί με ὄρμη και πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι.

Τὰ μικρὰ μελισσόπουλα προτιμοῦν τὰ γαλάζια λουλουδάκια. Ἔτσι μικροῦτσικα ὅπως εἶναι, χώνονται ὀλόκληρα μέσα στὰ λουλούδια, λὲς και θέλουν νὰ πάρουν ὅλο τὸ μέλι. Μὰ οἱ μεγάλες ἀδερφές τους δὲν τ' ἀφήνουν νὰ φορτωθοῦν πολὺ, γιατί δὲν μποροῦν ἀκόμη νὰ καλοπετάξουν, και εἶναι και ὁ δρόμος μακρινὸς ὡς τὴν κυψέλη.

Και ὅταν τύχη κανένας σκάθρος νὰ πιάσῃ κανένα μελισσόπουλο, τρέχουν ὅλες τους με βγαλμένο τὸ πρινωτὸ κεντρί τους, γιὰ νὰ γλιτώσουν τ' ἀδερφάκι τους. Τὸ μπήγουν στὸν ἐχθρὸ και τὸν φαρμακώνουν.

Ἄμα βραδιάσῃ γυρίζουν ὅλες φορτωμένες σιτὴν κυψέλη.

Ἡ βασίλισσα ποὺ τὶς βλέπει, γελᾷ τότε ἀπὸ τὸ θρόνο της και με τὰ φτερά της χαϊδεύει τὰ μικρὰ.

45. Ἡ ἀνοιξὴ στὴν πόλη.

Μέσα στὴν πόλη γυαλίζουν στὸ φῶς τοῦ ἡλίου οἱ δρόμοι, τὰ στενὰ και ἡ πλατεῖα.

Τὰ παράθυρα καὶ οἱ πόρτες εἶναι ὀρθάνοιχτες.
Ὅλες οἱ γλάστρες εἶναι ἀνθισμένες. Γεράνια σὰν
κόκκινες φωτιές, ὑάκινθοι καὶ χρυσοὶ κρόκοι.

Στὰ περιβόλια ἀνθοῦν τὰ γιασεμιὰ καὶ τ' ἅγιο
κλήματα. Στὴ δέντροστοιχία εἶναι ἀνθισμένες οἱ
ἀκακίες.

Κάθε μέρα χύνονται οἱ ἄνθρωποι στὴν πλατεῖα.

Οἱ γέροι νιώθουν τὰ πόδια τους ἐλαφρότερα, σὰ
νὰ λιγότεψαν τὰ χρόνια ἀπάνω στὴ ράχη τους.

Οἱ ἄρρωστοὶ βγαίνουν κι ἐκεῖνοι νὰ λιαστοῦν.

Τὰ μικρὰ παιδάκια πᾶνε περίπατο μὲς στ' ἀμα-
ξάκια τους ἢ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας τους, καὶ
τὰ μεγαλύτερα παίζουν ἐλεύθερα στὴν πλατεῖα καὶ
στοὺς δρόμους.

46. Ὁ σκαντζόχοιρος.

Μιὰ μέρα ὁ Γιῶργος βρῆκε ἓνα μικρὸ σκαντζό-
χοιρο μέσα σ' ἓνα λιβάδι. Τὸν ἔβαλε στὸν κοῦκο
του καὶ τὸν ἔφερε στὴ Φωτούλα. Τὰ δύο παιδιά ἄ-
δικα προσπάθησαν νὰ κάμουν τὸ σκαντζόχοιρο νὰ
βγάλῃ τὴ μουσουδίτσα του. Ὁ σκαντζόχοιρος ἔμενε
πάντα τυλιγμένος σὰν ἀγκαθωτὸ κουβάρι.

Ἡ Φωτούλα θυμῆθηκε τότε τὴν παρακάτω ἱστο-
ρία γιὰ τὸ σκαντζόχοιρο, ποῦ τὴν εἶχε διαβάσει σὲ
ἓνα ὠραῖο βιβλίο μὲ ἱστορίες γιὰ τὰ ζῶα.

Ένα βράδυ ὁ σκαντζόχοιρος συγυρίστηκε καὶ βγῆκε νὰ πάρῃ τὸν ἀέρα του. Ἦταν χαρούμενος, ζωηρὸς καὶ σιγασφύριζε ἕνα τραγούδι.

Τὰ πουλιά ἐκείνη τὴν ὥρα εἶχαν τελειώσει τὸ βραδινὸ τους τραγούδι καὶ πήγαιναν στὰ κρεβάτια τους νὰ κοιμηθοῦν.

Ὅταν τὰ εἶδε ὁ κύρ σκαντζόχοιρος, τοὺς φώναξε : « Τί ἀνόητα πού εἰστε ἐσεῖς τὰ πουλιά! Πηγαίνετε νὰ κοιμηθῆτε ἴσια ἴσια τὴν ὥρα πού σκοτεινιάζει καὶ εἶναι ὁ καιρὸς εὐχάριστος ».

— « Δὲν εἴμαστε τόσο ἀνόητα, ὅσο εἶσαι σύ, πού ἔχουν κρυμμένους ὅλη τὴν ἡμέρα μέσα στὸ φράχτη » τοῦ ἀπάντησε μιὰ ζωηρὴ τσίχλα. « Ἄπορῶ, φίλε μου, πῶς μπορείς νὰ ζῆς κρυμμένος ὅλη τὴν ἡμέρα, χωρὶς νὰ βλέπῃς τὸ λαμπρὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ὑποθέτω πῶς κοιμόσουν πάλι, τεμπέλη ».

— « Καὶ βέβαια κοιμόμουν » ἀπάντησε ὁ σκαντζόχοιρος. « Ἐμένα ἡ δουλειά μου εἶναι τὴ νύχτα. Βγαίνω νὰ βρῶ τίποτε νὰ τσιμπήσω. Μὰ καὶ τὴν ἡμέρα, ἂν τύχη καὶ περάσῃ κάτι ἀπὸ κοντά μου, δὲν τὸ ἀφήνω ».

— « Καὶ τί βρίσκεις τὴ νύχτα νὰ φᾶς, κύρ σκαντζόχοιρε ; » τὸν ἐρώτησε περιέργα ἡ τσίχλα.

— « Τί βρίσκω ; » ἀπάντησε ὁ σκαντζόχοιρος. « Ἄν ἀπαντήσω φίδι, τότε σοῦ λέω τί βρίσκω ».

— « Φίδι ! Καὶ δὲν τὰ φοβᾶσαι τὰ φίδια ; » ρώτησε δειλὰ ἡ τσίχλα.

— « Τί ἀνάγκη τὰ ἔχω ; » ἀποκρίθηκε ὁ σκαντζόχοιρος. « Ἄς εἶναι καλὰ τ' ἀγκάθια μου. Ἄκου νὰ δῆς, τί ἔφτιαξα προχτὲς σὲ μιὰ ὀχιά. Τὴν ξέρεις τὴν

δχιά, αυτό τὸ φίδι τὸ φαρμακερό ; Περνοῦσε ἀπὸ κοντὰ μου· πήγαινε νὰ φάη πουλιά. Τὴν ἄφησα καὶ προσπέρασε καὶ χράπ, τῆς ἀρπάζω τὴν οὐρά ὁμέσως ὕστερα κουλουριάστηκα, ἄφησα γύρω γύρω ὅλα μου τ' ἀγκάθια ὄρθια καὶ ἔκαμα τὸν ψόφιο. Οὔτε μιλιὰ οὔτε λαλιά. Γυρίζει αὐτὴ ἀγριεμένη, ρίχνεται στ' ἀγκάθια μου μὲ τὸ κεφάλι, καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ χτυπᾷ ἀνόητα πάντα στ' ἀγκάθια μου, γιὰ νὰ μὲ καταβάλῃ καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν οὐρά της. Ἔδινε χτύπους, ἔδινε, κι ὅλο μάτωνε, ὥσπου ἔπεσε κάτω ψόφια. Ἐγὼ τὴν ἔφαγα τότε μὲ πολλὴ ὄρεξη ».

— « Χμ » ἔκαμε ἡ τσίγλα, πού θυμήθηκε ἕξαφνα μὲ ἀνατριχίλα τὰ σκυλιὰ τοῦ κυνηγιοῦ. « Καλὰ τὰ φίδια· ἂν σ' ἀπαντήσῃ ὁμως κανένα λαγωνικὸ ἢ καμιὰ ἀλεπού ; »

— « Ἄς δοκιμάσῃ. Τ' ἀγκάθια μου γιὰ ὅλους τάχω ».

— « Ἐ, τὸν καυχησιάρη ! Ξέρεις ὁμως τί κατάφερε μιὰ ἀλεπού προχτὲς σ' ἓναν τέτοιο κουλουριασμένο σκαντζόχοιρο ; »

— « Ὅχι, δὲν ξέρω » εἶπε θυμωμένος ὁ σκαντζόχοιρος.

— « Ἐ, ἄκουσε λοιπὸν νὰ σοῦ πῶ καὶ τότε δὲ θὰ καυχιέσαι πιά :

» Σὰν εἶδε, πού λές, φίλε μου, ἡ γριά ἀλεπού τὸ σκαντζόχοιρο ἔτσι τυλιγμένο σὰν κουβάρι, τὴν ἔσπρωξε μὲ τὰ πόδια της καὶ τὸν ἔρριξε μέσα στὸ ρυάκι. Ὁ σκαντζόχοιρος ξαφνίστηκε. καθὼς πῆγε νὰ ξετυλιχτῇ κι ἔβγαλε τὴ μύτη του γιὰ νὰ δῇ τί τρέχει, τὸν ἀρπαξε ἡ ἀλεπού καὶ τὸν ἐσχότωσε ».

— « Θὰ ἤθελα νὰ μὴ μιλήσῃς γιὰ τόσο φριχτὲς ἱστορίες » εἶπε ὁ σκαντζόχοιρος τρομαγμένος κι ἀνατρίχιασε.

— « Καλύτερα θὰ ἦταν νὰ μὴν ἔκανες τὴν ἀρχή » τοῦ ἀπάντησε ἡ τσίχλα. « Τράβη τώρα, εἶναι καιρὸς γιὰ ὕπνο » τοῦ εἶπε καὶ πῆγε νὰ κουρνιαῖ. Μὰ ὁ κύρ σκαντζόχοιρος δὲν πῆγε στὸ κρεβάτι, παρὰ τράβηξε τὸ δρόμο του.

Ἐκεῖ ποὺ πήγαινε ἀπάντησε μιὰ νυχτερίδα, ποὺ ἀνοίγε τὰ περίεργα φτερά της, καὶ τὴν κυρὰ κουκουβάγια, ποὺ πετοῦσε ἀθόρυβα μὲ τὶς μαλακὲς φτεροῦγες της, καὶ κυτάλαβε πῶς εἶχε καλὴ συντροφιά στὸ νυχτερινό του περίπατο. Ἔτσι ἡ μικρὴ καὶ πονηρὴ τσίχλα ἔμεινε μὲ τὰ κακά της λόγια.

44. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν στὴν Πλαγιά.

Κοντεύει τὸ Πάσχα. Ὁ Γιώργος εἶναι καλεσμένος νὰ περάσῃ τὶς γιορτὲς κοντὰ στὸ θεῖο του στὸ χωριό, τὴν Πλαγιά.

Ὁ Γιώργος ζήτησε μ' ἐπιμονὴ νὰ καλέσουν καὶ τὴ Φωτούλα· κι ἐκείνη πάλι παρακάλεσε πολὺ τὸν πατέρα της νὰ τῆς δώσῃ τὴν ἄδεια νὰ πάη μὲ τὸ Γιώργο στὸ χωριό.

Τὰ παιδιὰ ξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριό μὲ τὸ ἀμάξι τοῦ κύρ Δημήτρη.

Τὰ συνοδεύει ἡ μητέρα τοῦ Γιώργου. Θέλει κι ἔ-

κείνη νά ἰδῆ τὴ γριά μάνα της, πού μένει στὴν Πλαγιά.

Μαζί τους ἔχουν καὶ δῶρα γιὰ τὰ ξιδερφόκια τοῦ Γιώργου καὶ ἓνα γλύκισμα, πού τοὺς ἔδωσε ἡ μητέρα τῆς Φωτούλας.

Στὸ δρόμο στάθηκαν σ' ἓνα κηφενεδάκι, γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν καὶ νὰ ποτίσουν τὸ ἄλογο. Ὑστερα ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο τους.

Νά, φάνηκε τὸ χωριό, ὀλόασπρο μέσα στὰ δέντρα. Ξεχωρίζει ἡ ἐκκλησίαι μὲ τὸ καμπαναριό της. Πλάι τους κυλᾷ ἓνα ἡσυχο ποταμάκι. Πάνω του γέρνουν νέες καὶ γέριες ἱτιές καὶ φουντωτὰ πλατάνια. Τὰ κλαδιά τους καθρεφτίζονται μέσα στὸ νερό.

Δεξιά καὶ ἀριστερά, ὅσο βλέπει τὸ μάτι, ἀπλώνονται πράσινα ἀμπέλια καὶ χωράφια.

Ἄρχισε ὁ ἀνήφορος. Τοὺς χτυπᾷ ὁ ἀέρας τοῦ βουνοῦ. Μαζί μὲ τὴ δροσιά φέρνει καὶ τὴ μυρουδιά τῶν κλαριῶν. Σὲ λίγη ὥρα φτάνουν στὸ χωριό.

Τὰ ξαδέρφια τοῦ Γιώργου, ὁ Μανόλης καὶ ἡ Τάσω, εἶχαν ἔρθει ὡς τὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ νὰ τοὺς ἀπαντήσουν.

Τί χαρὲς ὅταν ἰδῶθηκαν τὰ παιδιά! Πῆραν καὶ τὸ Μανόλη καὶ τὴν Τάσω πάνω στὸ ἀμάξι καὶ μπῆκαν στὸ χωριό. Ὅταν ἔφτασαν στὸ σπίτι ὅλοι τοὺς καλωσῶρισαν, γελαστοὶ καὶ χαρούμενοι.

Μόνο ἡ γιαιγιά ἔκλαψε ξιναβλέποντας τὴν κόρη καὶ τὸ ἐγγόνι της.

45. Τὸ χωριό.

+ Ὁ θεῖος τοῦ Γιώργου, ὁ κύρ Χρῖστος, εἶναι ἀπὸ τοὺς καλύτερους τοῦ χωριοῦ καὶ τὸ σπίτι του εἶναι ἀπὸ τὰ ὁμορφότερα στὴν Πλαγιά. Κάτω εἶχε μιὰ μεγάλη κάμαρα, ποὺ τὴν εἶχαν καὶ γιὰ μαγειρειό. Στὴ μιὰ γωνιά ἦταν τὸ τζάκι· δίπλα στὸ τζάκι ἦταν δυὸ ράφια γιὰ τὰ πιάτα. Σ' ἓνα καρφί κρεμόταν τὸ τραπέζι τοῦ φαγητοῦ.

Κοντὰ στὸ μαγειρειό ἦταν ἡ ἀποθήκη· ἐκεῖ εἶχαν τις σοδειές, τὸ σιτάρι, τὸ καλαμπόκι, τὰ φασόλια, τις φακές, τὸ βούτυρο, τὸ λῆπος καὶ ἄλλα.

Μὲ μιὰ ξύλινη σκάλα ἀνέβαιναν στὸ ἀπάνω πάτωμα· ἐκεῖ ἦταν ἄλλες δυὸ κάμαρες. Στις κάμαρες αὐτὲς κοιμόνταν. Κοντὰ στὸν τοῖχο ἦταν ἓνα μικρὸ τραπέζι καὶ ἀπάνω στὸ τραπέζι ἓνας καθρέφτης. Σὲ μιὰ γωνιά ἦταν ἓνα μπαούλο καὶ ἀπάνω του μιὰ στοίβα μὲ στρωσίδια. Ἀπὸ τὸ ταβάνι ἦταν κρεμασμένες ἀρμαθιὲς κυδώνια καὶ ρόδια, ποὺ μοσκομύριζαν τὴν κάμαρα. X

Τὰ παιδιά κατέβηκαν στὴν αὐλή, ποὺ ἦταν πλατιά καὶ μεγάλη. Ἀπὸ τὴ γειτονικὴ αὐλὴ χωρίζονταν μ' ἓνα φράχτη ἀπὸ λυγαριὲς καὶ ἄλλα κληριά. Στὴν μιὰν ἄκρη ἦταν ἓνας μέγας στάβλος.

« Εἶναι γιὰ τὰ γελάδια » εἶπε ἡ Τάσω. « Τώρα εἶναι ἄδειος, γιὰτὶ τὰ γελάδια λείπουν στὴ βοσκή ».

Κοντά στο μεγάλο στάβλο ήταν κι ένας μικρότερος· αυτός ήταν ο στάβλος του αλόγου. Ο Μανόλης άνοιξε την πόρτα· μέσα ήταν το άλογο δεμένο κι έτρωγε τριφύλλι. Ήταν κοκκινωπό και είχε και μια άσπρη βούλα στο μέτωπο.

Πρώτη φορά ή Φωτούλα έβλεπε άλογο στο παχνί του. Τί μεγάλο πού τής φαινόταν !

Το άλογο γύρισε το κεφάλι του και κοίταξε τα παιδιά.

« Κοίταξε μάτια πού έχει ! » είπε ή Φωτούλα.

Τάκ τάκ, χτύπησε εκείνο με τα πίσω του πόδια και σήκωσε την ουρά του πάνω στη ράχη του, για να διώξει μια άλογόμουγα πού το τσιμπούσε.

Έπειτα τα παιδιά κατέβηκαν στο δρόμο. Άπ' το διπλανό σπίτι άρχισε να τὰ γαβγίζει ένας μαντρόσκυλος.

« Καλά πού είναι δεμένος με άλυσίδα » είπε ο Γιώργος.

Μερικές χήνες πού περπατούσαν στο δρόμο, τρόμαξαν. Άνσιξαν τα φτερά τους κι έτρεξαν φωνάζοντας : γκά γκά γκά.

Άπό το φούρνο του παρακάτω σπιτιού έβγαине καπνός· έψηναν ψωμί. Τους χτύπησε ή μυρουδιά του ψημένου ψωμιού.

« Έδω κάθε σπίτι έχει και το φούρνο του » είπε ή Τάσω.

Δεξιά μιὰ αὐλόπορτα ἦταν ἀνοιχτή. Μπροστά της κάθονταν γάμω μερικά μικρὰ χωριατόπουλα.

« Μὲ θυμᾶσαι, Θανάση ; » εἶπε ὁ Γεώργος σ' ἓνα ἀπ' αὐτά. « Δὲ σοῦ ἔκαμα ἐγὼ πέρσι μιὰ μικρὴ βρικούλα καὶ τὴ ρίξουμε μαζὶ στὸ ποτάμι ; »

Ὁ Θανάσης δὲν τὸ θυμόταν.

Στὸ παρκατὼ σπῖτι ἦταν μιὰ γριούλα στὴν πόρτα κι ἔκλωθε γυρίζοντας τὸ ἀδράχτι της.

Τὰ παιδιὰ προχώρησαν στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ.

Κάτω ὑπὸ ἓνα πλάτανο μιὰ βρύση ἔτρεχε μέρα καὶ νύχτα. Τὸ νερὸ ἔπεφτε σὲ μιὰ μεγάλη καὶ βροθιά πέτρινη γούρνα. Ἀπ' αὐτὴ χυνόταν σὲ μιὰ στενὴ μακρουλή, ξύλινη σκάφη, καμωμένη ἀπὸ κορμὸ δέντρου, καὶ ὕστερα ἔτρεχε ἐλεύθερο κι ἔκανε ἓνα μικρὸ ρυάκι.

Μπρὸς στὴ βρύση ἦταν μερικὲς κοπέλες μὲ τίς λαγῆνες τους. Περίμεναν νὰ ἔρθη ἡ σειρὰ τους νὰ γεμίσουν.

Τὰ παιδιὰ πλησίασαν καὶ ἡ Φωτούλα ἔσκυψε στὴ μεγάλη γούρνα.

« Κοίτα, Γεώργο, τί καθαρὸ νερὸ ! » εἶπε « Βάλε τὸ χέρι σου, νὰ δῆς τί κρύο παῦ εἶναι ! »

Ὁ Γεώργος ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ νερὸ : « Οὐ, πάγος » εἶπε.

« Μὰ τί νομίζετε ; σὰν τὸ δικὸ σας νερὸ στὴν πόλη πίνουμε ἐμεῖς ἐδῶ στὸ χωριό ; » εἶπε μιὰ χωριατοπούλα, ποὺ περίμενε νὰ γεμίση τὴ λαγῆνα της.

Ὁ ἥλιος εἶχε ἀρχίσει νὰ βασιλεύῃ. Οἱ χωρικοὶ γύριζαν ἀπ' τὰ χωράφια τους. Ἀπὸ μακριὰ φαίνονταν οἱ ἀγελάδες, πού γυρνοῦσαν ἀπὸ τὴ βοσκή.

« Νὰ φύγωμε, νὰ φύγωμε » εἶπε ἡ Φωτούλα. « Φοβοῦμαι ».

— « Μὴ φοβᾶσαι. Δὲν πειράζουν σὰ δὲν τὰ πειράξης » εἶπε ὁ Μανόλης.

Ἡ Φωτούλα ὁμῶς δὲν πίστευε καὶ μπῆκε σὲ μιὰ πόρτα. Τ' ἄλλο παιδιὰ στάθηκαν μπροστά της.

Τώρα οἱ ἀγελάδες περνοῦσαν ἀπὸ μπρὸς τους, ἄσπρες, κανελιές, κοκκινωπές. Ἐδῶ κι ἐκεῖ μικρὰ καὶ μεγάλα μοσχάρια ἔτρεχαν πηδηχτὰ πίσω τους, μὲ σηκωμένες τὶς οὐρές.

Νὰ κι ὁ ταῦρος, μὲ τὰ μεγάλα του κέρατα ! Λές καὶ θέλει νὰ κουτουλήσῃ ὅποιον βρῇ μπροστά του.

Ὁ ἀγελαδάρης, μ' ἓνα χοντὸ ραβδί στὸ χέρι, ἔρχεται τελευταῖος καβάλα πάνω σ' ἓνα γάιδαρο.

Ὅσες ἀγελάδες περνοῦσαν ἀπὸ τὴν πλατεῖα, πλησίαζαν στὴ βρύση κι ἔπιναν νερὸ ἀπὸ τὶς γοῦρνες. Ἐπειτα πήγαινε καθεμιὰ στὸ στάβλο της.

Μιὰ ἀνοιξε μὲ τὰ κέρατά της τὴν αὐλόπορτα καὶ μπῆκε στὴν αὐλὴ ἐνὸς σπιτιοῦ. Ἄλλες τὶς περιμένουν οἱ γυναῖκες στὴν πόρτα τῆς αὐλῆς.

Στοῦ κῆρ Χριστοῦ μπῆκαν τρεῖς ἀγελάδες. Μοῦου, μούγκρισε μιὰ κοκκινωπὴ μπαίνοντας στὸ κατώφλι καὶ κάλεσε τὸ μοσχάρκι της.

Κατόπι ἀπὸ τὶς ἀγελάδες μπῆκαν καὶ τὰ παιδιὰ.

46. Στο στάβλο.

Σε λίγο ή κυρά 'Ασήμω, ή θεία τοῦ Γιώργου, πάει στο στάβλο ν' ἀρμέξη τίς ἀγελάδες.

Στο χέρι της κρατεῖ μιὰ καρδάρα. «Ο Μχνόλης ἔρχεται ἀπό πίσω μ' ἕναν κουβά νερό. Μαζί πάνε καί τὰ πριδιά.»

«Ν' ἀρχίσωμε ἀπό τήν Κοκκίνω » λέει ή θεία. «Μέ αὐτή γρήγορα θά τελειώσωμε, γιατί δέ θά τήν ἀρμέξωμε πολύ. Πρέπει νά φάη καί τὸ μοσχαρακι της.»

Πῆρε ἕνα χαμηλὸ σκαμνάκι καί κάθισε. Ἐπλυνε τὰ μαστάρια τῆς ἀγελάδας, ἔπειτα πῆρε τήν καρδάρα, τήν ἔβαλε ἀπό κάτω κι ἄρχισε ν' ἀρμέγη μέ τὰ δυὸ χέρια. Μιά μέ τὸ δεξί, μιὰ μέ τὸ ἀριστερό. Τὸ γάλα καθῶς ἔπεφτε ζεστό ζεστό, ἔκανε ἀφρούς. Ἡ Κοκκίνω στεκόταν ἤσυχη, λές κι ἤθελε νά ξαλαφρώση ἀπὸ τὸ βάρος της.

« Ἀνοῖξτε τώρα νά ἔρθη τὸ μοσχαρακι της, νά βυζάξη κι αὐτὸ » εἶπε ή κυρά 'Ασήμω.

Τὰ παιδιά πετάχτηκαν κι ἀνοιξαν τήν πόρτα. Τὸ μοσχαρακι ὤρμησε κι ἄρχισε νά βυζαίνει, χτυπώντας μέ τή μύτη του τὰ μαστάρια τῆς μάνας του κι κουτώντας τήν οὐρά του. Τὰ παιδιά τὸ κοίταζαν καί χαίρονταν.

Ἐπειτα ὅλοι πῆγαν στήν Παρασκευούλα. Τήν ἔλεγαν ἔτσι, γιατί γεννήθηκε Παρασκευή μέρα.

« Αὐτή εἶναι χαϊδεμένη, εἶπε ή κυρά 'Ασήμω ». Πρέπει πρῶτα νά τή χαϊδέψωμε, γιατί ἀλλιῶς δέ στέκεται » .

Τώρα ἡ καρδάρα γέμισε.

« Ποπό γάλα » εἶπε ἡ Φωτούλα. « Ὅλο τὸ πίνετε ; »

— « Καὶ πίνουμε καὶ κάνουμε καὶ τυρὶ καὶ βούτυρο » ἀποκρίθηκε ἡ κυρὰ Ἀσήμω.

— « Τὴν ἄλλη δὲ θὰ τὴν ἀρμέξης ; » ρώτησαν τὰ παιδιά.

— « Ποιά, τὸ Περδίκι ; Ὅχι, αὐτὴ δὲν ἔχει ἀκόμη γάλα » .

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπῆκε στὸ στάβλο ὁ κύρ Χρίστος.

« Τελείωσε τὸ ἀρμεγμα ; » ρώτησε. « Θέλω νὰ τίς ταῖσω » .

Μὲ μιὰ μεγάλη διχάλα ἐπαιρνε ἀπὸ τὸ χόρτο ποὺ ἦταν στοιβαγμένο ψηλά, καὶ τὸ ἔρριχνε στὸ παχνὶ τῆς κχθεμιᾶς.

Πρῶτα ἔδωσε στὴν Κοκκίνω.

« Νὰ σὲ σένα λίγο παραπάνω, εἶπε, γιατί ἔχεις τὸ μωρό » .

Τὸ Περδίκι δὲν εἶχε ὑπομονή. Πήγαινε μπρὸς καὶ πίσω.

« Ἦσυχα, Περδίκι, ἦσυχα » φώναζε ὁ κύρ Χρίστος. « Θάρθη καὶ σένα ἢ σεῖρά σου » .

Μού,...μού,...μούγκριζε κι ἡ Παρασκευούλα.

« Ἄ, ἀρχισες, βλέπω, καὶ σὺ τὴ μουσικὴ σου » μουρμούρισε ὁ κύρ Χρίστος...

Σὲ λίγο ἔτρωγαν καὶ οἱ τρεῖς ἀγελάδες.

47. Στο ποτάμι.

Δὲν εἶχε καλὰ καλὰ ξημερώσει τὴν ἄλλη μέρα καὶ ξύπνησε ἡ Φωτούλα. Τὴν ξύπνησαν τὰ κοκόρια τοῦ χωριοῦ.

Τί μουσικὴ ἦταν ἐκείνη ! Φώναζαν τὰ κοκόρια τοῦ κύρ Χρίστου κι ἀποκρίνονταν ἄλλα κοκόρια. Πότε ἀπὸ κοντὰ πότε ἀπὸ μακριά. Συνερίζονταν ποῖο νὰ φωνάξῃ δυνατώτερα καὶ καλύτερα.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ ξύπνησαν. Ὁ κύρ Χρίστος καὶ ἡ γυναῖκα του κατέβηκαν πρῶτοι στὴν αὐλή. Ἡ Φωτούλα ἄκουε τὶς ἀγελάδες, ποὺ μούγκριζαν κι ἔφευγαν γιὰ τὴ βοσκή. Στὴν πλαγινὴ κάμαρα ὁ παππούς καὶ ἡ γιὰγιά εἶχαν ξυπνήσει κι αὐτοί.

Σὲ λίγο βρέθηκαν ὅλοι κάτω, οἱ μεγάλοι καὶ τὰ παιδιά. Ἦπιαν γάλα καὶ καφέ· ὁ κύρ Χρίστος πῆγε ὕστερα νὰ καθαρίσῃ τὸ στάβλο. Ἡ κυρὰ Ἀσήμεω εἶπε στὰ παιδιά :

« Σήμερα θὰ πᾶμε στὸ ποτάμι. Ἐχομε πλύση. Θαρθῆτε καὶ σεῖς, νὰ μοῦ κουβαλήσετε ξύλα » .

Τὰ παιδιά χοροπήδησαν ἀπὸ τὴ χαρὰ τους.

Φόρτωσαν τὰ ροῦχα στὸ ἄλογο, ἔβαλαν ἀπάνω τὸ καζάνι καὶ τὴ σκάφη, ἀνέβησαν στὸ σαμάρι καὶ τὴ Φωτούλα καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ ποτάμι.

Ἦταν κατηφορία. Ὁ Μανόλης τραβοῦσε τὸ ἄλογο ἀπὸ τὸ σκοινὶ καὶ ὁ Γιῶργος στεκόταν στὸ πλάι καὶ πρόσεχε τὴ Φωτούλα.

* Ἀμα ἔφτασαν στὸ ποτάμι, τράβηξαν στὸ μέρος

τῆς πλύσης. Ἐκεῖ συνήθιζαν νὰ πλύνουν οἱ χωρικές, πού ἦταν τὸ νερὸ ἄφθονο καὶ καθαρό.

Ἄμα ξεφόρτωναν, πῆγαν τὰ παιδιὰ νὰ μαζέψουν ξερὰ κλαδιά ἀπ' τὰ πλατάνια τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ κυρὰ Ἀσήμω ἔκαμε ἓνα πρόχειρο τζάκι μὲ δυὸ μεγάλες πέτρες, ἔβαλε ἀπάνω τὸ καζάνι καὶ τὸ γέμισε νερό.

Ὑστερα ἀναψαν ἀπὸ κάτω μιὰ μεγάλη φωτιά, καὶ ἡ κυρὰ Ἀσήμω ἄρχισε νὰ πλένη.

Τὰ παιδιὰ παίζουν ἐκεῖ κοντά.

Ρίχνουν πέτρες στὸ ποτάμι καὶ γελοῦν ἅμα τοὺς πιτσιλιὰ τὸ νερό. Μπλούμ, ἔρριξε μιὰ μεγάλη πέτρα ὁ Γιῶργος. Τὸ νερὸ εἶναι τόσο διάφανο, πού τὴ βλέπουν ποῦ στάθηκε.

Στὴν ὄχθη βρίσκονται κι ἄλλες πολλὲς πέτρες. Ὅλες εἶναι ἄσπρες καὶ ὅλες εἶναι στρογγυλές, λές κι ἔβαλε ὅλη τὴν τέχνη του τὸ νερὸ γιὰ νὰ τὶς στρογγυλέψῃ, καθὼς τὶς κατέβαζε ἀπὸ τὸ βουνό.

Ἡ Τάσω μπαίνει μέσα στὸ νερὸ ὡς τὸ γόνατο. Περπατεῖ καὶ περνᾷ ἀντίπερα. Τὴν ἀκολουθεῦν καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ. Ὅλα στέκονται στὴ γραμμὴ καὶ προσπαθοῦν μὲ τὰ πόδια τους νὰ ἐμποδίσουν τὸ νερὸ νὰ τρέξῃ.

« Πάπιες, πάπιες, παιδιὰ » φώνηξε ἡ Φωτούλα.

Εἶναι καμιὰ δεκαπενταριά πάπιες καὶ παπάκια, κίτρινα κίτρινα. Καμαρωτὲς καμαρωτὲς κατεβάνουν κολυμπώντας τὸ ποτάμι.

« Μοιάζουν μὲ βαρκοῦλες » λέει ὁ Γιῶργος.

Ἄλθθεια μοιάζουν μὲ βαρκοῦλες καὶ μάλιστα μὲ βαρκοῦλες φαρδιές, ποὺ δὲν ἔχουν φόβο ν' ἀναποδογυρίσουν. Γιὰ κουπιά τους ἔχουν τὰ δύο τους πόδια, ποὺ ἀνάμεσα στὰ δάχτυλα ἔχουν πετσάκια γιὰ νὰ σπρώχνουν εὐκόλα τὸ νερό.

« Νὰ καὶ δυὸ πάπιες μὲ κχτσαρὰ φτερά στὴν οὐρά » ξαναεἶπε ἡ Φωτούλα. « Τί ὠραῖες ποὺ εἶναι ! »

— « Αὐτὲς εἶναι ἀρσενικές » εἶπε ὁ Μχνόλης.

Μιὰ πάπια ἔχωσε τὸ λαιμὸ τῆς μὲς στὸ νερό. Νὰ κι ἄλλη, νὰ κι ἄλλη.

« Α, θὰ βρῆκαν, φαίνεται, σκουλήκια τοῦ νεροῦ καὶ βατραχάκια, καὶ τρῶν » εἶπε ἡ Τάσω.

Οἱ πάπιες ἤρθαν κοντά.

« Φοσ » φώναξαν ὅλα τὰ παιδιὰ μαζί. Ἐκεῖνες τρόμαξαν καὶ κολυμπώντας γρήγορα πετάχτηκαν ἔξω στὴν ὄχθη.

Ἄμέσως τίναξαν τὰ φτερά τους καὶ στάλα νερὸ δὲν ἔμεινε ἀπάνω τους. Λὲς καὶ δὲν εἶχαν μπῆ στὸ ποτάμι.

Τώρα τὰ παιδιὰ στὴν ἄκρη τοῦ ποταμιοῦ κάνουν μιὰ μικρὴ λίμνη. Βαθουλώνουν τὸ χῶμα μὲ τὰ χέρια τους, ἔπειτα βάζουν γύρω γύρω πολλές πέτρες καὶ στὸ τέλος κάνουν ἕνα αὐλάκι ὡς τὸ ποτάμι καὶ ἀφήνουν τὸ νερὸ νὰ γεμίσει τὴ λίμνη τους. Γύρω φυτεύουν κλωνάρια ἀπὸ ἰτιές. Σωστὴ λίμνη· μόνο τὰ ψάρια λείπουν.

« Τάσω, Μανόλη » φώναξε ἡ κυρά Ἀσήμω. « Ἐλάιτε νὰ στρώσετε γιὰ νὰ φάμε. Μεσημέρι πιά· ἐσεῖς δὲν πεινάτε »

Ἡ Τάσω κι ἡ Φωτούλα ἔστρωσαν κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι πάνω στὴ χλόη ἓνα φαντὸ τραπεζομάντιλο. Ἐπειτα ἀνοιξαν τὰ φαγιά τους: μαῦρο ψωμί, τυρὶ καὶ αὐγὰ βρασμένα.

Ἐφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξη κι ἔπειτα ἔσκυψαν κι ἤπιαν ἀπὸ τὸ ποτάμι νερό. Ἦπιαν καὶ οἱ μύτες τους.

Ὁ ἥλιος ἦταν ψηλὰ στὸν οὐρανό. Τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ ἄστραφταν· οἱ ἄσπρες πέτρες ἔλαμπαν στὶς ὄχθες του. Ἀρχισε νὰ φυσᾷ κι ἔλαφρὸ ἀεράκι. Οἱ ἴτιές καὶ τὰ πλατάνια θροίζαν.

« Τώρα θὰ κάμωμε κούνια » εἶπε ὁ Μανόλης.

— « Δὲν ἔχει κούνια » ἀποκρίθηκε ἡ κυρά Ἀσήμω. « Ἀρκετὰ παίξατε· πρέπει νὰ μὲ βοηθήσετε ν' ἀπλώσω γρήγορα τὰ ροῦχα νὰ στεγνώσουν, τώρα πὺ ἔχει καὶ ἀέρα. Ἐχομε καὶ στὸ σπίτι δουλειές καὶ πρέπει νὰ γυρίσωμε νωρίς ».

Σὲ λίγο ὅλο τὸ μέρος εἶχε γεμίσει ἀπὸ πλυμένα ροῦχα.

Κάθε κλαρὶ κι ἓνα ροῦχο. Ἐδῶ ἄσπρα, ἐκεῖ κόκκινα, καὶ πάρα πέρα χρωματιστά. Τὸ ἀεράκι τὰ φυσούσε καὶ τὰ κουνούσε, κι ἀπὸ μακριὰ φάνταζαν σὰ χρωματιστὲς φτεροῦγες πουλιῶν πὺ ἐτοιμάζονται νὰ πετάξουν ἀπ' τὴ γῆ.

48. Ποταμάκι.

« Ποταμάκι μου κχλό,
στάσου, σὲ παρακαλῶ ».
— « Δὲν μπορῶ νὰ μείνω πίσω,
πάω το μύλο νὰ γυρίσω ».

— « Μὲς στὶς λαγκαδιές, ποὺ βρέχεις,
τί τραγούδια λές καὶ τρέχεις ; »
— « Τὸ δικό σου τὸ σκοπὸ
παίρνω καὶ τόνε σκορπῶ ».

« Ποταμάκι, τί εἶν' αὐτά,
ποὺ τὰ σέρνεις στ' ἀνοιχτά ; ».
— « Εἶναι φύλλα ἀπ' τὸ πλατάνι
κὼ βαρκοῦλες τάχω κάνει ».

— « Στὸν ἀφρό σου πετρχδάκια
σοῦ πειῶ καὶ λουλουδάκια ».
Μπλούμ, καὶ πίσω βιαστικὸς
νὰ τὰ πιάση ὁ βαθραχός.

49. Ένα γράμμα τῆς Φωτούλας.

Πλαγιά, 12 Ἀπριλίου 1926

Ἀγαπητῆ μου μητέρα,

Εἶμαι καλά. Μὲ τὸ Γιῶργο παίζουμε ὅλη τὴν ἡμέρα.

Ἐδῶ στὸ σπίτι εἶναι κι ἄλλα δυὸ παιδιά, ὁ Μανόλης καὶ ἡ Τῶσω. Εἴμαστε ὅλη τὴν ἡμέρα μαζί στὰ λιβάδια.

Προχτὲς πήγαμε στὸ ποτάμι μὲ τὴν κυρὰ Ἀσήμω, πού εἶχε πλύση. Σήμερα θὰ βοηθήσωμε νὰ στολίσουν τὸν ἐπιτάφιο.

Ὁ κύρ Χρῖστος ἔχει ἓνα ὄμορφο μοσχάκι κι εἶναι πολὺ λαίμαργο. Θέλει νὰ φάη ὅλο τὸ γάλα τῆς Κοκκίνως τῆς μητέρας του.

Στὴν κάμαρα πού κοιμούμαστε, κάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια, εἶναι δυὸ φωλιές χελιδονιῶν. Ἡ μιὰ εἶναι ἀπὸ τὸν περασμένο χρόνο καὶ φέτος τὴν ἐπιδιώρθωσαν. Τὴν ἄλλη τὴ χτίζουν ἀκόμη. Δυὸ χελιδόνια κουβαλοῦν ὅλη μέρα χορτάκια, τρίχες καὶ λάσπες καὶ κελαηδοῦν ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ. Τ' ἀγαπῶ πολὺ.

Ἡ ἄσπρη μας κλώσα ἔχει ἑφτά κλωσόπουλα.

Εἶναι σὰν τοῦφες ἀπὸ κίτρινο μαλλί, μὲ τὴ μυτίτσα τους κόκκινη κόκκινη. Τρομάζουν καὶ φεύγουν σὰν πᾶμε κοντά τους.

Τὴν Κυριακὴ θὰ γίνῃ μεγάλος χορὸς στὴν πλα-

τεία. Ὁ παππούς τοῦ Γιώργου μᾶς λέει πῶς θὰ χο-
ρέψη κι αὐτός.

Τώρα τὰ ξέρετε ὅλα.

Χαιρετίσματα στὸν Τάκη καὶ στὸ Μίμη μας.

Φιλῶ τὸ χέρι τῆς γιαγιᾶς. Ἐσένα καὶ τὸν πατέρα
μου σᾶς φιλῶ.

Φωτούλα

50. Ὁ ἐπιτάφιος.

Οἱ πόρτες τῆς ἐκκλησίας εἶναι ὀρθάνοιχτες.

Στὴ μέση, πάνω σ' ἓνα τρχπέζι, εἶναι ἀπλωμέ-
νος ὁ ἐπιτάφιος.

Εἶναι κεντημένος μὲ χρυσὲς καὶ ἀσημένιες κλω-
στὲς πάνω σὲ βυσσινὴ μεταξωτὸ βελουῶδο.

Τὸν κέντησεν οἱ κοπέλες τοῦ χωριοῦ. Μέρη καὶ
νόχτες ἔσκυψαν πάνω του μὲ ἀγάπη καὶ μ' εὐλάβεια.

Ὅταν τὸν τελείωσαν, τὸν ἐχάρισεν στὴν ἐκκλη-
σία τοῦ χωριοῦ, στὸν ἅγιο Σωτῆρα.

Κάθε χρόνο, τέτοια μέρα, τόχουν τάμα οἱ κοπέ-
λες τοῦ χωριοῦ νὰ τὸν στολίσουν οἱ ἴδιες, μὲ τὰ χέ-
ρια τους.

Ἔτσι καὶ φέτος. Ἐκοψαν τὰ καλύτερα λουλούδια
ἀπὸ τίς γλάστρες τους καὶ τοῦ τὰ ἔφεραν. Βιόλες,
τριαντάφυλλα, κρίνους, γαρίφαλα καὶ δάφνες.

Ντυμένες ὅλες μὲ τὰ γιορτινά τους, πολλὴ ὥρα
ἐργάστηκαν γιὰ νὰ στολίσουν τὴν τράπεζα καὶ τὸ
κουβούκλιο.

Πολλά παιδιά βοήθησαν· ανάμεσα σ' αὐτὰ ἦταν ἡ Φωτούλα καὶ ὁ Γιωργος. Εἶχαν φέρει καὶ αὐτὰ μαζί τους κρινάκια τοῦ ἀγροῦ, ὠραῖες καμπανέλες καὶ ἀγριοπασχαλιές.

Ὅλα τὰ εἶχαν στολίσει μὲ τάξη καὶ ὁμορφιά.

Καὶ ὁ παπᾶς εἶχε ράνει τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ μὲ φύλλα ἀπὸ τριαντάφυλλα.

Τώρα ὅλοι πᾶν καὶ προσκυνοῦν.

Καὶ τὰ παιδιά περνοῦν κάτω ἀπὸ τὸν ἐπιτάφιο.

51. Προσευχὴ τοῦ μικροῦ κοριτσιοῦ.

Θεέ μου, κάμε τὸ μικρό μου περβολάκι
νὰ γεμίση μὲ λουλούδια ὡς τὸ πρωῒ
Κάμε νόρθη κι ἓνα ὀλόχρυσο πουλάκι,
πού νὰ παίρνη ἀπ' τὴν ποδιά μου τὸ φατ.

Δίνε πάντα τὴ δική σου τὴ βοήθεια
στὸ μικρό μου τὸ χεράκι νὰ κεντᾶ.
Στὴ γιαγιά μου μάθε κι ἄλλα παραμῦθια,
νὰ μοῦ λέη στὴ φωτίτσα μας κοντά.

Δυὸ ἄσπρες πεταλουδίτσες στεῖλε πόλι,
γιὰ νὰ παίξουνε στὴ γλάστρα μου σιμά.
Κάμε ἢ κούκλα μου νὰ γίνη πιὸ μεγάλη,
νὰ μιλῇ, νὰ μὲ φωνάζη καὶ μαμά.

52. Λ α μ π ρ ή .

“Ολοι είναι συναγμένοι στην πλατεία του χωριού. Εκεί θα είναι σήμερα χορός. Μέρους τὸν περιμένουν οἱ νέοι κι οἱ κοπέλες τοῦ χωριού. Αὐτὲς φοροῦν τὲς κεντημένους τους ποδιὲς καὶ ὠραία χρωματιστὰ μαντίλια στὰ μαλλιά τους. Καὶ οἱ νέοι εἶναι στολισμένοι. Φοροῦν τὰ πιὸ καλά τους ρούχα.

Τὰ παιδιά τοὺς τριγυρίζουν καὶ τοὺς θαυμάζουν· λαχταροῦν νὰ μεγαλώσουν καὶ νὰ γίνουν μιὰ μέρα τέτοιοι κι αὐτά. Οἱ γέροι, κχιτισμένοι σὲ μιὰ γωνιά, τοὺς καμαρώνουν κι αὐτοί. “Αχ, τέτοιοι, ἦταν καὶ αὐτοὶ ἕναν καιρό !

Τὰ βιολιά, στολισμένα μὲ κορδέλες καὶ λουλούδια, περιμένουν. Νά, τώρα μπαίνουν στὴ μέση τὰ παλικάρια καὶ οἱ κοπέλες. Τὰ βιολιά ἀρχίζουν τὸ τραγούδι :

Τρία πουλιά λαλοῦσαν ψηλὰ στὸν οὐρανό,
ποὺς θέλει κι ἀγαπάει νὰ σέρνη τὸ χορό.
Πρέπει νάσαι λεβέντης καὶ νάσαι κι ὄμορφος,
νάχη τὰ μάτια μαῦρα, τὸ μπόι του ψηλό,
νὰ σειέται, νὰ λυγιέται σὰν τὸ βασιλικό.

Ὁ χορὸς ἀρχισε. Τὸν σέρνει ἕνα παλικάρι, ψηλὸ καὶ μελαχρινό. Τὰ μάτια του λάμπουν καὶ τὸ κορμί του σειέται σὰ νέο δεντρί, πὺ τὸ λυγᾷ ὁ ἄνεμος. Πότε δεξιά, πότε ἀριστερὰ καὶ πάλι ἴσιο σὰ λαμπάδα. Τὸν ἀκολουθοῦν οἱ ἄλλοι, πιασμένοι ἀνάμεσά τους μὲ πολὺχρωμα μαντίλια.

Τώρα ἀρχίζει ὁ νέος πὺ σέρνει τὸ χορὸ νὰ τραγουδᾷ :

Ἦθελα νάμου, ὄμορφος,
νάμου, καὶ παλικάρι,
νάμουνα καὶ τραγουδιστῆς
δὲν ἤθελα ἄλλη χάρη.

Σὲ λίγο πετᾶ τὸ μαντίλι σὲ ἄλλον. Τώρα αὐτὸς
σέρνει τὸ χορὸ καὶ τραγουδεῖ κι αὐτός. Ἔτσι καθένας
θὰ σύρη τὸ χορὸ μὲ τὴ σειρά του.

Τώρα κι οἱ γέροι ἔκαμαν ὄρεξη· οἱ νέοι τοὺς τρά-
βηξαν στὸ χορὸ. Ὁ παπποὺς τοῦ Γιώργου ξαναθυμή-
θηκε τὰ νιάτα του. Ἐπιασε τὸ μαντίλι καὶ ἄρχισε νὰ
σέρνη τὸ χορὸ. Τραγουδεῖ κι ἡ φωνή του βγαίνει τρε-
μουλιαστή ἀπὸ τὸ στῆθος του. Γυρίζει τὸ μαντίλι,
κάνει βόλτες καὶ χτυπᾶ βαριά τὴ γῆ μὲ τὸ πόδι του.
Ὁ παπποὺς φαίνεται κι πὼς ἔχει ξαναγιώσει· τὸ πρό-
σωπὸ του λάμπει ἀπὸ χαρά.

« Λαμπρὴ εἶναι σήμερα » λέει. « Πρέπει καὶ μεῖς
οἱ γέροι νὰ διασκεδάσωμε » . καὶ κοντοκαθίζει καὶ
χτυπᾶ τὴ γῆ μὲ τὸ χέρι του. Ἐπειτα κάνει μιὰ
βόλτα καὶ σηκώνεται πάλι ὄρθιος.

Ὅλοι τὸν καμαρώνουν. Ἡ Φωτούλα τὸν θαυ-
μάζει.

Πιὸ πέρα ἀπ' τοὺς μεγάλους εἶχαν στήσει τὰ παι-
διὰ χορὸ.

Τὸν ἔσερνε ὁ Γιώργος καὶ τραγουδοῦσαν ὄλα τὰ
παιδιά :

Μπᾶτε, κορίτσια, στὸ χορὸ
κι ἀρχίστε τὰ τραγούδια.
τώρα στὸν ὄμορφον καιρὸ,
π' ἀνθίζου τὰ λουλούδια,
νὰ ξεχάσωμε τὰ χιόνια,
τώρα μὲ τὰ χελιδόνια.
Νὰ ξεχνᾶμε τὴ μαυρίλα,
τώρα μὲ τὰ νέα φύλλα·
Λαλαλὰ λαλαλὰ λαλαλά,
λαλαλὰ λαλαλὰ λαλαλά.

Στριφογυρίζουν καὶ αὐτὰ κι ὕστερα πάλι
[ἀρχίζουν :

Μπᾶτε, κορίτσια, στὸ χορὸ
κι ἀρχίστε τὰ τραγούδια,
τώρα στὸν ὄμορφον καιρὸ,
π' ἀνθίζου τὰ λουλούδια.
Ν' ἀγναντέψωμε τ' ἀρνάκια
ποὺ ἀνεβαίνουν στὸ βουνό,
τὰ χλωρὰ τὰ χορταράκια
σὲ λιμέρι δροσερό.
Λαλαλὰ λαλαλά λαλαλά,
λαλαλὰ λαλαλά λαλαλά.

Στὸ λιβάδι.

Τὰ παιδιὰ βρίσκονται στὸ λιβάδι.

Ὅπου γυρίσης τὸ μάτι σου βλέπεις πρασινάδα,
λουλούδια καὶ ἀνθισμένα δέντρα.

Ἐδῶ κι ἐκεῖ πετοῦν ἄσπρες, κίτρινες καὶ γαλάζιες
πεταλοῦδες.

Και άπάνω σ' αύτή τήν πλούσια πρασινάδα βόσκουν
πηδοῦν και παίζουν ελεύθερα και χαρούμενα τὰ ζῶα
τῶν χωρικῶν· άγελάδες, βόδια, άλογα, πρόβατα, μου-
λάρια και γαϊδουράκια. Σωστή γιορτή !

Τ' άλογα κυνηγιοῦνται με τὰ γαϊδουράκια. Οί ά-
γελάδες παίζουν και τρέχουν με σηκωμένες τις οὔρες,
και τὰ μοσχαρακια τους χορεύουν κι αυτὰ γύρω τους.

Σήμερα, δέν έχει οὔτε σαμάρι οὔτε ζυγό. Είναι
ελεύθερα και χαρούμενα.

« Άς διασκεδάσωμε, λένε, αυτήν τήν ωραία μέ-
ρα, άς χαροῦμε αυτήν τήν ελευθερία μας 'Απόψε θα
μας κλείσουν πάλι στο σταβλο αὔριο θα μας ζέ-
ψουν πάλι και θα μας φορτώσουν » .

Τὰ βόδια μουγκρίζουν και τὰ γαϊδουράκια φω-
νάζουν και κουνουῦν τις οὔρες τους.

'Απάνω ο ἥλιος φέγγει και ψηλά στον οὔρανο περ-
νοῦν τὰ πουλιά και καλημερίζουν τὰ ζῶα στο λιβάδι.

Τὰ παιδιὰ περπατοῦν ανάμεσα στα ζῶα. Πέρασαν
κοντὰ από μιὰ άγελάδα. 'Η Φωτούλα τή χάιδεψε λί-
γο στη μύτη. Τί ωραία πού είναι! 'Η άγελάδα τῆς
έγλειψε τὸ χέρι.

'Ο Γιῶργος θέλησε νά παίξει μ' ένα γαϊδουράκι.
Μά εκείνο δέ σήκωνε τὸ κεφάλι του από τὸ φαγι.
Κουνουσε μόνο τὰ μεγάλχ του αυτιά δεξιά κι άριστε-
ρά, και ἔδιωχνε με τήν οὔρα του τις άλογόμυγες.

'Ο Γιῶργος στη στιγμή βρέθηκε άπάνω του. 'Ο
γαϊδαρος σήκωσε με θυμὸ τὸ κεφάλι του σαν νά τοῦ

Τὰ παιδιὰ.

ἔλεγε : « Μὰ κι ἐδῶ ἀκόμη μοῦ φορτώνεσαι ; Δὲ μὲ ἀφήνεις νὰ χαρῶ κι ἐγὼ μιὰ ὥρα ἐλεύθερη ζωὴ ; Κιτέβχα, γιατί θὰ σὲ ρίξω »· καὶ χτύπησε θυμωμένος τὰ πίσω του πόδια.

Ὁ Γιῶργος ὅμως δὲν καταλάβαινε τὴ γλῶσσα τῶν γαϊδάρων καὶ δὲν κατέβαινε. Ἐξαφνα ὁ γαϊδαρος δίνει μιὰ κλοτσιὰ καὶ ὁ Γιῶργος βρέθηκε ξαπλωμένος στὴ μαλακὴ πρσινάδα.

Ὁ γαϊδαρος ἔτρεξε στὰ γαϊδουράγκαθα.

Ἐνα ἄσπρο μουλάρι πῆγε τότε κοντὰ του. « Καλημέρα κύρ Μέντιε » τοῦ εἶπε.

— « Καλημέρα, κύρ Ψαρή. Γιιορτὴ σήμερα, ἔ ; » καὶ χαμογέλασε μὲ τὸ δικό του τρόπο.

— « Ἐ, ἄς ξεκουραστούμε κι ἐμεῖς μιὰ φορά » εἶπε ὁ Ψαρή. « Ἄρκετὰ δουλέψαμε αὐτὲς τίς μέρες, τί λὲς καὶ σύ ; »

— « Ἐ, κύρ Ψαρή, νὰ παραπονιέμαι ἐγὼ, μὰ νὰ πκραπονιεσαι καὶ σύ ; »

— « Πῶς νὰ μὴν παραπονιέμαι, κύρ Μέντιε ; Δὲν κάνω, ἐγὼ τὸ μουλάρι, πιὸ βαριὰ καὶ πιὸ πολλὴ δουλειὰ κι ἀπὸ σένα καὶ ἀπὸ τὸν ξάδερφό μου, τὸ ἄλογο ; Καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι καλύτερα περιποιῶνται τὸ ἄλογο ἀπὸ μένα ».

— « Μὰ τότε τί νὰ πῶ ἐγὼ, κύρ Ψαρή ; Μακάρι νὰ περνοῦσα κι ἐγὼ σὰν ἐσένα ! »

— « Ἐσὺ σὰν ἐμένα ! Μὰ ἔνα θὰ γίνωμε ἐμεῖς τὰ μουλάρια μὲ σᾶς τὰ γαϊδούρια ; »

— « Δηλαδή, κύρ Ψαρή, θέλεις νὰ πῆς πὼς εἶσαι εἶσαι πιὸ καλὸς ἀπὸ μένα » καὶ τίναξε θυμωμένα τὴν οὐρὰ του. « Τί κάνεις, σὲ παρακαλῶ, ἐσύ παραπάνω ἀπὸ μένα καὶ σοῦ κρεμοῦν οἱ ἄνθρωποι κουδούνια καὶ χάντρες ; »

— « Ἐγὼ τί κάνω ; » ἀπάντησε ὁ Ψαρῆς. « Ἐμένα μοῦ ἐμπιστεύονται οἱ ἄνθρωποι τὸ πιὸ βαρὺ φορτίο καὶ μπορῶ νὰ τὸ κουβαλήσω καὶ στὸ πιὸ ψηλὸ βουνό » .

— « Μήπως κι ἐμένα δὲν μὲ φορτώνουν ; » εἶπε ὁ κύρ Μέντιος.

— « Ναι, μὰ δὲν εἶναι μόνα τὸ φορτίο. Εἶναι νὰ εἶσαι καὶ ἔξυπνος. Νὰ μπορῆς νὰ περάσης καὶ ἀπὸ τὸ πιὸ στενὸ μονοπάτι, ὅπως περνῶ ἐγώ, χωρὶς νὰ γλιστήσης καὶ χωρὶς νὰ χάσης ποτέ τὸ δρόμο σου » .

— « Δηλαδή θέλεις νὰ μᾶς πῆς πὼς εἶσαι κι ἔξυπνος, κύρ Ψαρή » εἶπε ὁ κύρ Μέντιος καὶ κρέμασε τὰ κάτω χεῖλια του.

— « Καὶ βέβαια ἔξυπνος. Ἐγὼ πῆρα τὴν ἔξυπνάδα ἀπὸ τὸν πατέρα μου, τὸ ἄλογο. Ἄμ τί, σὰν κι ἐσένα, ποὺ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ξέρουν πὼς εἶσαι κουτός ; »

— « Ἐγὼ κουτός ; Δὲ φαντάζομαι ν' ἀκουσες αὐτὸν τὸ λόγο γιὰ μένα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, ἔχω ἔξυπνάδα ἐγώ, ποὺ ἐσύ οὔτε νὰ τὴν ὄνειρευτῆς δὲ θὰ μποροῦσες. Θέλεις ν' ἀκούσης μιὰ ἱστορία μου ; »

Τὸ μουλάρι γέλασε :

« Γιὰ πές μας νὰ τὴν ἀκούσωμε » .

— « Λοιπόν, ποὺ λές, φίλε μου Ψαρή, μιὰ μέρα ὁ ἀφεντικός μου ὁ κύρ Στάθης, ἄφησε στὸ χωράφι του τὰ λουριά ἀπὸ τ' ἀλέτρι του. Τὴ νύχτα τὸ μυρίστη-

καν μερικὲς ἀλεπούδες καὶ τὰ ἔσυραν στὴ φωλιά τους.
"Ὅταν εἶδα τὸν κύρ Στάθη τὸ πρῶτὸ λυπημένο, τοῦ λέω :
« Τί ἔχεις ἀφεντικό; »—« Αὐτὸ κι αὐτὸ » μου λέει ἐκεῖνος.

— « Στάσου, τοῦ λέω, ἐγὼ θὰ σοῦ τὰ φέρω τὰ λουριά » .

» Μιὰ καὶ δυό, πού λές, Ψαρή, φεύγω καὶ πάω στὴ φωλιά τῶν ἀλεπούδων καὶ στρώνομαι ἀπέξω μακρὸς πλατὺς κι ἔκανα τὸν ψόφιο. Ποῦ νὰ δοῦν οἱ ἀλεπούδες τέτιο πρᾶμα ! Τὸ πῆραν γι' ἀλήθεια. Βγάζουν τὰ λουριά, μὲ δένουν, δένονται κι αὐτὲς καὶ ἐτοιμάζονται νὰ μὲ τραβήξουν μέσα στὴ φωλιά.

» Ἐγὼ μόλις κατάλαβα πὼς ἤμουν γερὰ δεμένος, πετιέμαι ἀπάνω κι ἀρχίζω νὰ τρέχω κατὰ τὸ χωράφι τοῦ ἀφεντικοῦ μου σέρνοντας πίσω μου τίς ἀλεπούδες.

» Ἄμα μὲ εἶδε ἐκεῖνος, «μπράβο, μου λέει, ὠραῖα τὰ κατάφερες, κύρ Μέντιε » καὶ μ' ἄφησε ὅλη τὴ νύχτα νὰ βοσκήσω μέσα στὸ γρασιδί.

» Αὐτὴ ἡ ἱστορία εἶναι ἀληθινή, κύρ Ψαρή. Ἔ, τί λές γι' αὐτό ; »

— « Νά σοῦ πῶ κι ἐγὼ, κύρ Μέντιε, μιὰ ἱστορία πού εἶναι κι αὐτὴ ἀληθινή;

» Τὴν περασμένη βδομάδα μὲ πῆγαν στὸν πεταλωτή, γιὰ νὰ μοῦ βάλουν ἓνα καινούριο πέταλο. Ὁ πεταλωτὴς ἔφερε ἀμέσως τὰ ἐργαλεῖα του. Πῆρε τὸ πόδι μου καὶ τὸ βάσταξε πάνω στὴν ποδιά του. Ἐβγαλε τὸ παλιὸ πέταλο μὲ κάτι τσιμπίδες, ἔπειτα ἔξυσε ὅσο χρειαζόταν τὸ νύχι μου, πού εἶχε μεγαλώσει ἀπὸ τὴν τελευταία φορά, πού μὲ

είχε πετχλώσει και κάρφωσε στο τέλος ένα καινούριο πέταλο.

» «Όλον αυτόν τον καιρό καθόμουν ήσυχος, γιατί είναι περιττό να κάνη κανείς θόρυβο για ένα πράμα που είναι ανάγκη να γίνη.

» «Αμα γύρισα όμως στη δουλειά, άρχισε να μου πονή το νύχι. Κατάλαβα πως ό πεταλωτής δέν είχε προσέξει και είχε πιάσει το κρέας με το καρφί. Δούλεψα με πολύν κόπο εκείνη την ήμέρα. Το βράδυ μ' έκλεισαν στο στάβλο· μα έγώ που να κοιμηθώ ! Πονούσε το πόδι μου και συλλογιζόμουν τή δουλειά τής άλλης ήμέρας.» Έπρεπε να έχω βηλμένο καλά το πέταλο πριν ξαναρχίση ή δουλειά.

» «Η πόρτα του στάβλου ήταν κλειστή. Τί κάνω λοιπόν ; Με τα δυνατά μου πόδια τήν τίναξα τόσο που έφυγε άπ' τον τόπο της. Έπειτα έτρεξα στον πεταλωτή. Δέν είχα ανάγκη να ρωτήσω το δρόμο, γιατί όπως ξέρεις, κύρ Μέντιε, ένα μουλάρι ποτέ δέν ξεχνά το δρόμο που περνά μια φορά· και στην άλλη άκρη του τόπου μας να με πήγαιναν, πάλι θα ήξερα να γυρίσω πίσω.

» «Αμα πήγα στον πεταλωτή, αυτός ξαφνίστηκε που με είδε μοναχό. Έγώ σήκωσα μπρός του το πονεμένο μου πόδι και κεϊνος κατάλαβε τί έτρεχε και μου διώρθωσε το πέταλο. Τότε άμέσως έτρεξα εύχαριστημένος πάλι στο στάβλο μου.

» Και τώρα κύρ Μέντιε, δέ βρίσκεις πως είμαι ζυπνότερος άπό σένα ; »

— « Όχι, δέ βρίσκω » άποκρίθηκε σβχρά ό κύρ

Μέντιος. « Τὸ μόνο πού ξέρω εἶναι πὼς ἐγὼ εἶμαι ἓνας πολὺ ἔξυπνος γάιδαρος ».

56. Ἕνα θλιμμένο τραγούδι.

Τὰ παιδιὰ περπατοῦσαν δίπλα στὸ ποτάμι. Περνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ ἀνθισμένους θάμνους καὶ λουλούδια. Τὸ νερὸ κυλοῦσε ἤσυχα· μόλις ἀκούεταν τὸ μурμουρίσμα του, γιὰτὶ τὸ τραγούδι τῶν πουλιῶν στὶς ἰτιές, στὰ πλατάνια καὶ στὶς λεῦκες ἦταν πιὸ δυνατὸ ἀπ' αὐτό. Σὰ νὰ εἶχαν σήμερα τὰ πουλιὰ γιορτὴ καὶ γέμιζαν τὸν ἀέρα μὲ τὶς γλυκόλαλες μελωδίες τους.

Ἀνάμεσα ὁμως ἀπὸ τὰ τραγούδια τους ξεχωρίζει ἓνα λυπητερὸ τραγούδι· ἓνα τραγούδι γεμάτο πόνο καὶ ἀπελπισία.

« Ἄκου, ἄκου, Γιωῖργο » εἶπε ἡ Φωτούλα· « σὰ νὰ κλαίη κανένα πουλί ».

Τὰ παιδιὰ στάθηκαν· τὸ τραγούδι ἀκούεταν τώρα καθαρὸ σὰν κλάμα.

Προχώρησαν καὶ εἶδαν δυὸ πουλιά. Τὸ ἓνα καθόταν στὴν κουφάλα ἐνὸς γέρικου πλατάνου καὶ πότε κελαηδοῦσε λυπητερά καὶ πότε ἔπαυε καὶ χτυποῦσε μὲ τὴ μυτίτσα του, τὸ στῆθος του. Τὸ ἄλλο πετοῦσε γύρω στὸ δέντρο, ἀπὸ ἓνα κλαδί στὸ ἄλλο, καὶ κάπου κάπου ἔβγαζε κι αὐτὸ μιὰ σπαραχτικὴ φωνή.

Τὰ παιδιὰ γιὰ πολλὴ ὥρα στάθηκαν ἀκίνητα καὶ κοιτάζαν. Τί νὰ εἶχαν τὰ πουλιά ; Καὶ ἦταν τόσο ὠραῖα ! Τὸ στῆθος τους ἦταν κίτρινο, οἱ φτεροῦγες

τους και ἡ οὐρά τους πράσινη. Στὸ κεφάλι εἶχαν ἄσπρες και πράσινες βούλες.

«Τί ὠραῖα πουλιά ! Πῶς τὰ λένε ; » ρώτησε ἡ Φωτούλα.

— « Τὸ μελισσοφάγο δὲν ξέρεις ; » ἀπάντησε ὁ Μανόλης.

Ὁ Γιῶργος πλησίασε στὴν κουφάλα τοῦ δέντρου.

« Μιὰ φωλιά, εἶπε, μὰ δὲν ἔχει μέσα πουλάκια » .

— « Γι' αὐτὸ λοιπὸν κάνουν ἔτσι » εἶπε ὁ Μανόλης.

« Θὰ ἔχασαν τὰ παιδιὰ τους. Ποιὸς ξέρει, καμιὰ νυφίτσα ἢ κανένα φίδι θὰ τοὺς τὰ ἔφαγε. Μπορεῖ ὁμως νὰ τὰ πῆραν και τὰ παιδιὰ » .

Ὅλα τὰ παιδιὰ πλησίασαν τώρα στὸ δέντρο. Τὸ καθισμένο πουλάκι τρόμχξε και πέταξε, μὰ σὲ λίγο ξαναῆρθαν και τὰ δυὸ και πετοῦσαν ψηλὰ ἀπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν παιδιῶν.

Τὰ παιδιὰ ἔφυγαν. Στὴν πρώτη στροφὴ τοῦ δρόμου βρῆκαν τρία χωριατόπουλα. Τὸ καθένα κρατοῦσε ἀπὸ ἓνα πουλάκι στὸ χέρι του. Φαίνονταν εὐχαριστημένα.

« Ἀπὸ ποῦ τὰ πήρατε αὐτὰ τὰ πουλάκια ; » τοὺς εἶπε ἀγριεμένος ὁ Γιῶργος.

— « Τί σὲ μέλει ἐσένα ; Μήπως σοῦ τὰ κλέψαμε ; »

— « Σταθῆτε νὰ σᾶς δείξω τί μὲ μέλει ἐμένα » και ὤρμησε νὰ πάρη τὰ πουλιά ἀπ' τὰ χέρια τους.

Τὰ χωριατόπουλα ἔφευγαν τρέχοντας. Ὁ Γιῶργος τὰ κυνηγοῦσε. Ἀπὸ πίσω του ἔτρεχαν ἡ Φωτούλα και τ' ἄλλα παιδιὰ..

Όταν τὰ ἔφτασαν, πιάστηκαν στὰ χέρια. Τὰ χωριατόπουλα ἔσφιγγαν τὰ πουλάκια μέσα στὰ χέρια τους γιὰ νὰ μὴν τοὺς τὰ πάρουν.

« Δὲ θὰ μᾶς τὰ πάρετε, δὲ θὰ μᾶς τὰ πάρετε » φώναζαν.

Πάλεψαν πολλὴ ὥρα· καὶ ἡ Φωτούλα πάλεψε σὰν ἀγόρι. Στὸ τέλος τοὺς τὰ πῆραν.

Μὰ τὸ πουλάκι ποὺ εἶχε σώσει ἡ Φωτούλα, ἦταν πνιγμένο. Τὰ ματάκια του ἦταν κλεισμένα καὶ τὸ κεφαλάκι του ἔγερνε σὰ σπασμένο κλαδί.

Τὰ δυὸ ζωντανὰ τὰ ἔβαλαν πάλι τὰ παιδιὰ στὴ φωλιά τους.

57. Ἡ μάνα.

Γύρισε κι ἤβρε ἀκόμη τὴ φωλιά ζεστή, μέσα στοῦ δέντρου τὴν κουφάλα, ἡ ἔρμη μάνα. « Τσιτσιρ...., μοῦ πῆραν τὰ παιδιὰ μου », καὶ θρηνεῖ κι εἶναι τὰ μάτια τῆς ἀνήσυχα καὶ πλάνα.

« Τσιτσιρ, τσιτσιρ », κι ἀπὸ κλαδάκι σὲ κλαδί τὸν πόνο τῆς τὸν πάει βαρὺ καὶ τότε φέρνει. Γέρνουν τ' ἄλλα πουλάκια καὶ τὴ συμπονοῦν, καὶ κάθε ἀνθὸς καὶ φύλλο θλίβεται καὶ γέρνει.

Ἦρθαν οἱ ψύχρες. Φεύγουν ὅλα τὰ πουλιὰ καὶ μόνο ἡ μάνα ἀκόμη κάτι περιμένει· κι ὁ ξυλοκόπος ποὺ περνοῦσε μιὰν αὐγὴ, μὲς στὴ φωλιά τὴ βρῆκε, ὀμιμένα πεθαμένη.

58. Στο δάσος.

Ὁ Γιῶργος καὶ ἡ Φωτούλα πῆγαν στὸ δάσος νὰ μαζέψουν φράουλες. Ἔχουν κι ἓνα καλάθκι μαζὶ νὰ τὸ γεμίσουν.

Ἐδῶ κι ἐκεῖ βρίσκουν καὶ μενεξέδες. Τοὺς βρίσκουν κρυμμένους κάτω ἀπὸ τὶς πρασινάδες. Ὁ καθένας τους ἔχει πέντε φυλλαράκια καὶ μοσκοβολοῦν. Μάζεψαν ἀρκετοὺς κι ἔκκαμαν δυὸ μπουκέτα· γέμισαν καὶ τὸ καλάθι φράουλες.

« Ἄς ξεκουραστοῦμε λίγο πρὶν φύγωμε » εἶπε ὁ Γιῶργος.

Τὰ παιδιὰ ξάπλωσαν στὴ ρίζα μιᾶς βελανιδιᾶς. Ὅλα γύρω τους ἦταν ἤσυχα· στὰ φύλλα τῶν δέντρων ψιθύριζε τὸ ἀνοιξιιάτικο ἀεράκι. Φρρρρ... ἀκούονταν τὰ πουλιά, ποὺ πετοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κλαδιά. Ὅλα ἦταν σὰ νανούρισμα.

Τὰ ματάκια τῶν παιδιῶν ἐκλείσαν καὶ ἀποκοιμήθηκαν.

Ὁ ἥλιος τὰ ἔβλεπε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν δέντρων καὶ χαμογελοῦσε.

Ἐνα μεγάλο μυρμήγκι ἀνέβηκε ἀπάνω στὸ γυμνὸ πόδι τῆς Φωτούλας. « Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε » φώναζε στ' ἄλλα μυρμήγκια. « Ἐδῶ εἶναι ὠραῖα γιὰ χορὸ » καὶ ἄρχισε νὰ χοροπηδᾷ.

Αὐτὴν τὴ στιγμή ἀκούστηκε θόρυβος μέσα ἀπὸ τὰ κλαριά· ἔρχονταν τρεχάτα τρία λαγουδάκια.

Τρόμαξαν σάν είδαν τὰ παιδιὰ καί στάθηκαν μέ τεντωμένα αὐτιά καί ἀνοιχτὰ μάτια.

«Δυὸ ἄνθρωποι!» φώναξε τὸ ἓνα λαγουδάκι. «Χωρὶς ἄλλο θὰ εἶναι κυνηγοί».

Τὸ μικρότερο λαγουδάκι ἄρχισε νὰ κλαίη. «Νὰ φύγωμε, νὰ φύγωμε» ἔλεγε. «Θὰ μᾶς σκοτώσουν οἱ κυνηγοί».

— «Γιὰ σταθῆτε νὰ δῶ κι ἐγὼ» εἶπε ἡ μητέρα τους, πού εἶχε φτάσει ἐκεῖνη τῇ στιγμή. «Ἐγὼ τοὺς γνωρίζω καλὰ τοὺς κυνηγούς».

Παραμέρισε τὰ χαμόκλαδα, στάθηκε στὰ πίσω πόδια καί πέρασε πρῶτα τ' αὐτιά της κι ἔπειτα τὸ κεφάλι της.

«Μπά, καὶ φοβάστε! Δὲν εἶναι κυνηγοί· εἶναι δυὸ παιδιὰ, πού ξάπλωσαν νὰ κοιμηθοῦν. Σὲ λίγο θὰ ξυπνήσουν».

— «Ἐγὼ νυστάζω» ἔλεγε τὸ μικρὸ λαγουδάκι. «Θέλω νὰ κοιμηθῶ στὸ κρεβατάκι μου. Εἶμαι κουρασμένο· διῶξε τα, μητέρα».

Καὶ ἄρχισε πάλι νὰ κλαίη τὸ μικρὸ λαγουδάκι.

Ἕνα πουλάκι, πού ἦταν ἀπάνω στῆ βελανιδιά, ἄκουσε τὰ κλάμαια.

«Ἐννοια σου, κυρὰ λαγίνα, εἶπε, ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ τὰ ξυπνήσης»· καὶ μὲ τὸ ράμφος του ἔκοψε ἓνα βελανίδι καὶ τὸ ἔρριξε ἀπάνω στὰ παιδιὰ. Ἐπεσε στὴν ποδιά τῆς Φωτούλας. Μὰ ἡ Φωτούλα ὠνειρευόταν πὼς ὁ Γιῶργος τῆς ἔρριχνε στὴν ποδιά της κεράσια ἀπὸ μιὰ κερχσιά. Χαμογέλασε κι ἐξακολούθησε νὰ κοιμᾶται.

Τότε ἡ μητέρα τῶν λαγουδιῶν εἶπε στὸν ἄνεμο :
« Φύσηξε, σὲ παρακαλῶ, μὲ δύναμη ἀπάνω ἀπὸ τὰ
παιδιά νὰ ξυπνήσουν, γιατί ἐπιασαν τὰ κρεβατάκια
τῶν παιδιῶν μου » .

Ὁ ἄνεμος φύσηξε ὅσο μπορούσε· μὰ τὰ παιδιά
ὠνειρεύονταν πῶς βρίσκονταν σ' ἓνα ψῆλωμα πού φυ-
σοῦσε.

Μάζεψαν τὰ ρούχα τους, γύρισαν ἀπὸ τὸ ἄλλο
πλευρὸ κι ἐξακολούθησαν τὸν ὕπνο τους.

Τότε ἡ λαγίνα παρακάλεσε τὸν ἥλιο : « Σὲ πα-
ρακαλῶ, ἥλιε μου, ρίξε μιὰ καυτερὴ ἀκτῖνα ἀπά-
νω στὰ παιδιά καὶ ξύπνησέ τα ».

Ὁ ἥλιος ἔρριξε μιὰ καυτερὴ ἀκτῖνα ἀπάνω στὰ
παιδιά. Μὰ ἐκεῖνα ὠνειρεύονταν πῶς κοιμοῦνταν στὸ
κρεβατάκι τους καὶ κάποιος τὰ σκέπαζε μὲ μιὰ ζε-
στὴ κουβέρτα.

Δὲ μπορῶ νὰ τὰ ξυπνήσω » εἶπε ὁ ἥλιος· « ἄ-
μα τὰ ζεσταίνω κοιμοῦνται πιὸ βχιιά » .

— « Τί, νὰ κάμωμε τώρα ; » εἶπαν τὰ λαγουδάκια
« Αὐτοὶ καὶ καμπάνες νὰ χτυπήσουν δὲν ξυπνοῦν ».

Ἡ κυρὰ λαγίνα εἶχε ἀπελπιστῆ. Μὰ ἐκείνη τὴν
ῶρα περνοῦσε ἀπὸ πάνω τους ἓνα μαῦρο σύννεφο. Ἡ
λαγίνα δακρυσμένη τοῦ εἶπε :

« Σὲ παρακαλῶ, σύννεφέ μου, στάσου μιὰ στιγμή
καὶ ρίξε λίγες κρύες σταλαματιές πάνω στὰ πρόσω-
πα τῶν παιδιῶν, ἴσως ξυπνήσουν » .

Τὸ σύννεφο ἔρριξε λίγες κρύες, δυνατὲς σταλα-
ματιές ἀπάνω στὸ πρόσωπο τῶν παιδιῶν καὶ ἐκεῖνα
τινάχτηκαν ἀπάνω.

Μπά, κοιμηθήκαμε » είπαν κι' έτριψαν τὰ μάτια τους. Πῆραν τὸ καλάθι τους καὶ τράβηξαν στὸ χωριό.

Πίσω τους τὰ λαγουδάκια χόρευαν.

59. Τὰ παιδιὰ γυρίζουν στὴν πόλη.

Ἦρθε κι ἡ μέρα ποὺ θὰ γύριζαν τὰ παιδιὰ στὴν πόλη. Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα σηκώθηκαν νωρίτερα γιὰ νὰ μαζέψουν τὰ πράματά τους.

Ἄμα τὰ ἐτοίμασαν, τὰ κατέβασαν ὅλα στὴν κύλη.

Ἡ κυρὰ Ἀσήμω τοὺς ἔδωσε ἕνα μαντίλι μὲ αὐγά κι ἕνα τενεκὲ φρέσκο βούτυρο. Τὴν τελευταία στιγμή τοὺς ἔκοψε ἀπὸ τὴν κερασιά τῆς αὐλῆς κι ἕνα καλάθι κερασία.

Τὰ παιδιὰ λυποῦνταν ποὺ ἔφευγαν. Τὸ χωριὸ τὸ εἶχαν ἀγαπήσει σὰ νὰ εἶχαν μείνει ἐκεῖ χρόνια.

« Πᾶμε νὰ δοῦμε ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ μοσχαρακι κι ν' ἀπαχειρετήσωμε τὴν Κοκκίνω » εἶπε ἡ Φωτούλα.

Τὰ παιδιὰ πῆγαν στὸ στάβλο. Τὸ μοσχαρακι ἔτριβε τὸ κεφάλι του ἀπάνω τους· οἱ ἀγελάδες κουνούσαν τὶς οὐρές τους.

Ἡ Φωτούλα τὶς χάιδεψε.

Ἦστερα τὰ παιδιὰ πῆγαν ν' ἀποχειρετήσουν τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ.

Ὁ κύρ Χρίστος εἶχε ζέψει τὸ ἀμάξι καὶ περίμενε στὴν ἐξώπορτα. Θὰ συνώδευε τὰ παιδιὰ ὡς τὴν πόλη.

« Γρήγορα, παιδιά, φώναζε. Πρέπει νὰ πᾶμε μὲ τὴν ὥρα μας ».

Τὰ παιδιά φίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιᾶς καὶ τῆς θείας, χαιρέτησαν καὶ τὸ Μανόλη καὶ τὴν Τάσω. Ἐπειτα ἀνέβηκαν στὸ ἀμάξι καὶ ξεκίνησαν.

Στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ στέκονταν ὅλοι. Κουνοῦσαν τὰ χέρια τους καὶ παγγέλλαν χαιρετίσματα στοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν.

Καθὼς τὰ παιδιά ἔφευγαν, ἔβλεπαν τὰ λιβάδια δεξιὰ κι ἀριστερά. Ὅλα τῶρα τοὺς ἔτῃν γνωστά, παντοῦ εἶχαν πάει. Συχνὰ γυρνοῦσαν καὶ πίσω καὶ ἔβλεπαν. Τὸ χωριὸ σιγὰ σιγὰ ἀπομακρυνόταν.

Τῶρα φαινόταν μόνον τὸ καμπαναριό. Ὑστερα χάθηκε κι αὐτό.

Ὅταν ἔφτασαν στὴν πόλη, πέρασαν πάλι ἀπὸ τοὺς φαρδιοὺς δρόμους. Ξαναεῖδαν μὲ εὐχαρίστηση τὰ μεγάλα σπίτια καὶ τὰ ὠραῖα μαγαζιά.

Σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ σπίτι τους· οἱ γονεῖς τους τὰ ὑποδέχτηκαν μὲ ἀγάπη καὶ χαρὰ καὶ τοὺς ἔλεγαν πὼς πάχυνν καὶ κοκκίνισαν στὸ χωριό.

Τὰ δῶρα τοῦ χωριοῦ φαγώθηκαν μὲ μεγάλη ὀρεξή.

60 Μιὰ Ἱστορία.

Πέρασαν οἱ γιορτὲς τοῦ Πάσχα καὶ ξανάρχισαν τὰ μαθήματα. Ὁ Γιώργος διάβαζε συχνὰ μὲ τὴ Φωτούλα στὸ βιβλίο ποῦ τοῦ χάρισε ὁ πατέρας τῆς.

Ἐκεῖ μέσα διάβασαν καὶ τὴν παρακάτω ἱστορία :

« Μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ ἦταν ἓνα παιδί πού τὸ ἔλεγαν Ἀντρίκο. Τὸ παιδί αὐτὸ συνήθιζε νὰ λέη πάντα : « κι ἐγώ, κι ἐγώ ». Ἄμα ἔβλεπε ἀπὸ τὸ παράθυρο νὰ περνᾷ κανέννας καβαλάρης, φώναζε : « Θέλω κι ἐγὼ νὰ εἶμαι καβαλάρης » .

Ἄμα ἔπαιζε στὸν κῆπο κι ἔβλεπε κανένα πουλάκι νὰ πετᾷ πάνω στὰ δέντρα, χτυποῦσε τὰ χέρια του κι ἔλεγε : « Θέλω κι ἐγὼ νὰ πετάξω, θέλω κι ἐγὼ νὰ πετάξω » .

Καὶ ἅμα περπατοῦσε κοντὰ στὴ λίμνη πού κολυμποῦσαν τὰ ψάρια, φώναζε : « Θέλω κι ἐγὼ νὰ κολυμπήσω. Θέλω κι ἐγὼ » .

Μιὰ φορὰ βρέθηκε ὀλομόναχο στὸ σπίτι. Στάθηκε μπροστὰ στὴν πόρτα καὶ χτύπησε τὸ καμισίκι του.

Ἐξάφνα, χόπ χόπ, ἔφτασε τρεχάτο ἓνα ἄσπρο ἀλογάκι, μ' ἓνα χρυσὸ σαμάρι στὴν πλάτη του.

Τὸ ἀλογάκι στάθηκε μπρὸς στὸ παιδί, γονάτισε τὰ μπροστινά του πόδια καὶ τοῦ εἶπε : « Ἀνέβα, Ἀντρίκο » .

Τὸ παιδί πήδησε ἀπάνω στὸ σαμάρι τοῦ ἀλόγου καὶ φώναζε : « Τώρα εἶμι καβαλάρης. Ζήτω! γὸπ χόπ » · κι ἔφυγε.

Παραπέρα, στὸ φράχτη τοῦ χωραφιοῦ στεκόταν ἡ ἀδερφοῦλα του, ἡ Μαρίκα.

« Ποῦ πᾶς, Ἀντρίκο ; » του λέει.

— « Πάω νὰ γυρίσω τὸν κόσμο, Μαρίκα. Ἐρχεσαι μαζί ; Ἐλα, ἔχει τόπο καὶ γιὰ σένα » .

— « Ἄ ! ὄχι, καλύτερα νὰ μείνω ἐδῶ κοντὰ στὴ μητέρα καὶ στὸν πατέρα » .

— « Έ, τότε μείνε, σέ χαιρετώ ». Χτύπησε με τὸ καμιτσίκι του καὶ τὸ ἀλογάκι ἔτρεχε ὅσο μποροῦσε.

Πρῶτα πέρασαν ἓνα πολὺ μεγάλο λιβάδι. Ἐπειτα ἓνα ψηλὸ βουνὸ καὶ ὕστερα ἓνα πυκνὸ σκοτεινὸ δάσος. Ἄμα βγήκαν ἀπὸ τὸ δάσος, μπῆκαν σὲ ὠραῖα πράσινα χωράφια μὲ κόκκινα καὶ γαλάζια λουλουδάκια. Ἐπειτα ἔφτασιν πάλι σὲ μικρὸ δάσος, πού τὰ δεντράκια του δὲν ἦταν ψηλότερα ἀπὸ τὸ χορτάρι, καὶ τόσο πυκνά πού δὲν ἔβλεπες τῆ γῆ. Καὶ ὕστερα βρέθηκαν μπροστὰ σ' ἓνα ὕψωμα ἀπὸ ἄμμο.

Τὸ ἀλογάκι ἀνέβαινε τώρα ἀργὰ ἀργὰ, γιατί ἦταν κουρασμένο. Ὄταν ἔφτασαν στὴν κορφή, εἶδαν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τὴ θάλασσα, τὴν πλατιὰ καὶ λαμπερὴ θάλασσα.

« Τώρα δὲν μπορῶ πιά νὰ προχωρήσω » εἶπε τὸ ἀλογάκι. « Πρέπει νὰ κατεβῆς ».

— « Μὰ ἐγὼ θέλω νὰ πάω ἀκὴμη πιὸ μακριά » φώναξε ὁ Ἄντρικος. « Θέλω ».

Χόπ, ἔκαμε μιὰ τ' ἀλογάκι, τίναξε τὰ πίσω πόδια καὶ μπούμ, ἔπεσε κάτω τὸ παιδί καὶ κατρακύλισε στὸν ἄμμο, ὡς κάτω στὴ θάλασσα.

Τότε παρουσιάστηκε ἓνα χρυσὸ ψάρι ἀνάμεσα στὰ πόδια του.

Ὁ Ἄντρικος τὸ καβαλίεψε. Πιάστηκε ἀπὸ τὰ φτερούγια τῆς πλάτης του καὶ φώναξε ἀπὸ χαρά :
« Εἶμαι πάλι κινεζικὸς, ζήτωω ».

— « Ὁχι, τώρα κολυμπᾶς » μурμουρίσε τὸ ψάρι.

— « Κολυμπῶ ; Τόσο τὸ καλύτερο » φώναξε ὁ μικρὸς καὶ ἄρχισε τὸ κολύμπι στὴ βαθιὰ καὶ ἀτελείωτη θάλασσα.

Τὰ μικρὰ ψαράκια ἔβλεπαν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς θάλασσας τὸ παιδί νὰ κολυμπᾷ καὶ χόρευαν χαρούμενα.

Ἐκπνέοντες τοὺς πετοῦσαν τὰ πουλιὰ καὶ φώναζαν τὸ ἓνα στ' ἄλλο.

« Για δῆτε, γιά δῆτε, εἶναι ὁ Ἄντρίκος ! »

Ἐκεῖ ποῦ κολυμποῦσε εἶδαν νὰ ἔρχεται ἓνα πλοῖο. Ἐπάνω στὸ πλοῖο, ἐκεῖ μπροστά, στεκόταν ὁ πατέρας τοῦ Ἄντρίκου. Φαινόταν πάρα πολὺ θυμωμένος· ἔβλεπε ἐδῶ κι ἐκεῖ, κι ἔλεγε.

« Μὰ ποῦ πῆγε αὐτὸς ὁ μικρὸς ; »

Ἄμα τ' ἄκουσε ὁ Ἄντρίκος εἶπε στὸ ψάρι :

« Γρήγορα βυθίσου, νὰ μὴ μὲ ἰδῆ ».

Τὸ ψάρι βυθίστηκε καὶ πῆγαν ὡς τὸ βυθό, ὅπου λάμπουν τὰ μαῦρα κοχύλια καὶ φέγγουν τ' ἀστρουλάκια τῆς θάλασσας. Τὰ μάτια τοῦ Ἄντρίκου γέμισαν ἀπὸ ἄρμυρὸ νερὸ. Βράχηκε κι ἔγινε μούσκεμα καὶ φώναξε θυμωμένος : « Θέλω ἀπάνω. θέλω ἀπάνω, κουτόψαρο ». Τότε κολύμπησε τὸ ψάρι πρὸς τὰ πάνω.

Τότε, καθὼς ὁ Ἄντρίκος ἔβγαζε τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὸ νερὸ, πέταξε ἓνα μεγάλο ἀσπρόμαυρο πουλί, τὸν ἄρπαξε μὲ τὸ ράμφος του, τὸν πέταξε μεμιᾶς στὴν πλάτη του καὶ πέταξε μαζί του ψηλὰ στὸν ἀέρα.

« Τώρα έχω και φτερά, τώρα μπορῶ νὰ πετῶ »
φώναξε ὁ Ἀντρίκος.

Τὸ πουλὶ πετοῦσε ὄλο και ψηλότερα και ὁ ἥλιος
ἐγερνε ὄλο και χαμηλότερα ὥσπου στὸ τέλος βα-
σίλεψε.

Τότε πέρασε πετώντας μπροστά τους μιὰ γυ-
ναῖκα μὲ μαῦρα μακριὰ ροῦχα. Ἦταν ἡ νύχτα ποὺ
κατέβαινε στὴ γῆ.

Αὐτοὶ ὅμως πετοῦσαν ὄλο και ψηλότερα ὡς τὸ
φεγγάρι, ὡς τὰ μικρὰ ἀστέρια.

« Καλησπέρα, Ἀντρίκο. Ἀπὸ ποῦ μάς ἔρχεσαι ; »
τὸν ἐρωτοῦσαν τὰ μικρὰ ἀστέρια. « Εἶναι ἀργά, ἐσὺ
ἐπρεπε νὰ κοιμᾶσαι τώρα ».

— « Μὰ ἐγὼ δὲ θέλω νὰ κοιμηθῶ. Θέλω νὰ πε-
τῶ ὄλο και ψηλότερα, ὡς τὸν οὐρανὸ, ὥσπου νὰ δῶ
τὸν ἥλιο νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ».

Τότε γέλασαν τ' ἀστέρια και τὸ πουλὶ τοῦ εἶπε :

« Ὡς τὸν οὐρανὸ ! Ἐκεῖ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ φτά-
σω, πῆγαινε καλύτερα μὲ τὸ σύννεφο ».

— « Ἔ, τότε θὰ πετάξω μὲ τὸ σύννεφο. Ἐμπρός,
γρήγορα ».

Τότε πέρασε ἓνα μεγάλο μαῦρο σύννεφο και
πῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸ παιδί, μαλακὰ μαλακὰ.

Ἐκεῖ ποὺ πετοῦσαν φάνηκε στὸν Ἀντρίκο πῶς
ἐπесαν πάνω στὰ μάγουλά του δυὸ σταλαματιές,
δυὸ μεγάλες ζεστὲς σταλαματιές.

« Σὰ νὰ εἶναι τὰ δάκρυα τῆς μητέρας μου » εἶπε
λυπημένο.

— « Μὰ βέβαια εἶναι » ἀπάντησε τὸ σύννεφο.
« Τὴν ὥρα πού ἐκλαιγε πέρασα ἀπὸ κοντά της καὶ τὰ πῆρα μαζί μου. Γρήγορα σκουπίσου, γιατί φτάνομε στὸν οὐρανὸ καὶ πρέπει τὸ πρόσωπό σου νὰ εἶναι καθαρὸ ».

Τότε ἄρχισε τὸ παιδί νὰ κλαίη μὲ λυγμούς.

« Δὲ θέλω, δὲ θέλω νὰ πάω στὸν οὐρανό. Οὔτε καὶ τὸν ἥλιο θέλω νὰ δῶ. Στὸ σπίτι μας μόνο θέλω νὰ πάω, θέλω νὰ πάω στὴ μητέρα μου ».

Μόλις τὰ εἶπε αὐτά, ἄρχισε τὸ σύννεφο νὰ κατεβαίνει γρήγορα γρήγορα καὶ μπούμ, βρέθηκε τ' ἀγοράκι κάτω, μέσα σ' ἓνα πυκνὸ θάμνο μὲς στὸ περιβόλι τους.

Ἐμπρὸς στὸ θάμνο σιεκόταν ἡ μητέρα του καὶ παραμέριζε τὰ κλαδιά.

Ὅταν τὸν εἶδε, ἀπὸ τὴ χιρὰ της τὴν πῆραν τὰ κλάματα καὶ φώναξε :

« Νά τος, νά τος. Εἶναι ὁ Ἀντρίκος μας, εἶναι ὁ Ἀντρίκος μας ».

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἔβγαινε ὁ ἥλιος καὶ κοίταζε ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ φράχτη καὶ γελοῦσε μ' ὄλο του τὸ πρόσωπο.

61. Τελευταῖες ἡμέρες τοῦ σχολείου.

Τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἔκαμε στὸ σχολεῖο πολλὴ ζέστη. Τὰ παράθυρα ἦταν ἀνοιχτά ὅλη τὴν ἡμέρα. Τὰ παιδιά ἄκουαν τίς φωνές τοῦ δρόμου. Στὰ δέντρα τῆς αὐλῆς κελαηδοῦσαν τὰ πουλάκια.

Δύο χελιδόνια, πού είχαν χτίσει τή φωλιά τους στή στέγη τοῦ σχολείου, ἔμπαιναν συχνά μέσα στήν τάξη καί πάλι ἔβγαιναν ἀπό τὸ παράθυρο. Κουβαλοῦσαν τροφή γιά τὰ μικρά τους στή φωλιά.

Τὰ χελιδονάκια ἦταν τέσσερα. "Ανοιγαν τὰ στόματά τους, πού ἦταν κίτρινα γύρω γύρω καί μέσα κατακόκκινα, καί φώναζαν ὄλα τσί τσί τσί, καί τὸ καθένα ἤθελε νὰ χάψη τή μυγίτσα πού ἔφερνε στή μύτη της ἡ μητέρα τους.

Τὰ παιδιά δὲν εἶχαν πιά πολλή ὄρεξη γιά μάθημα.

Συλλογίζονταν τίς διακοπές, πού θάρχονταν σέ λίγες μέρες.

Ὁ Γιώργος καί ἡ Φωτούλα εἶναι στὸ γραφεῖο τοῦ σχολείου. Ἡ κυρία Σοφία, ἐτοιμάζει τὰ ἐνδειχτικά τους, σκυμμένη πάνω σ' ἓνα μεγάλο τρηπέζι, πού εἶναι κάτι μεγάλα βιβλία καί τὸ κουτί μὲ τή σφραγιδα τοῦ σχολείου. Ἡ κυρία Σοφία, ἀφοῦ τελείωσε τὸ γράψιμό της, σφραγίζει, τὰκ τὰκ, τὰ ἐνδειχτικά καί τοὺς λέει :

« Παιδιά μου, εἶμαι εὐχαριστημένη κι ἀπὸ τοὺς δύο σας. Ἐσύ, Γιώργο, πῆρες λίαν καλῶς, ἡ Φωτούλα ἄριστα. Φρόντισε τοῦ χρόνου νὰ τὴ φτάσης ».

Ὁ Γιώργος κοίταξε τὴ Φωτούλα γελιστός. Δὲ ζήλεψε πού αὐτὴ τὸν ξεπέρασε.

Ἡ δασκάλισσα, ἡ κυρία Σοφία, φίλησε καί τὰ δύο παιδιά καί τοὺς ἔδωσε τὰ ἐνδειχτικά τους.

« Τώρα έχετε, τούς ειπε, τάσους μήνες μπροστά σας να παίζετε » .

Ο Γιώργος και η Φωτούλα φίλησαν τὸ χέρι τῆς κυρίας, χαιρέτησαν και κατέβηκαν στο δρόμο.

« Για να δω τὸ δικό σου χαρτί » τῆς ειπε ὁ Γιώργος. « Ποπὸ, ἓνα μεγάλο δέκα! Και διαγωγή κοσμιωτάτη. »

— « Τὸ δικό σου ; » ειπε η Φωτούλα, και τοῦ πήρε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ ἐνδειχτικὸ και τὸ ἀνοιξε. « Α, ἄ, η δική σου διαγωγή εἶναι κοσμία. Ποιὰ εἶναι πιὸ καλή, η κοσμία ἢ η κοσμιωτάτη ; »

— « Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω, θὰ ρωτήσω ἀπόψε τὸν πατέρα μου » ἀποκρίθηκε ὁ Γιώργος, και τὰ δυὸ παιδιὰ τράβηξαν για τὸ σπίτι τους πιασμένα χέρι με χέρι.

Τὸ βράδυ η Φωτούλα και η μητέρα της πῆγαν στο σπίτι τοῦ Γιώργου ν' ἀποχαιρετήσουν. Θὰ ἔφευγαν για τὴ θάλασσα ὅπου θὰ περνοῦσαν τούς μήνες τοῦ καλοκαιριοῦ.

Πρῶτὴ πρῶτὴ τὴν ἄλλη μέρα ὁ Γιώργος ἄκουσε τὸν κρότο τοῦ ἀμαξιοῦ, πὸ περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπίτι τους. Πετάχτηκε στο παράθυρο και εἶδε για μιὰ στιγμή τὸ πρόσωπο τῆς Φωτούλας και τὰ χέρι της, πὸ τὸν ἔχαιρετοῦσε μέσα ἀπὸ τ' ἀμάξι.

Ἦστερα ἀπὸ λίγες μέρες πῆγε και ὁ Γιώργος, μαζί με τὴν ἀδερφή του τὴ Μαρία και τὴ μητέρα του στο βουνό.

62. Καλοκαίρι.

Ὁ ἥλιος βγαίνει πολὺ νωρίς. Μερικὰ παιδιὰ κοιμούνται ἀκόμη.

Οἱ ἀκτῖνες του πέφτουν πχντοῦ, στὰ βουνά, στὰ δέντρα, στὰ χορτάρια, καὶ σκορποῦν φῶς καὶ ζέστη.

Ξυπνοῦν τὰ πουλιά, ξυπνοῦν τὰ ζῶα, ξυπνοῦν καὶ οἱ ἄνθρωποι.

Ὁ ἥλιος ἀνεβαίνει, καὶ ὅσο ἀνεβαίνει τόσο πυρώνει τῆ γῆ καὶ κουράζονται ἀπὸ τῆ ζέστη τὰ πουλιά, τὰ ζῶα καὶ οἱ ἄνθρωποι.

Φτάνει τὸ μεσημέρι. Τὰ πουλάκια πᾶνε νὰ κουριάσουν μέσα στὰ φύλλα τῶν δέντρων καὶ τὰ ζῶα ζητοῦν τὶς σκιές. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ κουράστηκαν νὰ ἐργάζονται στῆ ζέστη, θέλουν νὰ ξεκουραστοῦν καὶ αὐτοὶ λίγο στὸν ἴσκιο.

Στὶς μεσημεριανές ὥρες ὅλα εἶναι κουρασμένα, ὅλα ἡσυχάζουν.

Μόνο ὁ τρελὸς ὁ τζιτζικας δυναμώνει τὸ τραγούδι του αὐτὲς τὶς ὥρες.

Ἐνα μεσημέρι ὁ κύρ τζιτζικας πάνω στὸ δέντρο ξεκούφαινε ὅλον τὸν κόσμον μὲ τὸ τζιτζιρισμὰ του.

Ἡ ἀράχνη, ποὺ εἶχε ὑφάνει τὸ δίχτυ της ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ τοῦ δέντρου καὶ κοιμόταν κρεμασμένη ἀπὸ δυὸ κλωστές, ξύπνησε ἀπὸ τὸ τραγούδι.

Ἐτρεξε στὴν ἀκρὴ τοῦ δικτυοῦ της καὶ φώναξε θυμωμένη :

α "Ε, κύρ τζιτζικα, δὲ θὰ μᾶς ἀφήσης νὰ ἡσυ-

χάσωμε λίγο ; » Ὁ τζίτζικας ὁμως, σάν κουφός πού εἶναι, δὲν ἄκουσε κι ἐξακολούθησε νὰ τραγουδῇ.

Τότε ἓνα πουλάκι, πού εἶχε κι αὐτὸ ξυπνήσει ἀπὸ τὶς φωνές τοῦ τζίτζικα, ἔβγαλε νυσταγμένο τὴ μυτίτσα του ἀνάμεσα ἀπ' τὰ φύλλα καὶ τοῦ μίλησε ἔτσι :

« Για νὰ σοῦ πῶ, θαρρῶ πὼς κι ἐμεῖς τὰ πουλιὰ μποροῦμε νὰ τραγουδοῦμε, καὶ μάλιστα καλύτερα ἀπὸ σένα. Μὰ καὶ τὸ τραγούδι ἔχει τὴν ὥρα του.

» Ἐμεῖς κάθε μέρα ἀπὸ τὸ πρωὶ δουλεύομε. Βρίσκομε τροφή, συγυρίζομε τὸ σπιτάκι μας, μεγαλώνομε τὰ παιδιὰ μας. Τώρα τὸ μεσημέρι θέλομε νὰ ἡσυχάσωμε λίγο καὶ νὰ ξεκουραστοῦμε. Ἐσύ, ὄχι μόνο δὲ δουλεύεις, παρὰ καὶ τοὺς ἄλλους δὲν ἀφήνεις νὰ ξεκουραστοῦν ἀπὸ τὴ δουλειά τους ».

Ὁ τζίτζικας γούρλωσε τὰ μεγάλα του μάτια καὶ προσπαθοῦσε νὰ καταλάβῃ ἀπὸ τὶς κινήσεις τοῦ πουλιοῦ τί ἤθελε νὰ πῆ.

« Πρέπει νὰ φύγω ἀπ' αὐτὸ τὸ δέντρο, σκέφτηκε, σὰ θυμωμένοι μοῦ φαίνονται ».

Ἄνοιξε τὶς φτεροῦγες του καὶ πέταξε σ' ἓνα ἄλλο δέντρο γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ τὸ τραγούδι του.

Κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο ἦταν μιὰ μυρμηγκοφωλιά.

Μυρμηγκία πήγαιναν καὶ μυρμηγκία ἤρχονταν. Κουβαλοῦσαν ἀδιάκοπα στὴ φωλιά τους σιτάρι καὶ ἄλλους σπόρους καὶ γέμιζαν τὶς ἀποθῆκες τους.

Μόλις ἄκουσαν τὸν τζίτζικα στὴ γειτονιά τους ἄααα ! φώναξαν, μᾶς ἤρθε καὶ ὁ τραγουδιστής.

Τώρα, παιδιά, θά δουλεύωμε μὲ μουσική »· καὶ γέλασαν ὅλα κοροϊδευτικά.

Ὁ ἀρχιμύρμηγκας, ἓνας μεγάλος μύρμηγκας μὲ φτερά, στάθηκε στὰ πίσω του πόδια, πάνω σ' ἓνα σπειρὶ σιταριοῦ, καὶ φώναξε πολὺ δυνατὰ γιὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ ὁ τζίτζικας.

« Ἔ, κύρ τζίτζικα. Μεγάλωσες βλέπω, μὰ γνώση δὲν ἔβαλες. Ὁ νοῦς σου εἶναι πάντα στὸ τραγούδι ».

— « Ἄμ σάν ἐσᾶς, τὰ κουτομυρμήγκια, τοῦ ἀπάντησε ὁ τζίτζικας, πού ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ δουλεύετε μὲ χέρια καὶ μὲ πόδια; Θὰ πεθάνετε χωρὶς νὰ μάθειε οὔτε ἓνα τραγούδι. Ζωὴ εἶν' αὐτή; » καὶ ἔβγαλε τὴ γλῶσσα του καὶ τὸν περιπαίριζε.

Τότε θύμωσε ὁ μύρμηγκας. Σήκωσε τὸ χέρι του, τὸ κουνούσε καὶ τὸν ἐφοβέριζε :

« Περιπαίριζεις κιόλας, ἔ; Ἐννοια σου καὶ μεθαύριο, σάν μπῆ ὁ χειμῶνας, σοῦ δείχνω ἐγώ ».

Ἐπειτα τοῦ γύρισε τὴν πλάτη καὶ ἄρχισε πάλι νὰ σπρώχνῃ τὸ σπειρὶ τοῦ σιταριοῦ.

63. Θέρος.

Στὶς πλαγιὰς τοῦ βουνοῦ, στὰ χωράφια, θερίζουν τώρα οἱ χωρικοὶ

Τὰ στάχυα ὄριμα, βαριά, μὲ γερτὲς τὶς φοῦντες, σαλεύουν στὸν ἄνεμο καὶ κάνουν σάν κύματα. Οἱ τελευταῖες παπαροῦνες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κοκκινίζουν ἀνάμεσα στὰ χρυσὰ στάχυα. Μέσα στὰ στάχυα μποροῦν

καὶ τὰ παιδιὰ νὰ παίζουν καὶ νὰ κρύβωνται, ἔτσι πού καθόλου νὰ μὴ φαίνωνται.

Μὰ νὰ πού χύνονται τώρα μέσα στὰ χωράφια χαρούμενοι, μὲ τραγούδια καὶ γέλια, οἱ θεριστές. Νέοι καὶ νέες μαυρισμένοι ἀπὸ τὸν ἥλιο. Οἱ νέες ἔχουν τὰ μαλλιά δεμένα μὲ μαντίλι καὶ οἱ νέοι φοροῦν ψάθινα πλατιά καπέλα.

Τὸ δρεπάνι ἀστράφτει στὸν ἥλιο κάθε φορά πού τὸ τραβοῦν ἀπάνω στὰ λεπτὰ καλάμια καὶ τὰ κόβουν χειροβολές χειροβολές, κρίτες, κρίτες.

Ὁ Γιῶργος βοήθει καὶ αὐτός.

Ὅταν τελείωσε τὸ θέρισμα, κουβάλησαν τὰ στάχια στὸ ἀλώνι, ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, ψηλά, σὲ μέρος πού τὸ χτυπᾷ ὁ ἄνεμος, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ τ' ἀλωνίσουν καὶ νὰ τὰ λιχνίσουν.

Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ ἀλώνια καὶ πολλὲς θημωνιές. Στὸ ἀλώνι τ' ἄλογα τραβοῦσαν τὶς πλατιὲς λουκάνες, καὶ ἀπάνω σ' αὐτὲς ἀνέβηνε συχνὰ ὁ Γιῶργος καὶ φώναζε : « χόπ χόπ », καὶ τὸν τραβοῦσαν τ' ἄλογα. Ἀπὸ κάτω τὸ σιτάρι ξεσπειριζόταν καὶ τὸ καλάμι ἔσπαζε καὶ γινόταν ἄχυρο.

Ἦστερα, βράδυ βράδυ ὅταν ἔπαιρνε τὸ ἀεράκι, οἱ χωρικοὶ λίχνιζαν. Μὲ τὶς διχάλες σήκωναν ψηλά σωρούς ἀπὸ σιτάρι καὶ ἄχυρο. Τὸ σιτάρι ἔπεφτε βαρὺ καὶ στοιβαζόταν σὲ μιὰ μεριά καὶ τὸ ἄχυρο τὸ τραβοῦσε παραπέρα τὸ ἀεράκι καὶ τὸ σκόρπιζε ἀπλωτὸ πάνω στὴ γῆ.

Ἔτσι χωριζόνταν σὲ λίγη ὥρα τὸ σιτάρι ἀπὸ τὸ ἄχυρο.

Τοῦ Γιώργου τοῦ ἄρесе νὰ πηγαίνει στ' ἀλώνια,
νὰ παίζη μέσα στὰ στάχυα, ν' ἀνεβαίνει στὶς λουκάνες
νὰ κυλιέται στ' ἄχυρα.

64. Ὁ θερισμός.

Στὰ χωράφια, ἦεσημέρι, μὲ τὴν ἀντηλιά
πάνω κάτω οἱ θεριστάδες δρώνουν στὴ δουλειά.
Βλογημένος πάντα ὁ κόπος κι ἡ δουλειά τιμῆ.
ὅλη ἡ χώρα περιμένει τὸ γλυκὸ ψωμί.

Δές, στὸν ἥλιο τὰ δρεπάνια, λάμπουν περισσά,
χράπ, τὰ στάχυα μεστωμένα στρώνονται χρυσά.
Κκλομελετοῦν τ' ἀγόρια, τραγουδοῦν οἱ νιές,
κι ἄλλοι κουβαλοῦν δεμάτια, φτιάνουν θημωνιές.

Τώρα στρώσχνε νὰ φᾶνε κάτω ἀπ' τὴν ἐλιά,
Πᾶν τὰ βόδια γιὰ νὰ πιοῦνε πέρα μιὰ σταλιά,
κι ὁ σπουργίτης, παιχνιδιάρης, ποῦβρε τὸν καιρό,
χαμηλώνει κι ἓνα στάχυ παίρνει ἀπ' τὸ σωρό.

65. Στὴ θάλασσα.

Ἡ Φωτούλα ἦταν τρελὴ μὲ τὴ θάλασσα. Πόσο
γαλάζιο νερό, Θεέ μου, ὀλόστρωτο καὶ γυαλιστερό, πέ-

ρα ὡς πέρα, μακριά, ὥσπου φτάνει τὸ μάτι σου !

Ἔτσι πάνω στὸν ἀφρὸ φαίνεται σὰ νὰ κολυμπᾶ πέρα τὸ νησί, πού εἶναι σὰ μιὰ μεγάλη σταχτιά χελώνα. Σὰ βελουῖδο ἀπαλὸς εἶναι ὁ ἄμμος.

Ἡ Φωτούλα περπατεῖ ξεκάλτσωτη στὴν ἀμμουδιά. Τὸ κυματάκι, κυνηγᾷ τὸ πόδι της νὰ τῆς τὸ βρέξη καὶ αὐτὴ τότε τραβιέται. Ἄν ἦταν κι ὁ Γιῶργος ἐδῶ, τί ὠραῖα πού θὰ ἦταν !

Ἄ, τί εὐχάριστα νὰ εἶναι κανεὶς μέσα στὸ νερό. Βέβαια πρέπει νὰ φυλάγεται νὰ μὴν τὸν τσιμπήση καμιὰ δράκλινχ, νὰ μὴν τὸν χτυπήση καμιὰ μουδιάστρα, νὰ μὴν πατήση κανέναν ἀχινό, νὰ μὴν ἀπαντήση στὸ δρόμο του τὴ δαγκάνα καβουριοῦ. Αὐτὰ ὅμως εἶναι εὐκόλο ν' τ' ἀποφύγη κανεὶς, καὶ ἅμα μάθη νὰ κολυμπᾶ, δὲν ἔχει πιά τίποτε νὰ φοβηθῆ.

Τώρα ἡ Φωτούλα μαθίνει νὰ κολυμπᾶ. Ἡ μητέρα της τὴν πιάνει ἐλαφρὰ ἀπ' τὸ σαγόνι.

« Ἔτσι, παιδί μου » τῆς λέει. « Ἀπλώσου ἐλεύθερα στὸ νερό, σὰν νὰ ἦταν ἓνα μεγάλο πουπουλένιο στρῶμα· καὶ τώρα κούνα μαζί χέρια καὶ πόδια ».

« Ἄ, τί ἀστεία πού εἶσαι ! Κάνεις σὰ βατραχάκι. Ὅχι ἔτσι νευρικά καὶ γρήγορα, σοῦ λέω. Ἀργότερα, ἡσυχότερα, καὶ νὰ μὴν κρατῆς τὴν ἀνοπνοή σου. Ἄμα προσέχης, μπορεῖς νὰ κρατῆς τὸ στόμα ὀρθάνοιχτο καὶ νὰ παίρνῃς ἄερα χωρὶς νὰ καταπίνῃς θάλασσα. Ἔτσι, ἀργὰ ἀργὰ. Μπράβο ».

Ἡ Φωτούλα βρῆκε γρήγορα τὸ μυστικὸ νὰ στέκη ὁ ἄνθρωπος πάνω στὸν ἄφρο. Τώρα τὰ χέρια της κουνιῶνται μὲ ρυθμὸ μέσα στὸ νερό, σὰ δυὸ μικρὰ ὠραῖα κουπιά. Τὸ νερὸ τρέχει τριγύρω σὶς κορμὶ της καὶ φεύγει πίσω της καὶ τῆς χαϊδεύει χέρια, πόδια καὶ λαιμὸ. Μὰ τῆς Φωτούλας τῆς ἀρέσει ἀκόμη νὰ χτυπᾷ μὲ τὰ πόδια της πίσω τῆ θάλασσα καὶ νὰ σηκώνη ἄφρο.

« Μητέρα, τῆς λέει, κάνω τώρα τὸ βαποράκι ! Γιὰ δές, μπουφ, μπλούφ » .

Μιά στιγμὴ βλέπουν κάτω στὸ βυθὸ ὠραῖα πετραδάκια, ντυμένα μὲ χορτάρια τῆς θάλασσας, κι ἓνα δυὸ ἄστρα, κολλημένα στὸν ἄμμο. Ἡ μητέρα της τῆς λέει :

« Κράτα τὴν ἀναπνοή σου, κλειῖσε καλὰ τὸ στόμα. Ἐμπρός », καὶ τῆς δίνει μιὰ καὶ τῆ βουτᾶ ὀλόκληρη μέσα στὸ νερό. Ἡ Φωτούλα νομίζει πὼς θὰ σκάση, πὼς θὰ πιῆ ὅλην τῆ θάλασσα. Τινάζεται τρομαγμένη ἀπάνω καὶ τὰ μαλλιά της, τ' αὐτιά της, τὰ μάτια της, ἡ μύτη της στάζουν ὅλα νερά.

« Ἡσύχασε, δὲν πνίγεσαι τόσο εὐκόλα » λέει ἡ μητέρα της. « Ἀργότερα θὰ σὲ μάθω νὰ βουτᾷς. Μπορεῖς νὰ κολυμπᾷς κάτω ἀπὸ τὸ νερὸ ἀκόμη καὶ δέκα μέτρα κρατώντας τὴν ἀναπνοή σου. Εἶναι ἄνθρωποι ποὺ βουτοῦν πολὺ βαθιὰ καὶ μ' ἓνα μαχαίρι κόβουν τὰ σφουγγάρια, ποὺ εἶναι κολλημένα στοὺς βράχους, στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας » .

Ἡ Φωτούλα θαυμάζει τῆ μητέρα της, ποὺ ἤξερε ὅλα αὐτὰ τὰ ὠραῖα πράματα.

Ὅταν ἔβγαιναν ἀπὸ τῆ θάλασσα ἡ Φωτούλα ἔτρεχε πάνω στὸν ἄμμο καὶ τίς περισσότερες φορὲς στέ-

γνωνε στὸν ἀέρα καὶ στὸν ἥλιο. Ἀγαποῦσε τὴ θάλασσα κι ἤθελε νὰ κολυμπᾷ ὀλοένα, νὰ πιάνη γαρίδες καὶ νὰ πηγαῖνη μὲ τὸν πατέρα της στὸ ψάρεμα.

Ἄ, πῶς σπαρταροῦσαν τὰ ψαράκια στὴν ἄκρη τοῦ ἀγκιστριοῦ, ὅταν τ' ἀνέβαζε ! Μιὰ μέρα μάλιστα μέσα στὰ δίχτυα τῆς τράτας εἶδε νὰ χοροπηδοῦν πλήθος ψάρια, μὲ τὴν ἀσημένια κοιλιά καὶ τὸ κόκκινο σπάραχνο.

Τὸ δειλινὸ πήγαινε συχνὰ στὸ ψάρεμα μὲ τὸν πατέρα της, μὲ μιὰ κόκκινη βάρκα.

Ἐβγαίναν ἀνοιχτὰ πρὸς τὸ νησί, μὲ τὸ πανὶ φουσκωμένο, κάτασπρο, σὰν ἓνα φτερὸ ἀπὸ μεγάλο πουλί. Ἀληθινὰ ἡ βάρκα πετοῦε πάνω στὸ νερό, γρήγορη, κι ἄφηνε πίσω ἓνα αὐλάκι ὄλο ἀφρούς. Τὸ κύμα παραμέριζε μπρὸς στὴ βάρκα γιὰ νὰ περάσῃ τὸ γοργὸ αὐτὸ πουλί.

Ὁ πατέρας κρατοῦσε τὴ συρτὴ, μιὰ μεγάλη πετονιά ἀπὸ κίτρινο ἀρμίδι καὶ στὴν ἄκρη τὸ μεγάλο ἀγκίστρι, μ' ἓνα φτερὸ γιὰ δόλωμα, ἓνα μικρὸ φτεράκι ἀπὸ γλάρο. Καὶ τ' ἀνόητα μεγάλα ψάρια, νόμιζαν πῶς τὸ φτεράκι αὐτὸ εἶναι ψαράκι, ποὺ τρέχει στὸν ἀφρό, τὸ κατάπιναν καὶ πιάνονταν στὸ ἀγκίστρι. « Αὐτὰ παθαίνουν, ὅσοι κυνηγοῦν τὸν μικρὸ καὶ τὸν ἀδύνατο » ἔλεγε ὁ πατέρας τῆς Φωτούλας καὶ ἔρριχνε τ' ἀνόητα μεγάλα ψάρια μέσα στὸ καλάθι.

Πλάι τους κι ἄλλες βάρκες περνοῦν μὲ φουσκω-

μένα πανιά και πᾶνε κι ἔρχονται ὁμορφες και γρήγορες, κι ἡ Φωτούλα τίς χαιρετᾷ με τὰ χέρια της.

Ὅμως ἡ Φωτούλα βρίσκει πολὺ πιὸ ὁμορφο τὸν περίπατο με τὰ κουπιά, ὅταν δὲν ἔχη ἀέρα. Οὐμᾶται μάλιστα ἕνα βράδυ, πού βασίλεψε ὁ ἥλιος μέσα σὲ κάτι φλόγες ὀλοκόκκινες. Ὑστερα βγῆκε τὸ φεγγάρι, χρυσὸ και μεγάλο στὴν ἀρχή, κι ὅσο ἀνέβαινε γινόταν ἀσημένιο και χλομό. Ὅλη ἡ θάλασσα ἦταν κι αὐτὴ ἀσημένια και γεμάτη φῶς. Ἦταν και ἄλλες βάρκες ἐδῶ κι ἐκεῖ και ἀπὸ παντοῦ ἀκούονταν τραγούδια, ὄργανα και γέλιχ, μέσα ἀπὸ τίς βάρκες και ἀπὸ τὴν παραλία.

Τὰ σπιτάκια τῆς παραλίας φαίνονταν πολὺ μικρὰ και κάτωσπρα, τὰ παράθυρά τους φωτισμένα σὰ μικρὲς καντῆλες.

Οἱ μεγάλοι τραβοῦσαν κουπί, κι ὁ σκαρμὸς ἔτριζε. Τὰ κουπιά ἔκκαναν πλάφ πλάφ, κι ἔβγαιναν ἀστραφτερὰ μέσα ἀπὸ τὸ νερὸ κι οἱ ἄκρες τους ἔσταζαν κόμπους ἀσήμι.

Ἄ, ἦταν πολὺ ὠρνια ἡ βραδιά αὐτὴ. Ἐμοιαζε σὰ νὰ τὴν ἔβλεπε ἡ Φωτούλα στὸν ὕπνο της, ἢ σὰ νὰ ἔφεγγε στὰ παραμύθια πάνω ἀπ' τίς νεράιδες και τὰ κοιμισμένα ἀρχοντόπουλα.

Τὰ παιδιὰ μαγεμένα ἄρχισαν τῶρα νὰ τραγουδοῦν κι αὐτά :

Ἔγιχ μόλα ! Κῦμα, σούρουπο γλυκό,
τὸ κουπὶ στὸ χέρι.
Λάμνετε κι ἡ βάρκα πάει σὰ μαγικὸ
κι ἄσπρο περιστέρι.

Στὸ γιालὸ φαντάζρουν τώρα πιὸ θολὰ
τ' ἄρμυρὰ τὰ φύκια.
Γλάρε, τὸ σκοπὸ μας φερ' τὸν ἀπαλὰ
στ' ἄλλα τὰ καϊκια.

Πρὸς τὴ δύση ἡ φλόγα σβήνει τ' οὐρανοῦ,
κι ἡ βραδιὰ προβαίνει.
Λίγο κι ἀπ' τὴ ράχη πίσω τοῦ βουνοῦ
τὸ φεγγάρι βγαίνει.

Στὴ συρμὴ τῆς πρύμης νανουρίζει ἀριά
τ' ἀφρισμένο κῦμα.
Πάρετε, πνοοῦλες, πάλι στὴ στεριά
νὰ μᾶς πᾶτε πρίμα.

Δὲν πρόφτασε νὰ πέση καλὰ καλὰ στὸ κρεβατά-
κι τῆς ἀργὰ τὴν νύχτα ἡ Φωτούλα καὶ κουρασμένη
καθὼς ἦταν ἀμέσως ἀποκοιμήθηκε γλυκά.

Καὶ εἶδε στὸν ὕπνο τῆς καὶ πάλι τὴ θάλασσα.
Κολυμποῦσε, λέει, βαθιὰ μαζὶ μὲ τ' ἀσημένια ψα-
ράκια.

Τ Ε Λ Ο Σ

Μεγαλομακρὸς Φιχίς
Σκου

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. Ὁ Γιώργος	σελ. 3
2. Στὸ σχολεῖο	» 6
3. Ἡ Φωτοῦλα	» 6
4. Τὰ καινούρια βιβλία	» 12
5. Τὸ σπίτι τῆς Φωτοῦλας.....	» 13
6. Οἱ κοῦκλες τῆς Φωτοῦλας.....	» 14
7. Στὸν περίπατο	» 17
8. Τὰ χελιδόνια	» 19
9. Ἄμα τὰ παιδιὰ φεύγουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο	» 20
10. Κυριακὴ	» 22
11. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸ χεῖμῶνα.....	» 26
12. Οἱ καλοὶ συνεργάτες	» 29
13. Ἡ καταγίδα.....	» 30
14. Ἐνα παραμῦθι.....	» 38
15. Οἱ παραμονές.....	» 45
16. Ὁ μικρὸς κουλουρτζῆς.....	» 46
17. Μέσα στὴν τάξη.....	» 48
18. Τὰ παιδιὰ συλλογίζονται.....	» 49
19. Ὁργανώνεται ἡ γιορτὴ.....	» 50
20. Ἡ ἐτοιμασία.....	» 52
21. Ἡ γιορτὴ	» 53
22. Παραμονὴ Χριστουγέννων	» 55
23. Χριστούγεννα	» 58
24. Χιόνι	» 59
25. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντζα)	» 63
26. Τὰ κάλαντα (μὲ δημοτικὸ τραγοῦδι).....	» 64
27. Τὴ νύχτα τοῦ Ἁγίου Βασίλη (μὲ δημοτικὸ νανούρισμα).....	» 67
28. Στὴ θάλασσα.....	» 70
29. Ἡ γιορτὴ τῆς Φωτοῦλας.....	» 74
30. Οἱ καλοὶ φίλοι.....	» 76
31. Στὸν ἐλαιῶνα.....	» 78
32. Στὸ ἐλαιοτριβεῖο.....	» 80
33. Τὸ λάδι.....	» 82
34. Οἱ ἀποκριές.....	» 83

85. 'Ο κὺρ 'Αναστάσης	σελ. 87
86. 'Ο ἀετός	» 91
37. 'Ο Γιῶργος στὸ κρεβάτι	» 98
38. 'Η μικρὴ δασκάλια	» 98
39. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν νὰ δοῦν τὸ Γιῶργο	» 100
40. 'Ο Γιῶργος ξαναπηγαίνει στὸ σχολεῖο	» 101
41. 'Η ἀνοιξη	» 102
42. Τὸ χελιδόνι (δημοτικὸ τραγούδι)	» 103
43. Οἱ μέλισσες	» 104
44. 'Η ἀνοιξη στὴν πόλη	» 106
45. 'Ο σκαντζόχοιρος	» 107
46. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν στὴν Πλαγιά	» 110
47. Τὸ χωριό	» 112
48. Στὸ στάβλο	» 116
49. Στὸ ποταμάκι	» 118
50. Ποταμάκι (ποίημα Σ. Σπεράντζα)	» 122
51. Ἐνα γράμμα τῆς Φωτούλας	» 123
52. 'Ο ἐπιτάφιος	» 124
53. Προσευχὴ τοῦ μικροῦ κοριτσαίου (ποίημα Σ. Σπεράντζα)	» 125
54. 'Η Λαμπρὴ (μὲ δημοτικὸ τραγούδι)	» 126
55. Στὸ λιβάδι	» 128
56. Ἐνα θλιμμένο τραγούδι	» 134
57. 'Η μάνα (ποίημα Σ. Σπεράντζα)	» 136
58. Στὸ δάσος	» 137
59. Τὰ παιδιὰ γυρίζουν στὴν πόλη	» 140
60. Μιὰ ἱστορία	» 141
61. Τελευταῖες ἡμέρες τοῦ σχολεῖου	» 146
62. Καλοκαίρι	» 149
63. Θέρος	» 151
64. Θερισμός (ποίημα Σ. Σπεράντζα)	» 153
65. Στὴ θάλασσα (μὲ ποίημα Σ. Σπεράντζα)	» 153

Οἱ εἰκόνες εἶναι τοῦ κ. Π. Ρούμπου.

ΕΚΔΟΣΗ Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΡΚΕΚΡΙΜΕΝΑ

ΑΙ ΤΟ ΕΚΟΛΙΕΟΝ ΕΤΟΣ 1922 - 1923 καὶ 1924

1	ΑΝΑΦΟΡΑΙΟ ΤΕΥΧΟΣ Α	Ο Πάρις τῶν Κιόρων
2	ΑΝΑΦΟΡΑΙΟ	Η. Ε.κ. Παλαιγγιά
3	ΑΝΑΦΟΡΑΙΟ	Η. Α. Τεβερὴν (Βουλὰ καὶ Πλάση)
4	Ε. Ε. ΑΥΤΗ	Αναγνωριστὸ Η. τῆς Παναγιῶν - Βουρῆς
5	Ε. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	Β. Κεζονῶν - Παναγιῶν
6	Ε. Ο. ΗΛΙΟΣ	Παναγιῶν - Βουρῆς
7	Ε. ΟΥΧΙΝΙΑ	Δεσφ. Δεσφῆς
8	Ε. Η. ΠΑΤΡΙΚΑ ΚΑΙ	Κεζονῶν - Παναγιῶν
9	Ε. ΟΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΚΡΕΙΤΤΟΥ	Δ. Διηγήσεως ἐν Ἀγγλίᾳ Η. Παναγιῶν
10	Ε. ΔΙΕΤΗΣ ΛΕΡΤΑΣ	Κεζονῶν - Παναγιῶν
11	Ε. ΑΙΤΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	Τ. τῆς Ε. Παναγιῶν
12		Δ.
13		Ε. καὶ Δ.

30-58 30-58

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ & ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1925 — 1926 και εξής.

1. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ ΤΕΥΧΟΣ Α' Ο Ήλιος του Κράτους
2. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ » Β' Έπ. Παπαμιχαήλ
3. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ » Β' Δ. Ανδρεάδη (Πουλιὰ και Παιδιὰ)
4. Η ΑΥΓΗ 'Αναγνωστικό Β' τάξ. Παπαμιχαήλ — Βουτυρά
5. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ » Β' » Κλειάνθους — Παπαμιχάρου
6. Ο ΗΛΙΟΣ » Γ' » Παπαμιχαήλ — Βουτυρά
7. ΟΔΥΣΣΕΙΑ » Γ' » Δημοσθ. Ανδρεάδη
8. Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ » Δ' » Καρκαβίτσα — Παπαμιχαήλ
9. Ο ΦΑΡΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ Δ' » Δημοσθένους Ανδρεάδη
Π. Παπαχριστοδούλου
10. ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ Ε' » Καρκαβίτσα — Παπαμιχαήλ
11. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Γ' τάξ. Ε. Παπαμιχαήλ
12. » » Δ' » » »
13. » » Γ' και Δ' » » »

ΤΙΜΗ 12.40

Υπουργ. απόφ. $\frac{54.141}{1-10-1926}$

Κατά την υπ' αριθ. 51739) 18-9-1926 Υπουργ. απόφασιν αδέχεται ή τιμή του παρόντος βιβλίου κατά 20 τοίς εκατόν λόγω εξόδων μεταφοράς, συσκευής κ.λ.π. δι' όλα τα έκτός των Αθηνών μέρη.